Cele mai frumoase rugaciuni ale Ortodoxiei

Datorăm smeritei trude a cinului monahal chipul de sărbătoare pe care îl poartă această carte. împodobită cu gravuri in lemn de la Mănăstirea Neamțului (începutul veacului XIX).

Editor: Sorin DUMITRESCU

Editura Anastasia
Str. Venera 13. sector 2. Bucureşti; Tel/Fax 2116745

ISBN 973-9374-51-4

Rugăciunile Sfinților Părinți
publicate de
Cuviosul Nicodim Aghioritul
în APANTHISMA
(Constantinopol, 1799),
traduse în româneşte
la Mănăstirea Neamțul (1827),
date acum pe slovă nouă şi
grai îndreptat, cu o postfață,
note şi comentarii de
Virgil Cândea
la

EDITURA ANASTASIA

Rugăciuni
felurite, preafrumoase,
de mărturisire şi umilință,
adunate de la deosebiți Sfinți Părinți

RUGĂCIUNE CĂTRE ATOTȚIITORUL ȘI IUBITORUL DE OAMENI DUMNEZEU ȘI PĂRINTE

A CELUI ÎNTRU SFINȚI PĂRINTELUI NOSTRU VASILE CEL MARE

Stăpâne,

Dumnezeule al tuturor, Părinte preabunule, Cel ce de-a pururea ești și dăinuiești, Cel cu desăvârșire fără de început mai înainte de toți vecii și Care tot veșnică ai ființa, nici începând, nici încetând. Cel ce cu ființa ești întru totul neînțeles, cu mărimea necuprins și cu bunătatea nemărginit. Adâncul cel izvorător și negrăit al puterii și al înțelepciunii.

Pe Tine bine Te cuvântez pentru că ai căutat cu milă și cu îndurări spre ticăloșia mea și m-ai izbăvit de tina și de noroiul lumii acesteia rele și deșarte și de cursele cele dintru dânsa, multe și felurite, ale vicleanului stăpânitor al întunericului veacului acestuia. Pe Tine Te binecuvântez, Doamne, pentru că ai minunat spre mine, păcătosul, milele Tale, și întru toate preaiubitor de oameni Te-ai

făcut mie, hrănitor şi ocârmuitor, păzitor şi sprijinitor, scăpare, mântuitor şi purtător de grijă al sufletului şi al trupului. Pe Tine bine Te cuvântez, Doamne, pentru că ai arătat spre mine, nevrednicul, multa şi nemărginita Ta iubire de oameni. Căci deşi in fiecare zi prin lenevirea mea mă vând diavolului, Tu mă păzeşti şi mă mântuieşti şi din cursele lui mă scoţi. Pe Tine bine Te cuvântez, Doamne, pentru că mi-ai dăruit tăria pocăinţei pentru păcatele mele şi mi-ai arătat nenumărate pricini de întoarcere de la răutatea mea. Pe Tine bine Te cuvântez, Doamne, că neputincios fiind, întăreşti slăbiciunea mea şi nu mă laşi cu totul să cad, şi îndată îmi întinzi de sus mână de ajutor şi către Tine mă întorci.

Ce-Ţi voi răsplăti Ţie, Stăpâne preabunule, pentru toate bunătăţile pe care le-ai făcut şi le faci cu mine, păcătosul? Ce mulţumire îţi voi aduce Ţie? Aşadar, din zi şi până în noapte, ca o rândunea voi glăsui şi ca o privighetoare voi striga şi nu voi înceta să Te binecuvântez în toate zilele vieţii mele pe Tine, făcătorul şi de bine dătătorul si purtătorul meu de grijă, [deşi] eu. Doamne,

nu sunt vrednic să grăiesc către Tine, pentru că sunt foarte păcătos.

Mulţumescu-Ţi Ţie, Doamne, pentru că îndelung mi-ai răbdat greşelile şi până acum nemuncit m-ai lăsat. Mulţumescu-Ţi Ţie, Doamne, pentru că „nu voieşti moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu"[3]. Căci eu sunt vrednic să pătimesc multe şi să fiu lepădat de la faţa Ta, Doamne, însă iubirea Ta de oameni cea nepomenitoare de rău îndelung a răbdat pentru mine. Mulţumescu-Ţi Ţie, Doamne, deşi nu sunt vrednic a mulţumi îndeajuns pentru neponenirea Ta de rău.

Miluieşte-mă, Doamne, îndreptează calea sufletului meu şi calea vieţii mele spre voia Ta şi mă ocârmuieşte precum ştie milostivirea Ta. Pentru mulţimea îndurărilor Tale, fă-mă desăvârşit spre tot lucrul bun al bunei plăcerii Tale şi aşa mă slobozeşte din ticălosul meu trup.

Că Ţie se cuvine a ne milui şi a ne mântui pe noi, Dumnezeule, şi Ţie slavă şi mulţumită şi închinăciune înălţăm, împreună şi Unuia Născut Fiului Tău şi Preasfântului şi bunului şi de viaţă făcătorului Tău Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE PREASFÂNTA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

A NOMOFILAXULUI IOAN DIACONUL EVGHENICOS, FRATE AL LUI MARCU EFESEANUL

Maică a lui Dumnezeu preacurată, pentru că decât numirea aceasta nu pot să aflu şi să-ţi aduc ţie alta mai bună, mai aleasă şi mai dumnezeiască, Maică a lui Dumnezeu, pururea fecioară, curată şi cu totul curată şi preacurată, atât cu mintea, cât şi cu cuvântul, cu duhul şi cu trupul. Ceea ce pe Cuvântul şi Dumnezeu cel curat şi preacurat, pe Domnul nostru Iisus Hristos, din preacuratele tale sângerărf, fără de materie fiind şi fără de trup, L-ai întrupat şi cu adevărat omenesc trup l-ai împrumutat ţi, prin covârşirea faptei bune, înfricoşător şi mai presus de cuvânt lăcaş te-ai făcut al Celui ce pentru noi, oamenii, şi pentru a noastră mântuire, bine a voit a pleca cerurile şi a Se pogorî către ticăloşia noastră. Născătoare de Dumnezeu cu totul fără prihană, cea preacuratаă şi neîntinată, atât cu purtarea, cât şi cu viaţa şi cu cuvântul, şi mai neprihănită decât toată zidirea cea curată, gândită sau simţită. Născătoare de Dumnezeu cu totul neîntinată. Născătoare de Dumnezeu cu totul lăudată, cea cu nume de Doamnă, cu multe nume şi cu mari nume numită, toată luminată, toată sfântă, toată cu daruri dăruită. Mireasă nenuntită şi Maică a lui Dumnezeu fecioară, mai desfătată decât cerurile, mai strălucită decât soarele, mai cinstită decât toate zidirile, mai sfântă decât heruvimii, mai slăvită decât serafimii, Stăpână a îngerilor, Doamnă a lumii, bună şi cu totul bună şi lăcaş preabun al lui Dumnezeu Celui singur bun şi preabun.

Primeşte ca o milostivă, cu dragoste, această mică şi smerită mulţumire, făcută după putere, ceea ce eşti închinată totdeauna de toată zidirea şi ai stăpânire peste toate . Primeşte .cu blândeţe rugăciunea de rob, ceea ce, fiind de o rudenie cu oamenii, ştii cu deadinsul neputinţa firii omeneşti şi eşti iubitoare a tuturor, purtându-le de grijă şi cercetându-i, Preanilostivo. Ascultă-mâ pe mine, preadulce Stăpâna mea. Preasfântă de Dumnezeu Născătoare, de Dumnezeu împodobită şi cu daruri

de Dumnezeu dăruită, cea care din fire, asemenea lui Dumnezeu, ai blândețe, seninătate, bunăvoință și bunătate, împărăteasă care cu strălucire stai pururea de-a dreapta lui Dumnezeu Celui blând și bun, care ești împodobită cu haina de aur a sfintelor fapte bune și cu multe feluri de daruri ale Sfântului Duh .

Ceea ce peste toate domnești și pretutindeni ajungi și toate le poți, ca o Maică a atotputernicului Dumnezeu, și pe toți cei din nevoi îi mângâi și de ispite îi slobozești și necazurile le ușurezi, ușurează, rogu-mă, și sarcina cea grea a păcatelor mele, a păcătosului și netrebnicului robului tău, pentru care ispitele cele lumești vin asupră-mi, și toate fărădelegile mele spală-le prin vărsarea lacrimilor mele. Ceea ce L-ai născut pe Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii, ridică împietrirea minții mele celei iubitoare de păcat Dă sufletului meu umilință și ochilor mei izvoare de lacrimi și plâns făcător de bucurie. Izbăvește-mă, Stăpâna mea preasfântă, de smintelile celui viclean și de nesuferitele ispite lumești întru care din tânără vârstă am căzut, și inima mea, care de nenumărate scârbe și necazuri și primejdii este de-a pururea stăpânită, o mângâie și o vindecă, Mângâierea cea dulce a lumii, Nădejdea celor deznădăjduiți. Ajutorul celor neajutorați și frica de Dumnezeu și dragostea Lui într-însa sălășluind-o, și de toată împresurarea și mâhnirea pe dânsa izbăvind-o, cu mila ta cea bogată indulcește-o.

Până când, Stăpâna mea preabuna, strig și sunt părăsit, glăsuiesc și nu sunt auzit? Dar cu dreptate sunt trecut cu vederea, Maică a lui Dumnezeu preacurată, pentru că din pricina aplecării către cele rele și a deprinderii biruit fiind totdeauna de vrăjmașul, începătorul răutății, supus sub mâna lui mă fac. Deci oprește cu rugăciunile tale nebunia vrăjmașului asupra mea, sfărâmă cu puterea ta măiestriile lui cele potrivnice. Viforul, întreita învăluire[6] și întunericul prefă-mi-le în liniște și pace și lumină, pretutindenea fiindu-mi de față și totdeauna străjuindu-mă și toată mintea mea și cuvântul și fapta către ceea ce se cuvine îndreaptă-le, cu totul sfințindu-mă și luminându-mă și pe toate ale mele către fapta bună povățuindu-le. Iar voia cea bună și preasfântă a Fiului tău și Dumnezeului meu a o păzi și a o face cu osârdie silește-mă, îndemnându-mă către împlinirea poruncilor celor vii

care întăresc voința mea cea trândavă ca, mântuit fiind, Stăpâna mea de Dumnezeu Născătoare, și împărăției cerurilor prin tine învrednicindu-mă, să te slăvesc pe tine cea slăvită și prea binecuvântată în vecii vecilor. Amin, amin, amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS

A CELUI ÎNTRU SFINȚI PĂRINTELUI NOSTRU IOAN GURĂ DE AUR, PE CARE O SPUNEA ÎN FIECARE ZI

Doamne Dumnezeul meu,

Cel mare și înfricoșat și slăvit, Făcător a toată zidirea văzută și gândită, Cel ce păzești așezământul Tău și mila Ta celor care Te iubesc pe Tine și păzesc poruncile Tale, și acum și totdeauna iți mulțumesc Ție pentru toate facerile Tale de bine cele făcute mie, cele arătate și nearătate. Ca și până acum Te laud și Te slăvesc și Te măresc pentru milele Tale cele bogate și îndurările Tale pe care in chip minunat le-ai arătat spre mine sprijinindu-mă încă din pântecele maicii mele și întru toate grijindu-Te de mine și păzind și ocârmuind cu cuvioșie cele ale mele, numai din bunătatea și iubirea ta de oameni. Căci n-ai trecut cu vederea smerenia mea pentru nevrednicia și împătimirea mea, ci din iubirea Ta de oameni și milostivirea Ta nu ai incetat a-mi face bine și a mă păzi. Așadar,

la bătrânețe și cărunteţe, Dumnezeul meu, să nu mă părăseşti.

Iisuse, Iisuse, numele cel bun, dulceaţa, dorirea şi nădejdea mea, Cel ce Te-ai făcut om pentru noi şi toate ai înțelepciune le-ai iconomisif şi le-ai tocmit pentru mântuirea noastră, mă mărturisesc Ţie, Doamne. Dumnezeul meu, cu toată inima mea, îmi plec genunchii trupului şi ai sufletului, arătându-Ţi Ţie, Dumnezeului meu, toate păcatele mele. Pleacă-Ţi şi Tu urechea spre rugăciunea mea şi iartă păgânătatea inimii mele. Am păcătuit, am nelegiuit, am greşit, Te-am Întărâtat, Te-am amărât pe Tine, bunul meu Stăpân şi hrănitor şi purtător de grijă. Nu este nici un fel de răutate grăită sau negrăită pe care nu am făcut-o cu lucrul şi cu cuvântul, cu cunoştinţa şi cu necunoştinţa, cu amintirile şi cu gândurile, cu covârşire şi peste măsură păcătuind. Şi de multe ori făgăduind a mă pocăi, tot de atâtea ori întru aceleaşi păcate am căzut. Mai cu lesnire se vor număra picăturile de ploaie decât mulţimea păcatelor mele, pentru că au covârşit capul meu şi ca o sarcină s-au îngreuiat. Căci din tinereţile mele şi până acum poftelor celor necuvioase deschizându-le uşa, porniri neînfrânate şi fără de rănduială am uneltit, întinându-mi haina Sfântului Botez, cea ţesută de sus, biserica trupului meu mânjind-o, ticălosul meu suflet cu patimile necinstirii cu totul spurcându-1 şi toată fărădelegea şi nedreptatea lucrând. Pe care, dacă aş vrea cu de-amănuntul sâ le pomenesc, nu mă va lăsa vremea povestindu-le.

Dar fiindcă toate le ştii Tu - căci nu este zidire nearătată înaintea Ta, toate fiind goale şi descoperite înaintea ochilor Tăi -, de ce s-ar cuveni a spune ştiutorului cele ce nu-Ti sunt necunoscute? însă şi inima mi se zdrobeşte, şi sufletul, şi cu totul întru adâncul nedumeririi mă afund, aducându-mi aminte că pe când păcătuiam nu am arătat nici cea mai mică faptă de pocăinţă. Şi vremea tăierii este aproape, sorocul morţii este de faţa, dar vremea pocăinţei nicăieri. Pentru aceasta s-a tulburat sufletul meu şi este plin de durere şi de întristare. Căci nepregătit fiind, când socotesc şi cercetez cele despre mine, nimic din destul spre dare de răspuns nu aflu, nici vreun chip şi mijloc prin care mă voi izbăvi de focul cel veşnic. Dar

dacă „dreptul abia se mântuieşte”, eu, păcătosul unde mă voi arăta? Şi dacă abia după multe scârbe, împărăţia lui Dumnezeu este moştenită de cei vrednici, iar calea vieţii este strâmtă şi necăjită, atunci eu, întru desfătare şi întru neînfrânare totdeauna petrecând, cum mă voi învrednici de mântuire? Şi dacă „toată dreptatea omului este ca o zdreanţă lepădată"[10], dar atâta noroi şi nedreptate cum se va socoti? Şi dacă „pentru un cuvânt deşert trebuie să dea cineva seamă, eu, pentru atâtea păcate, ce răspuns potrivit voi avea? Vai, suflete, căci iată aşa au sporit faptele noastre! Scurtă este viaţa şi pentru puţină vreme, iute trecând, şi către moarte trimiţând. Dar veşnică este munca păcătoşilor, ca şi împărăţia drepţilor. Şi viaţa nici uneia din ele nu se curmă prin moarte. Deci ce voi face? Ce voi lucra? în ce beznă mă voi arunca? înfricoşată este moartea, mai ales cea a păcătoşilor, fiindcă şi rea este. Căci „moartea păcătoşilor cumplită este"[12], dar „cu mult mai înfricoşat lucru este a cădea în mâinile Dumnezeului celui viu"[13], dintru care nimeni nu va putea să ne scoată.

Deci, când va veni să Se slăvească întru sfinţii Săi şi să răsplătească fiecăruia după lucrurile lui, când scaunele se vor pune şi nemitarnicul Judecător înfricoşat va şedea, când râul cel de foc va trece pe dinainte şi strălucirea şi bucuria drepţilor gătite se vor arăta şi toate milioanele îngerilor şi toţi oamenii cei din veac, împreună cu toată zidirea, cea văzută şi cea gândită, cu cutremur vor sta de faţă, ce voi face eu atunci? De ruşine plin fiind, de conştiinţă mustrat, de toată îndrăzneala şi darea de răspuns lipsit, suspin din toate părţile. Ah, rele! Ce voi plânge mai întâi, ce voi suspina apoi, pentru ce mă voi tângui? Pentru lipsirea de bunătăţi sau pentru chinul durerilor? Pentru nemărginirea muncii sau pentru despărţirea de Dumnezeu? Plângi, ticăloase suflete, aducându-ţi aminte de cele ce te vor întâmpina după ieşirea din trup, căci vor fi foarte grele şi dureroase. Şi strigă:

Dumnezeul Puterilor, Dumnezeule cel veşnic, Dumnezeul milei şi al indurărilor, să nu mă părăseşti! Să nu mă treci cu vederea! Să nu depărtezi de la mine mila Ta! „Ia aminte spre ajutorul meu,

Doamne al mântuirii mele!"'[1] Că ştiu milostivirea Stăpânului meu, ştiu nepomenirea de rău a Iubitorului de oameni şi că voitor al milei este, „Care nu voieşte moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu"[15]. Şi „Care voieşte ca toţi să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vie"[16], mai ales cei ce se întorc de la păcat. Căci „nu a venit să cheme pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi la pocăinţă"". Căci „nu au trebuinţă cei sănătoşi de doctor, ci cei ce rău pătimesc"[18]. Deci, aşa aflându-mâ şi aşa socotind, nu mă abat din nădejdea cea bună, nici nu mă deznădăjduiesc de mântuirea mea.

Acum am început a grăi către Domnul meu: „Eu sunt pământ şi cenuşă"[19], „vierme şi nu om, ocară a oamenilor şi defăimare a norodului"[20]. „Dă-mi mie cuvânt întru deschiderea gurii mele"[21]. Cel ce dai rugăciunea celui ce se roagă, căci de la Tine este „toată darea cea bună şi tot darul desăvârşit de sus este, pogorându-se de la Tine, Părintele luminilor"[22], ca să mă rog după cuviinţă şi să cer cele de folos, şi să nu mă întorc smerit şi ruşinat, ci dobândind cele ce am nădăjduit. Şi aşa mă voi duce, bucurându-mă întru deplina adeverire a inimii.

Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta, că spre Tine a nădăjduit sufletul meu. Miluieşte-mă, Doamne, că neputincios sunt. Doctorul sufletelor şi al trupurilor, ca şi cum aş sta înaintea înfricoşatului Tău Scaun, ca şi cum m-aş atinge de preacuratele Tale picioare, aşa mă rog şi cer şi mă supun, cu zdrobită şi smerită inimă: Curăţeşte-mă pe mine, păcătosul. Iartă-mi mie, netrebnicul şi smeritul. Caută din sfânt lăcaşul Tău spre ticăloşia mea. P r h - veşte dintru înălţimile Tale cele sfinte spre rugăciunea smeritului robului Tău şi nu trece cu vederea rugăciunea mea. „Slăbeşte-mă, ca să mă odihnesc mai înainte de a mă duce"[23] acolo de unde nu mă voi mai întoarce. Ca un om am păcătuit ca un Dumnezeu iartă-mă. Căci Tu cunoşti, Stăpâne, alunecarea lesnicioasă a firii omeneşti şi cum că „plecat este cugetul omului cu osârdie spre cele rele încă din tinereţe"[2]. Adu-Ţi aminte că din pământ suntem. Adu-Ţi aminte că Tu singur eşti curat şi fără de prihană şi neîntinat, iar noi toţi întru certări şi canonisiri suntem. Adu-Ţi aminte de îndurările Tale cele din veac şi de mila Ta, şi să nu mă osândeşti cu fărădelegile mele, nici să-mi răsplă-

tești după păcatele mele. Știu mulțimea fărădelegilor mele, că mare este și fără număr. Dar știu și noianul iubirii Tale de oameni, că nemărginit este și nebiruit. Că Tu ești Cel ce ridici păcatul lumii, Care te-ai pogorât din cer pe pământ ca să cauți oaia cea rătăcită și pierdută. Păstorul cel bun, Cel ce îți pui sufletul pentru oi și ai venit în lume să mântuiești pe cei păcătoși, dintru care cel dintâi sunt eu.

Miluiește, Milostive, făptura mâinilor Tale. Să nu te scârbești de mine, nevrednicul, ci Îndură-Te spre făptura Ta. Cel ce pentru mine cruce ai răbdat și semnele rănilor ai primit și m-ai vindecat, șterge rănile mele cu leacul milostivirii și cu buretele iubirii de oameni. Căci toate le poți și nimic nu îți este Ție cu neputință. Dă umilință inimii mele celei împietrite, ușurează-mi greutatea conștiinței, primește lacrimile mele și suspinarea ca pe ale desfrânatei și ca pe ale lui Petru, cel dintâi dintre Apostoli. Primește-mi această mărturisire și pocăință, Cel ce ai primit gândul bun al tâlharului pe cruce. Primește rodul buzelor mele ca pe o jertfă vie, bine primită întru miros de bună mireasmă.

Mă rog, îmblânzește-Te! Mă rușinez, înduplecă-Te! A păcătuit și Mânase împăratul", dar nu s-a pierdut, pentru că s-a căit A păcătuit și David[26] mai înainte de acela, dar plângându-și păcatul s-a miluit. Multe pilde de acest fel am, care potolesc și mângâie mâhniciunea mea, care gonesc de la mine deznădăjduirea și hrănesc nădejdea mântuirii mele. Mângâie și Tu inima mea, Părintele îndurărilor și Dumnezeu a toată mângâierea. Odihnește-o și fă-i bine cu izvorul milei Tale și al bunătăților. Multe ai făcut din veac, mari și minunate, slăvite și înfricoșate, cărora nu este număr. Iar dacă pe mine, curvarul, mă vei mântui, mai multă și mai mare minune vei face. Că atât de mare este puterea milostivirii și a iubirii Tale de oameni, încât și din noroi mărgăritar face și din fiu al gheenei fiu al împărăției săvârșește.

Și încă voi striga către Domnul meu și către Dumnezeul meu mâ voi ruga: Ocârmuiește rămășița vieții mele după voia Ta. întărește-mă intru frica Ta. Intemeiazâ-mă intru dragostea Ta și cu mulțimea bunătății Tale sfârșit bun și vrednic iubirii Tale de oameni dăruiește-mi. Caută cu milă și cu

iubire de oameni spre oasele mele şi spre încheieturile mele şi spre toată alcătuirea făpturii mele[27], şi la loc de repaos şi de odihnă călăuzind ticălosul meu suflet, aşază-1. Căci multe lăcaşuri sunt la Tine[28], fiecăruia după vrednicie împărţindu-i.

Şi încă mă rog şi cer: Dă, Doamne, şi dar de pricepere nevredniciei mele, ca să înțeleg cele bine plăcute Ție şi mie de folos. Şi nu numai să le înțeleg, ci să le şi împlinesc, ca să nu fiu biruit şi să nu fiu împreună cu cei deşerți, să nu făptuiesc cele necuvioase. Prin nemărirea deşartă să mă smeresc împreună cu cei smeriți, cu cei ce pătimesc împreună să pătimesc, celor ce greşesc să le iert. Pentru că ştiu că de nu voi ierta, nu mi se va ierta[29]. Pentru aceasta mă rog: Iartă toate tuturor celor ce îmi greşesc mie, căci nu ei sunt de vină, ci eu, ticălosul, cel ce nu fac voia Ta şi nu păzesc poruncile Tale. Celor ce mă iubesc pe mine, răsplăteşte-le cu bogatele Tale daruri. Pe părinții cei duhovniceşti şi frații pe care mi i -1 1 dat, miluieşte-i Milostive, ca şi pe mine, cu judecățile pe care le ştii, îndurându-Te cu iubire de oameni.

Aceste cuvinte ale rugăciunii mele să mijlocească pentru mine şi cât trăiesc şi după ce voi muri eu. „Să se îndrepteze mărturisirea aceasta şi lacrimile ca o tămâie înaintea Ta". Aştept în fiecare zi moartea cea de netrecut. Trupul meu cel ticălos îngropării dându-se, se va strica, şi Tu îl vei învia, Dătătorule de viață nepieritor, în vremea învierii[31]. Iar duhul meu în mâinile Tale îl pun.

Odihneşte, Sfinte Stăpâne, întru lumina viilor şi în lăcaşul celor ce se veselesc şi pe părinții, strămoşii şi pe frații mei, robii Tăi binecredincioşi, şi pe cei ce mi-au poruncit mie, nevrednicului, să mă rog pentru dânşii, şi tuturor celor ce întru bună credință s-au săvârşit, iartă-le. Căci, deşi am păcătuit, dar nu ne-am depărtat de la Tine, nici „am întins mâinile noastre către dumnezeu străin"[32], ci pe Tine Te-am cunoscut şi pe Tine Te-am iubit, şi întru Tine am crezut şi Ție ne închinăm, Unuia Dumnezeu in Treime, către Tine ne rugăm, şi întru Tine nădejdile mântuirii le punem. Miluieşte-ne pe noi după mare mila Ta şi ne mântuieşte întru împărăția Ta cea cerească.

Cu adevărat, Doamne al meu, Doamne, aşa să se facă acestea întru noi, cei ce nădăjduim spre Tine, pentru cea multă şi necovârşită bunătate a Ta şi pentru milostivirea şi iubirea Ta de oameni cea negrăită, pentru rugăciunile preaslăvitei, prealâudatei, preabinecuvântatei şi cu dar dăruitei, preasfintei Stăpânei noastre de Dumnezeu Născătoare şi pururea Fecioarei Măria, ale Puterilor celor cereşti şi înțelegătoare[33] şi ale tuturor sfinților care din veac bine Ți-au plăcut Ție. Amin. Amin. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE NĂSCĂTOAREA DE DUMNEZEU ÎMPĂRĂTEASA TUTUROR

A LUI CALLST MONAHUL"

Iubitoare de oameni, iubitoare de bine, iubitoare de milostivire. Maică Fecioară, mireasă a lui Dumnezeu, Stăpână şi Doamnă a toată zidirea cea văzută şi gândită'[5], ca ceea ce în chip negrăit ai născut pe Făcătorul şi Stăpânul acestora şi pentru aceasta ai îndrăzneală către Dânsul neasemănată.

Caută cu dragoste spre mine ticălosul şi nevrednicul robul Tău, care în lenevire şi în trândăvire necurmat vieţuiesc şi cu dulceţile mă amăgesc şi mă mângâi, şi tot trupul mi-1 întinez prin vedere, prin auzire, prin limbă, prin pipăire, prin mirosire, şi în scurt să zic, cu totul m-am făcut păcat şi nici o parte nu mi-a rămas sănătoasă. Căci o dată biruit fiind de păcat, sunt tras către orice vrea el. Pentru aceea, de mare ajutor îmi este trebuinţă, care, în afară de al Tău, nu se află în toată zidirea, Atotputernico.

Aşadar, nu mă trece cu vederea, Preacurată. Căci toţi m-au trecut cu vederea şi au trecut pe lângă mine, văzând nevindecarea mea - prorocii, apostolii, dascălii, drepţii, dumnezeieştii părinţi - şi am rămas singur, ca un mort în mormânt, întru cele întunecate şi în umbra morţii. Şi nu este nimeni care să-mi ajute nicidecum. Dar mai având puţină rămăşiţă de viaţă, cu mic glas strig către Tine, prealăudată Născătoare de Dumnezeu, ceea ce toate le poţi, ceea ce toate le săvârşeşti. Pentru că cele ce tu vrei şi le voieşti, acelea şi Fiul tău le voieşte. Căci tu, împărăteasa tuturor, foamea şi setea Lui o saturi, adică mântuirea oamenilor, şi pentru aceasta te-a făcut pe tine Maică a Lui, ca să împlineşti doririle Lui. Căci se bucură şi se veseleşte când ceri îngăduinţă pentru cei obosiţi, şi mai ales pentru mine, cel ce port rană pe tot trupul.

Cercetează neputinţa mea. Binecuvântata! Tămăduieşte rănile mele, Preaslăvito! Vezi chinuirea sufletului meu, cea cu dar dăruită. întru deznădăjduire mă aflu şi curând va cădea în iad sufletul meu, de nu îmi vei ajuta mie, tu. Stăpână. Ai milostivire. ai iubire de oameni, de aceea nu trece cu vederea această ticăloasă rugăciune a mea ce ţi se aduce ţie din buzele spurcate, ci stai de faţă mie, celui ce de-a pururea te chem şi-mi f i i mie mângâiere neîntinată. Să-mi fii mie îndemnare nestricată, linişte preaplină, podoabă, Mireasă prea frumoasă a Părintelui celui ceresc. Să-mi fii mie apărătoare, păzitoare, părtinitoare, scăpare, ajutătoare, acoperământ în toată vtemea şi locul, ziua şi noaptea când dorm, iar după ce mă scol, când umblu. în toată viaţa mea fii cu mine nedespărţită. Căci poţi, şi nimic nu îţi este cu neputinţă.

Năpădirile şi năvălirile celor potrivnici risipeşte-le şi le pierde de la mine, Preasfântă. în vremea ieşirii ticălosului meu suflet sârguieşte-te, şi de silnicia cea netrecutâ şi înfricoşată a viclenilor draci izbăveşte-mă. Să nu laşi, Stăpâna mea de Dumnezeu Născătoare, să se bucure ei de mine, ci Fiul tău şi sfinţii îngeri să se bucure de mântuirea mea, iar vrăjmaşii Lui şi ai zidirii Lui, cu deşarte nădejdi să se amăgească. Şi in ziua cea de obşte şi înfricoşată a Judecăţii a toată lumea, de munca cea veş-

nică izbăveşte-mă şi al slavei celei negrăite a Fiului tău şi Dumnezeu moştenitor arată-mă. Aşa, mult-milostivă Mărie, Mireasă a lui Dumnezeu, ca să te laud, bine să te cuvântez şi să te măresc pe tine, cea mai înaltă decât toate ostile arhanghelilor, cea mai cinstită decât heruvimii, cea mai slăvită decât serafimii, Maica lui Dumnezeu cea curată, nădejdea mea cea adevărată şi întemeiată, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE SFÂNTUL DUH CEL DE O FIINŢĂ ŞI DE UN SCAUN CU TATĂL ŞI CU FIUL

A SFÂNTULUI SIMEON NOUL TEOLOG

Vino, Viaţa cea fericită şi veşnică şi Dreapta cea atotţiitoare, întru tot Sfinte şi de viaţă Făcătorule şi Ziditorule Duhule, Cel ce eşti ca stăpânire de aceeaşi cinste cu a Tatălui şi a Fiului, Cărora în trei ipostaze deopotrivă Le este vrednicia, dumnezeirea, unirea gândirii şi conglăsuirea spre Unul. Vino, Doamne al meu, pe care Te-a dorit şi Te doreşte ticălosul meu suflet. Vino, Cel ce Tu însuţi Te-ai făcut dorinţă întru mine şi m-ai făcut să Te doresc pe Tine, Cel cu totul neapropiat. Vino, bucuria mea cea neîncetată şi desfătarea şi slava. Vino, suflarea mea, viaţa mea, mângâierea sufletului meu. Fă-te cu mine un duh, preabunule Stăpâne, fără de amestecare, fără de mutare, fără de schimbare, Dumnezeu cel peste toate.

Fă-Te mie toate intru toate hrană negrăită[39] şi cu totul necheltuită, care de-a pururea se varsă în

buzele sufletului meu şi curge ca un izvor în inima mea, îmbrăcăminte care străluceşte şi cu totul arde pe draci, curățire care mă spală pe mine prin nestricâcioase şi sfinte lacrimi, pe care venirea Ta le dăruieşte celor către care vine. Fă-Te mie. Doamne, lumină neînserată şi soare neapus, în tot locul strălucindu-mă pe mine. Cela ce nu te întorci dinspre nimeni, ca să nu ne acoperim cu întunericul păcatelor noastre, nevrând a veni către Tine.

Depărtează de la mine, Doamne, toată înălțarea cea pierzătoare şi îmi dă mie înțelepțirea desăvârşită a ochilor. Pune limbii mele frâu, arată urechile mele bine supuse sfintelor Tale porunci, dâ-mi răbdare întru scârbe, înțelepţeşte şi întăreşte inima mea întru scârbe, înțelepţeşte şi întăreşte inima întru îndelungă-răbdare, intru milostivire, în dragoste, intru smerită cugetare, în pace către sine-mi şi către toți, întru întoarcere de la lenevirea şi trândăvia dracilor, întru care ca întru nişte dulceți m-am desfătat. Dă-mi mie deslușire lămurită întru gânduri, pe care anume se cuvine mai mult a le alege. Dă-mi mie să cunosc meşteşugurile diavolului şi să mă lepăd de ele şi de el, şi cu totul

să-mi tai voia mea şi să las cele ale mele întru purtarea Ta de grijă, şi de acolo să nădăjduiesc folosul.

Căci la Tine este viața mea, lumina mea, mântuirea mea şi pe Tine bine Te cuvântez şi Te slăvesc şi Ție mă închin, împreună şi Celui fără de început slobozitorului Tău Părinte şi Celui de o veşnicie cu Tine şi de o fire cu Tine al Lui Fiu, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE PREASFÂNTA DE DUMNEZEU NĂSCĂTOARE CARE SE CITEŞTE MAI ALES ÎN VREMEA ÎMPĂRTĂŞIRII CU DUMNEZF.IEŞTILE TAINE

A LUI FILOTHEI, PREASFINTITUL PATRIARH AL CONSTANTINOPOLULUI

Neîntinată cu adevărat şi preacurată Fecioară şi de Dumnezeu Născătoare, minune înfricoşată pentru îngeri, iar pentru muritori netâlcuită sau, mai degrabă, şi pentru unii, şi pentru alţii, cutremurătoare şi necuprinsă cu mintea; pârga neamului nostru; lăcaşul cel preacurat al Dumnezeirii; ogorul mântuirii noastre. Ceea ce pe Unul din Treime, pe Domnul nostru Iisus Hristos, desăvârşit Dumnezeu fiind şi om desăvârşit, mai presus de toată mintea şi de cuvânt pentru nemărginita bunătate L-ai adus nouă, ca prin frământătura cea omenească firea noastră de căderea cea veche să o mântuiască şi la vrednicia cea de demult iarăşi să o întoarcă, îndreptare a celor ce cad fiind şi după această mântuitoare iconomie

a Cuvântului lui Dumnezeu. Ceea ce şi pe mine, cel nevrednic de toată sprijinirea şi purtarea de grijă, ca unul care de bunăvoie totdeauna păcătuiesc, în toată vremea, şi locul, şi lucrul, cu covârşirea sârguinţei de foarte multe primejdii mă izbăveşti.

Caută şi acum spre ticăloşia mea şi, după obicei, cercetează-mă, căci sunt strâmtorat şi nu am ce să fac. Dacă la mulţimea răutăţilor mele celor nenumărate caut, mă văd departe de înfricoşatele taine pe sine-mi şi cu totul nevrednic. Dacă prea multă vreme nu mă apropii de acestea, mă fac ca unul ce mă voi împărtăşi spre osândă, cu totul supus vrăjmaşului. De aceea, mulţimea cea nemărginită a fărădelegilor mele aruncând în noianul îndurărilor celor necuprinse" ale Fiului Tău şi Dumnezeu, şi pe Tine tare mijlocitoare punându-te înainte, îndrăznind, acum, mă apropii. Deci foloseşte către Dânsul îndrăzneala ta de Maică, preacurată Stăpână, şi milostiv fă-L mie pe Acesta, rogu-mă.

Aşa stai lângă mine, Preacurată, şi să nu te scârbeşti de mine, cel ce sunt ţinut de multe păcate, cel ce şi cu fapte, şi cu cuvinte, şi cu porniri ale cugetului, şi cu nenumărate uneltiri şi închipuiri,

şi cu dobândirea de drăceşti făţărnicii, prin toate simţirile m-am netrebnicit. Arată-te mie ajutătoare măcar în ceasul acesta, şi roagă pe Domnul Cel lesne de îmblânzit şi nepomenitor de rău, să nu mă arate pe mine deşert de darul Lui lepădându-mă, ci trecând cu vederea greşalele mele cele multe, prin sfântul Lui Trup şi prin cinstitul şi de viaţă făcătorul Sânge, să mă sfinţească, să mă lumineze, să mă mântuiască şi fiu a1 Luminii să mă facă, întru sfintele Lui porunci umblând şi îndreptându-mă, iar către păcat să nu mă mai întorc şi să nu mă mai întinez. Ca fără de osândă împărtăşindu-mă cu nestricatul şi înfricoşatul dar, şi primind încă de aici şi mai desăvârşite arvunele (veacului) ce va să fie, să mă izbăvesc de veşnicele munci şi să dobândesc viaţa cea veşnică prin tine, nădejdea mea şi părtinitoarea cea adevărată, slăvind şi mărind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, pe preasfinţita şi fericita Treime, în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE PREASFÂNTA ŞI CEA DE O FIINŢĂ TREIME

A LUI IOAN DIACONUL, CARE A FOST FRATE AL LUI MARCU, MITROPOLITUL EFESULUI, ŞI NOMOFILAX AL MARII BISERICI

Unule Dumnezeule,

Cela ce Te proslăveşti întru închinata Treime, Părinte, Fiule şi Duhule Sfinte, Firea cea fericită, Fiinţa cea mai presus de fiinţă. Bunătatea cea nemăsurată, Vistieria bunătăţilor cea nedeşertată, Adâncul milostivirii cel nemărginit, Noianul iubirii de oameni cel nepovestit Treimea cea Preasfântă şi începătoare de viaţă, Care numai din bunătate ai adus dintru nefiinţă întru fiinţă toată zidirea cea mai presus de lume şi cea din lume şi porţi grijă şi o ţii, Care ai izbăvit lumea de înşelăciune cu bunăvoinţă a lui Dumnezeu-Tatăl şi cu însăşi lucrarea Cuvântului şi cu venirea Duhului Sfânt şi firea noastră de păcat o ai izbăvit.

Tu mă luminează, Dumnezeule Cel mai presus **de lumină**. Tu mă sfinţeşte, Domnul Cel mai

sus de sfințenie. Tu mă curățește, Cel unul curat și nestricăcios. îmbunătățește-mă, Dumnezeule Cel în trei ipostasuri, Cel unul bun și mai presus de bunătate. indumnezeiește-mă pe mine cu Darul Tău prin împărtășire", Cel unul adevărat Dumnezeu. întărește-mâ, Cel tare, înviază-mă Cel viu și fără de moarte, înțelepțește-mă, Cel preaînțelept, întraripează-mă spre dumnezeiasca dorință a dragostei Tale, cu Tine mă împrietenește, Dumnezeul Cel mai presus de ființă, mai presus de viață și mai presus de lumină, și nu mă înstrăina de bunătatea Ta pentru nevrednicia mea.

Mulțumesc Ție, Stăpâne Dumnezeule atotputernice, că dintru neființă întru ființă m-ai adus pe mine. că m-ai zidit și ai pus peste mine mâna Ta. Căci „minunată s-a făcut cunoștința Ta dintru mine"[45], pentru că după chipul Tău și după asemănare m-ai făcut, buna credință mi-ai dăruit, cu Tainele Bisericii m-ai sfințit, și din tinerețe mă hrănești cu toate bunătățile Tale, Cel ce „deschizi mâna Ta și umpli toată vietatea de bunăvoință'"[0]. Că Tu ești Dumnezeu și izvor al bunătăților, începutul și sfârșitul a toate. Tu, Doamne, ești și stăpân al sufletelor și al trupurilor noastre, al vieții și al morții și suflarea tuturor este în mâna Ta. Bucuri făcând bine și înțelepțește sfătuind. Usturând, mâhnești ca un înțelept Doctor, dar vindeci ca un Iconom minunat. Pedepsești părintește și mângâi iarăși cu blândețe, ridicând lenevirea noastră. Slavă înțelepciunii Tale celei multe. Slavă proniei și puterii Tale celei negrăite. Slavă iubirii Tale de oameni celei nemărginite.

Izbăvește-ne pe noi de toți vrăjmașii văzuți și nevăzuți. Mântuiește-ne pe noi de toată ispita. întinde mână bună, ajutătoare, tare, care să ne scoată pe noi din apele cele adânci, din valurile mari'[7] ale lumii, din fundul deznădăjduirii celei cumplite. Ocârmuiește viața noastră, Cel ce ești Iconomul cel mare și Povățuitorul cel minunat Facă-se voia Ta, preabunule, și peste noi, precum în cer, așa și pe pământ Mângâie inima mea cu dulceața Ta cea nespusă, Cel ce ești bucuria cea minunată a îngerilor. Ușurează sufletului meu înțelegerea bucuriei și a desfătării Tale celei veșnice ce va să fie. învrednicește-mă și acum și după viața aceasta să fiu impreună cu Tine, Domnul și Dumnezeul

meu, ca să văd bogăţia bunătăţii Tale şi să dobândesc împărăţia Ta, să mă umplu de bunătăţile Tale şi să privesc faţa Ta totdeauna.

Aşa, împărate sfinte, Dumnezeule Preabunule, Cel în trei ipostasuri, Făcătorul meu şi Ziditorul a toate, pentru rugăciunile Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, ale sfinţilor îngeri celor cu chip dumnezeiesc şi ale tuturor sfinţilor celor din veac. Căci Tu eşti începutul şi izvorul „a tot darul cel desăvârşit şi a toată darea cea bună"", Mintea cea fără de început, Părintele Luminilor. Şi Tu eşti Cuvântul cel iubitor de oameni, Domnul lisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu, Care ai izbăvit lumea şi neamul omenesc de vrăjmăşia potrivnicului. Şi Tu eşti Dumnezeul cel mângâietor, Duhul cel Sfânt, de la Care toată darea bunătăţilor izvorăşte la toată zidirea.Deci Tie, unuia Dumnezeu cel laudat in

trei închinate ipostasuri, slavă şi mulţumită şi închinăciune înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE PREASFÂNTA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

A LUI CHIRIL BĂTRÂNUL DIN *CONSTANTNOPOL*

Preasfântă Stăpână,
Născătoare de Dumnezeu, ceea ce ai născut pe Mântuitorul şi Domnul nostru lisus Hristos, ceea ce voieşti şi doreşti ca toţi oamenii, întru slava unuia născut Fiului tău intrând, să te vadă pe tine, cea aleasă mai înainte de întemeierea lumii, unealtă a mântuirii neamului nostru.

Eu, netrebnicul şi necuratul robul tău, te rog pe tine cea mai curată decât soarele şi mai cinstită decât îngerii, primeşte rugăciunea mea şi nu mă lepăda pe mine. Căci cer de la cugetarea'şi aşezarea ta cea milostivă şi iubitoare de oameni să te rogi Fiului tău Celui milostiv, ca una ce ai îndrăzneală, pentru mine, păcătosul, ca să asculte întinata mea rugăciune pe care cu zdrobire şi cu smerenie am făcut-o, şi să nu o defaime pentru că iese din inimă

spurcată, ci ca un îndurat şi multmilostiv, prin rugăciunea ta, a Preacuratei Maicii Lui, să Se plece şi, spre mine căutând, să mă miluiască şi să-mi ierte mie toate păcatele mele, câte în toată viața mea am nelegiuit

Aşa fă Doamna mea Preasfântă Fecioară, iar eu îți voi fi ție dator să propovăduiesc de-a pururea măririle tale şi darul tău cel negrăit, că binecuvântată si cu daruri dăruită ești în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE MĂRTURISITOARE CĂTRE IUBITORUL DE OAMENI DUMNEZEU SI TATĂL

A LUI NICHIFOR CALIST XANTOPOL

Mărturisescu-mă Ție Părinte, Doamne, făcătorule al cerului şi al pământului, lesne iertătorule, îndelung-răbdătorule, iubitorule de oameni, preabunule, nepomenitorule de rău, mult milostive, iubitorule de bine, milosârde, îndurate şi milostive Dumnezeule. Tu ştii, Tu cunoşti neputința noastră şi mai ales a mea, cel păcătos şi nevrednic cerului şi pământului. Căci eu sunt cu totul întinăciune şi spurcăciune, călcând în fiecare zi şi ceas sfintele Tale porunci şi duranezeieştile Tale aşezăminte. Şi mai înainte de nemitarnicul[5]' şi înfricoşatul Tău divan, conştiința îmi arată că nu este păcat pe care nu l-am făcut cu cuvântul, cu fapta, cu cugetarea minții, cu privirea iscoditoare, prin toate simțirile mele şi, spunând pe scurt, că toată viața mi-am cheltuit-o urât şi curveşte petre-

cănd. Căci care sunt faptele cumplite ale vieții pe care nu le-am săvârşit eu cu toate mădularele mele?

O, milostivirea şi bunătatea Ta şi necunoştința şi ticăloşia mea! Căci Tu m-ai făcut pe mine cu toată înțelepciunea dintru neființă întru ființă şi toată zidirea aceasta preafrumoasă şi preapotrivită ai supus-o mie, Preabunule, şi cu slăvitul Tău chip şi asemănare m-ai cinstit Iar eu, nebunul şi preanepriceputul, necunoscător către Făcătorul de bine arătându-mă, peste măsură îndurările Tale cele iubitoare de oameni le-am scărbit Dar fiindcă mila Ta este nemărginită, bunătatea Ta de neurmat" , iar îngăduința şi îndelunga-răbdare cea către păcătoşi neasemănată, precum m-ai suferit pe mine până astăzi, aşa şi până la sfârşit, nu mă lepăda şi nu te scărbi de mine.

Căci Tu eşti Cel ce voieşti „ca toți oamenii să se mântuiască şi spre cunoştința celor lucrate [de Tine] să vie"[u], prin care unul născut Fiul tău, Domnul nostru şi Dumnezeu, pentru negrăita milă a bunăvoirii Tale, plecând cerurile, S-a pogorât, în pântece feciorесс a intrat pâlmuire a primit cruce a răbdat şi îngropare a suferit. Deci eu mai mult decât toți am păcătuit şi pe toți i-am întrecut cu fărădelegile. Drept aceea, mai ales pentru mine s-au făcut acestea, aşadar întru mine să se facă minunată mila Ta. Căci pentru păcătoşi este bunăvoirea Ta şi iconomia şi negrăita* pogorâre a unuia născut Fiului tău. Deci să nu pui înaintea mea păcatele mele pe care le-am făcut cu lucrul, cu cuvântul, cu gândul, cu aducerile-aminte, noaptea şi ziua, de voie şi fără de voie, din răpire şi din cugetare la arătare şi întru ascuns, din obicei îndelungat şi vechi, în toată ziua, şi ceasul, şi minutul, şi clipa şi, spunând pe scurt, cu toată mişcarea şi aşezarea mea trupească, sufletească şi gânditoare.

Ştii. Doamne, că nu este pe pământ altul care să se tăvălească într u păcate, curvii şi urâte lucruri ca mine. Şi nu este cu putință a afla pe altul care să fi săvârşit faptele mele de când întreaga lume ai adus-o întru ființă şi dintru neființă ai alcătuit-o cu voia stăpânirii Tale. Căci eu cu răutățile şi cu vicleşugurile mele m-am făcut asemenea satanei, începătorul răutății şi mă minunez cum mă ține pământul şi nu mă înghite, de atâtea ori neiegiuind şi lepădând aşezămintele Tale cele sfinte! Mai mult

decât strămoşii am călcat poruncile Tale cele fără de moarte şi sfinte şi de desfătarea raiului m-am înstrăinat. Ucigător de frate m-am făcut mai mult decât Cain, sufletul meu omorându-1 prin trup; l-am întrecut pe Lameri[55], mintea mea ucigând-o şi simţirile netrebnicindu-le prin dulceţile cele urâte; mai mult decât cei de pe vremea potopului am nelegiuit; faţă de covârşirea relelor mele nimic nu au făcut sodomitenii; egiptean m-am făcut, Faraon împietrit la inimă faţă de cuvintele Tale; mai tare ca cei ce au cârtit în pustie şi au călcat legea Tu şi mai mult decât ninivitenii am nelegiuit. Ce sunt, pe lângă faptele mele de bunăvoie, fărădelegile lui Mânase şi păcatele lui David şi ale lui Solomon, fiul său, şi ale multor altora, din timpul Legii şi mai dinainte de Dar? Decât toţi mai rău am nelegiuit, mai mult ca tâlharul şi ca vameşul am greşit, mai mult decât curvarul cu neînfrânarea am vieţuit, mai râu decât curva trupul şi sufletul mi-am întinat, mai mult decât Petru m-am lepădat de Tine fără de căinţă şi, spunând pe scurt, mai mult decât toţi păgânii păgâneşte am nelegiuit şi mai-marilor răutaţii m-am asemănat, urmând dracilor celor urâţi şi răi şi tuturor voilor lor.

Dar Tu, Milostive Doamne, minunate fă şi spre mine milele Tale. „Fă cu mine semn spre bine"[56], adânc al nepomenirii de rău şi al bunătăţii. Păcătuit-am, ca nimeni altul am nelegiuit Doresc să mă pocăiesc, dar nici un ceas nu pot să păzesc hotărârile. Greşit-am mai mult decât perii capului meu, decât nisipul şi decât picăturile apei. Dar Tu, ca un indelung-răbdător şi iubitor de oameni, arată îndurările Tale şi mila Ta spre mine. Că neajuns este noianul milei Tale şi neasemănată şi necuprinsă cu mintea este nepomenirea de rău şi bunătatea Ta. Iar greşelile mele, deşi sunt mari şi de neasemuit pe lângă noianul milostivirii Tale cel nemărginit, sunt ca o picătură de nimic şi nu numai ale mele, ci şi ale celor care din veac au greşit chiar mai mult ca mine - dacă va fi cineva acum care să mă fi întrecut pe mine cu răutăţile.

Pentru aceasta alerg la tine, bunul meu Stăpân şi Făcător şi dătător al vieţii mele şi-Ţi mărturisesc Ţie, milostivul meu Dumnezeu, cele ce am făptuit. Iar Tu, punând înainte mila Ta obişnuită, arată

spre mine îndurările Tale cele de demult şi mă miluieşte pe mine cel ce mai mult decât toţi cu fapta şi cu voinţa am greşit, trufaşul, mândrul, iubitorul de slavă deşartă, înaltul cu cugetul, înaltul cu sprânceana", îngâmfatul, dispreţuitorul[58], semeţul, iubitorul de stăpânire, pârăciosul, necunoscătorul, nemulţumitorul, iubitorul de podoabă, malachiul, preacurvarul'", curvarul, pângăritul, pierdutul, ruşinatul, întinatul, neînfrânatul, stricatul, răsfăţatul, neruşinatul", împătimitorul, nelegiuitul, iubitorul de dulceţi, îndrăcitul cu pântecele", îndrăcitul cu gâtlejul", desfătatul, îmbuibatul, beţivul, abătutul", somnorosul, lenevosul, iscoditorul, vicleanul, zavistnicul, pizmuitorul, clevetitorul, pârătorul, ucigaşul, tâlharul, hoţul, nedreptul, lacomul[65], răpitorul, iubitorul de averi, cămătarul, supărăciosul, mincinosul, urât câştigătorul, avarul. pomenitorul de râu, împietritul cu inima, neînduplecatul, nesupusul, neascultătorul, grăitorul împotrivă". bârfitorul, defăimătorul, şoptitorul, luătorul în râs. grăitorul de murdării, jurătorul strâmb, batjocoritorul, amăgitorul, ocărâtorul, mâniosul, răzbunătorul, prigonitorul, amarul, neîndurătorul

nemilostivul, nesimţitorul, neiubitorul de săraci, neiubitorul de străini, neîmpăcatul, neprietenul, zădărâtorul, luptătorul, suduitorul, obraznicul, bătăuşul, iubitorul de gâlcevi, în zadar grăitorul, netrebnicul[70], nebunul, batjocoritorul[1]', netemătorul, urătorul binelui, urătorul de frate, urătorul de fapte bune, hulitorul, necrezătorul, însuşi judecatul[12], osânditul, nepocăitul, nemărturisitul, cel fără de

răspuns, care tot felul de înverşunare şi de fărădelege am lucrat, cu sufletul împreună cu trupul, şi care pentru aceasta de toată iubirea de oameni şi milostivirea sunt nevrednic, dar vrednic de munca cea fără de sfârşit".

Drept eşti, Doamne, şi dreaptă este judecata Ta, dar totdeauna biruieşte iubirea Ta de oameni şi întoarce de la aceea aceasta. Deci „nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine"[7]', „că de te vei uita la fărădelegi, Doamne, cine va suferi"[7]'? Ştiu dar că mai mare temei am să mi se ierte mie, fiindcă mai mult decât toţi am greşit şi „fărădelegile mele au covârşit capul meu"[76]. Am întinat pe cel „după chip" al meu [77]. Netrebnică am făcut haina sufletului meu. S-a stins făclia duhului meu. Buzele mele cu totul

le-am spurcat. Ochii mi i-am mângâiat cu vederile cele necuvioase şi fără rost, căutând minciuna şi deşertăciunea. 0, de câte ori am făgăduit să mă pocăiesc şi m-am arătat minţind, defăimând bogăţia bunătăţii Tale faţă de mine. O, de câte ori mă făgăduiesc Tie în biserici să lepăd cele rele şi după ce am ieşit întru aceleaşi şi chiar mai rele răutăţi cad, fiindcă uit legămintele din pricina deprinderii mele celei rele şi necurate.

De aceea, foloseşte, Stăpâne, mila Ta cea în fire sădită, şi noianul iubirii Tale de oameni celei necuprinse şi mai amână mânia Ta faţă de mine şi nu mă răpi mai înainte de a mă pocăi, nici nu mă tăia ca pe un pom neroditor, ca să nu mă fac privelişte îngerilor şi oamenilor, stâlp de ruşine[7]* şi pildă altora, cave să se înţelepţească prin grabnica mea osândă şi tăiere. Deschide-mi uşa Ta mie, celui ce bat, întinde-mi mâna Ta mie, celui ce mă afund, căci adâncul dulccţilor mă viscoleşte şi de nu mă va întâmpina iubirea Ta de oameni, oricâte voi săvârşi eu, nimic nu sunt. Mare tiran îmi stă asupră-mi: vrăjmaşul, firea aceasta, voirea mea cea rea şi obiceiul. Acum vremea vieţii mele s-a stins, secerişul morţii este aproape, secera este ascuţită, securea mi-a ajuns lângă rădăcină şi eu tot spre mai rău sporesc. Hoţul sapă peretele sufletului meu, vrăjmaşul cel de obşte „ca un leu răcneşte, căutând numaidecât să mă înghită"[79], calea este gata, sorocul s-a împlinit, zapisul este pregătit*, pârâşii stau ca nişte muncitori netrecuţi, cumpăna este atârnată, iar eu, ticălosul, sunt adus (la judecată), dar nici aşa nu-mi vin în simţire. Vai mie! Ce mă fac? Unde să mă duc?

Dăruieşte-mi pocăinţă, Stăpâne, şi înţelegere a celor făptuite de mine şi lacrimi potrivite cu spurcăciunea dezmierdărilor mele. Să nu mă răpeşti pe mine nepregătit şi nemărturisit. Tu vezi pururea cuptorul gândurilor, cel ridicat şi înfocat asupra ticălosului meu trup, deprinderea cea rea, plecarea către cele rele, deci mântuieşte-mă pentru singură mila Ta cea nemărginită, miluieşte-mă pentru bunătatea Ta cea nemărginită, miluieşte-mă pentru bunătatea Ta cea mare şi nepovestită. Căci precum nu este cu putinţă de numărat greşelile mele, tot aşa nemărginită şi cu covârşire mai înaltă este mila Ta şi iubirea Ta de oameni. De aceea, revarsă

în dar peste mine bunătatea Ta cea nedeşertată pe potriva greşelilor mele, căci cu osârdie totdeauna este plecat cugetul meu spre cele rele. Adu-Ţi aminte ce este ipostasul meu, căci pământ sunt şi m-am asemănat deşertăciunii, şi ca fumul au trecut zilele mele. Adu-Ţi aminte că întru păcate sunt născut. însă la Tine este milostivirea, deci mântuieşte-mă pentru mila Ta. Căci după poftele trupului umblând, şi toată viaţa în noroiul dulceţilor tăvălindu-mă, bucurie dracilor şi lipsit de iubirea Ta de oameni m-am făcut din pruncie până acum înşelându-mă şi amăgindu-mă, niciodată nevoind voilor Tale să urmez, nesocotind că nesuferită este urgia Îngrozirii Tale asupra păcătoşilor, nici cu frica tăierii morţii şi cu frica nemitarnicului Tău judeţ înţelepţindu-mă.

Căci care faptă urâtă cu covârşire şi cu prea multă sârguinţă nu am săvârşit, pricinuind păcate? Mintea prin urâte aduceri-aminte mi-am spurcat. trupul prin amestecări necurate cu totul mi-am întinat, duhul, prin învoiri rele mi-am netrebnicit, eu însumi mânia Ta o am întărâtat şi urgia Ta o am aţâţat

Deci cine mă va plânge? Cine mă va tângui pe mine, ticălosul? Tu eşti milostiv şi lesne iertător, Dumnezeule al milei şi al îndurărilor, având sădit în Tine noianul iubirii de oameni şi adâncul îndelungii-răbdări. Deci pleacă-Te ticăloşiei mele, primeste-mă pe mine, cel ce mă rog, imbrăţişează-mă pe mine, cel ce mă întorc. Vindecă îndreptarea sufletului meu, şi cu judecăţile care ştii mântuieşte-mă. Nu am lacrimi fierbinţi. Nu am mărturisire adevărată, nici altceva din câte ar ajunge să tragă spre mine milostivirea Ta. Nu este lucru preaslăvit dacă vei mântui pe cel drept dacă vei milui pe cel iubitor de fapte bune, ci doar dacă spre mine, cel ce peste măsură am greşit, vei minuna milele Tale.

Ştii neputinţa firii omeneşti, pentru că intru aceasta Te-ai îmbrăcat cu milostivire. Să nu biruiască mulţimea răutăţilor mele milostivirea Ta cea nemăsurată. Treci cu vederea fărădelegile mele şi ca un doctor vindecă rănile cele netămăduite ale sufletului meu. Vezi-mi bubele câte sunt, căci peste tot trupul este rana mea şi nu-mi este cu putinţă a pune leac, sau untdelemn, sau tămăduiri. Ţie unuia Dumnezeului meu, preabunule Meşter, Căruia toa-

te îţi sunt cu putinţă, cu lesnire îţi este a vindeca acestea şi a nu mai lăsa nici o rană a răutăţii. Mântuieşte-mă, iarăşi strig, pentru mila Ta, căci pentru ea ai adus toată lumea aceasta întru fiinţă. Pentru ea, Te-ai pogorât către noi, cei ce cu nenumărate greşeli Ţi-am greşit Ţie şi Te-am întărâtat. Dator sunt cu nenumăraţi talanţi, iartă-mi mie pe cei mai mulţi, ca şi mai mult să Te iubesc. Greşit-am, Dumnezeule, greşit-am Ţie, mărturisesc, dar să nu mă osândeşti potrivit fărădelegilor mele, nici să-Ţi întorci faţa Ta despre mine, ci auzită facă-se mie mila ta şi, mai vârtos, vestită şi arătată fie milostivirea Ta către mine, cel ce peste măsură am greşit

Căci Tu eşti Dumnezeul celor ce se pocăiesc, îndelung-răbdând fărădelegile noastre „pe cât sunt de departe răsăriturile de apusuri"[81], şi nălbind prin pocăinţă păcatele noastre ca zăpada şi ca lâna. Deci, câte am greşit până acum din tinereţe, iartă-mi-le ca un preabun şi multmilostiv. Şi dă-mi mie vreme de pocăinţă şi lacrimi de-a pururea curgătoare. Străluceşte-mi făclia sufletului meu prin mărturisire, pe care am întunecat-o şi am stins-o cu fărădelegile mele, şi cu haina cea dintâi, cea

curată şi neîntinată, cu care m-am îmbrăcat de la botez, iarăşi îmbracă-mă prin cercetarea Ta, dându-mi mie îndrăzneală şi arvună de mântuire din cele de aici.

Prin mijlocirea Maicii celei care fără de sământă şi mai presus de fire L-a născut pe Cuvântul Tău cel fără de început şi mai înainte de veci, cu folosinţele slujitorilor Tăi celor fără de materie şi fără de trupuri, prin soliile propovăduitorului pocăinţei, ale cinstitutului, slăvitului Proroc, înaintemergătorului şi Botezătorului Ioan, ale sfinţilor, slăviţilor şi întru tot lăudaţilor Apostoli şi ale celui de-al doilea propovăduitor al pocăinţei ioan Preaînteleptul, cel cu cuvinte de aur*', şi ale tuturor sfinţilor celor ce din veac bine Ti-au plăcut Ţie. Căci binecuvântat eşti împreună cu unul născut Fiul Tău şi cu făcătorul de viaţă şi preasfântul Tău Duh, acum şi pururea şi în cei fără de sfârşit veci ai vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE PREASFÂNTA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

CU CARE, PRECUM SPUN UNII, SE RUGA MARELE GRIGORE PALAMA, ARHIEPISCOPUL TESALONICULUL, PRECUM ÎN VIAȚA LUI SE VEDE

Fecioară, Stăpână,

Născătoare de Dumnezeu, ceea ce ai născut pe Dumnezeu Cuvântul cu trup. Știu, cu adevărat știu, că nu se cuvine, nici se cade ca eu, cel atât de desfrânat, cu ochi spurcați, să văd icoana ta, a celei preacurate, a celei pururea fecioară, a celei ce ai şi trupul şi sufletul curat şi nespurcat, şi să o sărut cu buze necurate şi întinate sau să mă rog. Căci cu dreptate este ca de mine, cel desfrânat, curăția Ta să se scârbească şi să mă urască. Dar fiindcă Dumnezeu, pe care L-ai născut, S-a făcut om ca să cheme pe cei păcătoşi la pocăință, pentru aceasta îndrăznind şi eu, mă apropii de tine, cu lacrimi rugându-mă.

Primeşte această mărturisire a greşelilor mele celor multe şi grele şi o du unuia născut Fiului Tău şi Dumnezeu, rugându-te Lui ca să fie milostiv ticălosului şi tăvălitului meu suflet Căci pentru mulțimea fărădelegilor mele sunt oprit a căuta la Dânsul şi a cere iertare. De aceea pe tine te pun înainte rugătoare şi mijlocitoare, pentru că multe şi mari daruri dobândind eu de la Ziditorul meu Dumnezeu şi uitându-le pe toate şi nemuritor arătându-mă, ticălosul şi nemulțumitorul, „m-am alăturat dobitoacelor celor fără de minte şi m-am asemănat lor"[81], aflându-mă sărac de fapte bune, bogat de patimi, plin de ruşine, lipsit de dumnezeiască îndrăzneală, osândit de Dumnezeu, făcându-mă de plângere îngerilor, de râs dracilor şi urâciune oamenilor, mustrat de conştiință, ruşinat de lucrurile mele cele rele, şi fiind mort mai înainte de moarte, singur osândit mai înainte de judecată, şi muncit de deznădejde mai înainte de munca cea fără de sfârşit De aceea, numai la sprijinul tău alerg, Stăpână Născătoare de Dumnezeu, cel ce sunt dator cu nenumărați talanți, cel ce întru deznădăjduire cu curvele am cheltuit avuția părinteas-

că, cel ce am curvit mai mult decât curva, cel ce am făcut fărădelegi mai multe decât Mânase, cela ce m-am făcut nemilostiv mai mult decât bogatul, cela ce sunt slugă lacomă, vas al gândurilor rele, vistierie a cuvintelor celor urâte şi spurcate, străin de toata fapta bună.

Miluieşte-mă pe mine cel smerit, milostiveşte-te spre mine cel neputincios. Mare îndrăzneală ai Ia Cel ce s-a născut din tine. Nimeni nu are putere precum tu, Maica lui Dumnezeu, căci toate le poţi, ca ceea ce eşti mai presus de toate zidirile şi nimic nu-ţi este Tie cu neputinţă, numai de vei voi. Deci nu trece cu vederea lacrimile mele. Nu te întoarce de către suspinul meu. Nu lepăda durerea inimii mele. Nu ruşina nădejdea mea cea către tine, ci cu rugăciunile tale de Maică silind nesilita milostivire a Fiului tău celui bun şi Dumnezeu, invredniceşte-mă pe mine, ticălosul şi nevrednicul robul tău. să-mi iau frumuseţea mea cea veche dintru început şi să lepăd grozăvia patimilor, să mă desfac de păcat şi să mă robesc de dreptate, să mă dezbrac de spurcăciunea dulceţii celei trupeşti

şi să mă îmbrac întru sfinţenia curăţeniei celei sufleteşti, să mor lumii şi să viez fiinţei celei bune.

Călătorind eu, împreună călătoreşte cu mine, pe mare înotând, împreună cu mine înoată, priveghind, întăreşte-mă, necăjindu-mă, mângâie-mă, slăbind la suflet, îmbărbătează-mă, îmbolnâvindu-mă, vindecare îmi dăruieşte, nedreptăţindu-mă, izbăveşte-mă, nâpăstuindu-mă, îndreptează-mă, spre moarte primejduindu-mă, degrab apucând, scoate-mă. Vrăjmaşilor celor nevăzuţi în toate zilele înfricoşat mă arată, ca să cunoască toţi cei ce cu nedreptate mă asupresc, al cui rob sunt eu. Aşa, preabună Stăpână, Născătoare de Dumnezeu, ascultă ticăloasa mea rugăciune şi nu mă ruşina de nădejdea mea întru tine, cea care, după Dumnezeu, eşti nădejdea tuturor marginilor pământului. Fierberea trupului meu potoleşte-o, trufia şi mândria gândului deşert din mintea mea şterge-le, nălucirile de noapte ale duhurilor viclene şi bântuielile de ziuă ale gândurilor necurate din inima mea împuţinează-le. învaţă-mi limba cea spurcată să grăiască cele de folos, povăţuieşte-mi ochii să vadă drept faptele cele bune şi adevărate. Picioarele mele în-

dreptează-le să alerge fără împiedicare pe calea cea fericită a poruncilor lui Dumnezeu, mâinile mele sfinţeşte-le, ca să le ridic cu vrednicie către Cel preaînalt. Curăţeşte-mi ruga mea, pentru ca fără teamă sâ-L numesc Tată pe Dumnezeu cel înfricoşat şi preasfânt. Deschide-mi urechile ca să aud simţitor şi gânditor cuvintele cele mai dulci decât mierea şi fagurul ale Sfintelor Scripturi şi să vieţuiesc potrivit lor, fiind întărit de Tine. Dă-mi vreme de pocăinţă, de întoarcere a gândurilor, de moartea cea năprasnică fereşte-mă, osândit de conştiinţă fiind, izbăveşte-mă şi, mai pe urmă de toate, fii lângă mine la despărţirea sufletului de ticălosul meu trup, sila aceea nesuferită înlesnind-o. durerea cea nespusă uşurând-o, strâmtorarea cea nemângâiată mângâind-o, de faţa cea întunecoasă a dracilor izbăvindu-mă, de cercetarea cea preaamară a vameşilor celor din aer şi stăpânitorilor întunericului slobozindu-mă şi zapisele păcatelor mele celor multe rupându-le. Cu Dumnezeu mă împrieteneşte, învredniceşte-mă fericirii de a sta de-a dreapta Lui la înfricoşata judecată şi bunătăţilor celor veşnice şi nestricăcioase fă-mă moştenitor.

Această mărturisire îţi aduc ţie, Stăpâna mea Născătoare de Dumnezeu, lumina ochilor mei celor întunecaţi, mângâierea sufletului meu, cea care, după Dumnezeu, eşti folositoarea şi nădejdea mea. Aşadar, cu blândeţe primeşte-o şi mă curăţeşte de toată spurcăciunea trupului şi a duhului şi mă învredniceşte în veacul acesta de acum fără de osândă să mă împărtăşesc cu preasfântul şi preacuratul Irup şi sânge al Fiului şi Dumnezeului tău, iar in cel ce va să fie, cu cina cea preadulce şi cerească a desfătării raiului, unde este lăcaşul tuturor celor ce se veselesc. Ca aceste bunătăţi dobândindu-le eu, nevrednicul, să slăvesc in vecii vecilor preacinstit şi de mare cuviinţă numele Fiului şi Dumnezeului tău, Celui ce primeşte pe toţi cei ce pocăiesc din tot sufletul, pentru tine, ceea ce te-ai făcut mijlocitoare şi chezăşuitoare tuturor păcătoşilor. Căci prin tine, prealăudată şi preabună Stăpână, se mântui^şte toată firea omenească, lăudând şi binecuvântând pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Treimea cea preasfântă şi de o fiinţă. totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor, Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS. CU MULTA UMILINȚĂ ŞI CERERE

A SFÂNTULUI IOAN DAMASCHIN

Indurate şi mult milostive Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, Cel ce ai venit în lume să mântuieşti pe cei păcătoşi, dintre care cel dintâi sunt eu, miluieşte-mă înainte de sfârşitul meu, căci ştiu că înfricoşată şi straşnică judecată mă aşteaptă în faţa Întregii zidiri, când toate faptele mele cele necurate şi spurcate vor fi descoperite, pentru că sunt de neiertat şi nevrednice de iertare, covârşind cu mulţimea lor nisipul mării, de aceea nici nu îndrăznesc, Stăpâne, să cer iertarea lor.

Mai mult decât toţi oamenii Ţi-am greşit Ţie. Mai mult decât curvarul anyieţuit . Mai mult decât cel dator cu zece mii de talanţi m-am făcut dator Ţie. Mai mult decât vameşul râu am vămuit Mai mult decât tâlharul pe sine-mi m-am omorât Mai mult decât curva eu, iubitorul de curvie, am curvit Mai mult decât ninivitenii fără de pocăinţă am greşit. Mai mult decât Mânase „fărădelegile mele au covârşit capul meu şi ca o sarcină grea s-au îngreuiat peste mine" * şi m-am chinuit şi m-am gârbovit până în sfârşit. Pe Duhul Tău cel Sfânt L-am mâniat Poruncile Tale nu le-am ascultat Avuţia Ta am risipit-o. Harul Tău l-am întinat. Arvuna pe care mi-ai dat-o mie întru fărădelegi am cheltuit-o. Sufletul meu, cel făcut cu cinste după chipul Tău, l-am spurcat Vremea pe care mi-ai dat-o mie spre pocăinţă cu vrăjmaşii Tăi am vicţuit-o. Nici o poruncă a Ta nu am păzit Haina cu care m-ai îmbrăcat cu totul am întinat-o. Făclia cugetării drepte am stins-o. Faţa mea pe care ai strălucit-o. eu am netrebnicit-o întru păcate. Ochii mei pe care i-ai luminat de bunăvoie i-am orbit Buzele pe care de multe ori le-ai sfinţit cu dumnezeieştile Tale Taine, cu cuvinte de ruşine le-am spurcat.

Ştiu că voi sta înaintea înfricoşatului Tău scaun ca un osândit eu, preaspurcatul. Ştiu că atunci toate cele făptuite de mine vor fi vădite şi nimic nu se va ascunde înaintea Ta. De aceea mă rog

Ție, preaîndurate și multmilostive, iubitorule de oameni, Doamne, „nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine. Nu zic și „să nu mă certi, căci cu neputință este față de faptele mele, ci doar „nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine". Voi dobândi aceasta de la Tine dacă nu mă vei certa cu mânia Ta, nici cu iuțimea Ta și nu vei arăta mânie și iuțime înaintea îngerilor și a oamenilor, spre rușinarea și ocara mea. Doamne, „nu cu mâina Ta să mă mustri pe mine". Dacă mânia unui împărat trecător nu o poate nimeni suferi, cu cât mai mult nu voi suferi eu, ticălosul, mânia Ta, a Domnului meu. Doamne, „nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine, nici cu iuțimea Ta să mă certi". Știu că tâlharul a cerut și îndată a dobândit iertarea. Știu că desfrânata din tot sufletul s-a apropiat de Tine și a fost iertată. Știu că vameșul din adânc a suspinat și s-a îndreptat. Iar eu, preaticălosul, pe toți covârșindu-i cu păcatele, nu voiesc să le urmez lor cu pocăință. Pentru că nu am lacrimi neîncetate, nici mărturisire curată și adevărată. Nu am suspin din adâncul inimii. Nu am suflet curat. Nu am dragoste după Dumnezeu. Nu am sărăcie duhovnicească. Nu am rugăciune neîncetată. Nu am înfrânare de patimi în trup. Nu am curățenie a gândurilor. Nu am voința plecată lui Dumnezeu. Deci cu ce chip sau cu ce îndrăzneală voi cere iertare?

Doamne, „nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine". De multe ori, în biserică umilindu-mă, cad la Tine, dar ieșind afară, îndată mă poticnesc în păcate. De câte ori m-ai miluit, iar eu Te-am mâniat. De câte ori îndelung ai răbdat, iar eu nu m-am intors de la păcat. De câte ori m-ai ridicat, iar eu, poticnindu-mă, iar am căzut. De câte ori m-ai ascultat, dar eu nu Te-am ascultat. De câte ori m-ai chemat, iar eu nu Ți-am slujit Ție. De câte ori m-a i cinstit, iar eu nu Ți-am mulțumit. De câte ori, când păcătuiam, m-ai rugat ca un bun Părinte și ca pe un fiu m-ai sărutat și brațele deschizându-mi-le, mi-ai strigat: "Scoală-te, nu te teme, stai, vino înapoi, nu te cert, nu mă scârbesc de tine, nu te lepăd, nici nu mă împietresc față de zidirea Mea, fiul Meu, chipul Meu, omul pe care l-am zidit cu mâinile Mele și intru care M-am îmbrăcat"[9]", pentru care Mi-am vărsat sângele. Nu Mă întorc dinspre oaia Mea cea cuvântătoare care s-a pierdut, dacă vine

la Mine. Nu pot să nu-i dau vrednicia dintâi. Nu pot să nu o număr cu cele nouăzeci și nouă de oi, căci numai pentru ea M-am pogorât pe pământ și am aprins făclia, adică trupul Meu, și am măturat casa, și am chemat puterile cerești prietene să ne veselim pentru găsirea ei".

Deci toate acestea, ca un bun și iubitor de oameni, mi le-ai dăruit mie, Stăpâne, dar eu, ticălosul, pe toate defăimându-le, în țara străină și depărtată a pierzării m-am dus. Ci Tu, Preabunule, intoarce-mă iar și nu Te iuți asupra mea, ticălosul, Doamne, nici cu mânia Ta să nu mă mustri. Milostive, ci mai rabdâ-mâ. Nu Te grăbi să mă tai ca pe smochinul cel neroditor, nici cu porunci să fiu secerat mai înainte de vreme din viața aceasta, ci dă-mi viața rânduită mai dinainte și călăuzește-mă către pocăință, Doamne.

Deci „nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine. Stăpâne, nici cu iuțimea ta să mă cerți. Miluiește-mă, Doamne, căci neputincios sunt" " cu sufletul, neputincios cu gândul, neputincios cu mintea, neputincios cu voința. Căci iată mi s-a dus puterea, mi s-a dus vremea. „întru deșertăciune s-au isprăvit zilele mele toate și sfârșitul a sosit"*[2] Ci deschide, deschide, deschide mie, Doamne, cel ce cu nevrednicie bat, și nu-mi închide ușa milostivirii Tale. Căci dacă vei închide Tu, cine îmi va deschide? Dacă nu mă vei milui Tu, cine îmi va ajuta? Nimeni altul, nimeni, ci numai Tu, Cel din fire milostiv și îndurător. „Miluiește-mă, Doamne, că neputincios sunt"*[3], pentru că m-a slăbănogit vrăjmașul și neputincios și zdrobit m-a făcut, iar cel neputincios și zdrobit nu poate să se vindece singur. Cel zdrobit nu poate să se vindece singur. Cel zdrobit nu poate să-și ajute lui însuși. Deci „miluiește-mă, Doamne, că neputincios sunt".

„Vindecă-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele, s-a tulburat și s-a zdrobit sufletul meu."" Dar cel cu oasele zdrobite nu poate să se scoale și să caute doctor, nu poate să alerge și să scape de vrăjmaș. Tu, deci, mă caută, Stăpâne, Cel ce ai venit să cauți oaia cea pierdută. Tu cercetează-mă pe mine, cel ce am căzut între tâlhari. Căci nu numai mort ci cu totul mort m-au lăsat. Deci, „vindecă-mă, Doamne, că neputincios sunt" și putred m-a făcut vrăjmașul. Iar cel neputincios și putred este cu

totul doborât, este aruncat cu totul, ca un stârv ticălos. El doar cheamă pe doctor, strigă după ajutor, caută împrejur cu ochii, când va veni şi-1 va cerceta „Cel ce vindecă pe cei zdrobiţi cu inima"[55] şi „îndreptează pe cei surpaţi""" şi „mântuieşte pe cei deznădăjduiţi"[97].

„Vindecă-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele şi sufletul meu s-a tulburat foarte." Tulburare trupească şi sufletească m-a cuprins, Stăpâne, căci în patimi trupeşti am căzut, trupul şi sufletul batjocută dracilor le-am făcut. „Vindecă-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele", cele ce susţin pe omul cel dinlăuntru, adică: credinţa, înţelepciunea, nădejdea, dreptatea, înfrânarea, evlavia, blândeţea, smerita cugetare şi milostivirea. Aceste oase s-au zdrobit, Stăpâne. Deci „vindecă-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele şi sufletul meu s-a tulburat foarte". Căci, iată, văd că a sosit ceasul vieţii mele „şi sufletul meu s-a tulburat foarte". Văd calea cea lungă şi grea către cele de dincolo şi că nu sunt pregătit pentru dânsele, „şi sufletul meu s-a tulburat foarte". Văd pe cămătar că îmi cere datoria şi nu-i pot plăti „şi sufletul meu s-a tulburat foarte". Văd pe diac arătându-mi zapisul*" şi pe gealaţi că scrâşnesc asupra mea „şi sufletul meu s-a tulburat foarte". Văd mulţi pârâşi, iar părtinitori nici unul „şi sufletul meu s-a tulburat foarte". Că m-am umplut cu totul de tulburare şi de întunecare, mă înfiorez şi mă cutremur, mă înfricoşez şi mi se rup cele dinlăuntru şi nu ştiu ce să fac sau cu ce chip să mă arăt Judecătorului meu. Mă întunec, mă tulbur, mă necăjesc-, nu mă pricep şi de aceea „sufletul meu s-a tulburat foarte".

„Miluieşte-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele şi sufletul meu s-a tulburat foarte." Vicleanul nu încetează să mă supere, vrăjmaşii nu se opresc luptându-mâ, războiul din trup mă împoldeşte necontenit, gândurile viclene nicidecum nu se astâmpără.

„Şi Tu. Doamne, până când?'''" lata, vezi, Doamne, că toate cele ale mele sunt încurcate şi ticăloase. Iată. vezi împotrivirea asupra mea, războiul trupului, cuptorul patimilor şi slăbiciunea puterii sufletului meu. De aceea, Doamne, până când nu Te milostiveşti. până când nu aperi, până când nu

Te grăbeşti, până când nu vezi, până când treci cu vederea? Doamne, întru mila Ta mântuieşte-mă. Nu mă trece cu vederea pe mine, nevrednicul, pentru mila Ta. Căci nebăgarea Ta de seamă se face cădere a mea, Stăpâne.

Pentru aceasta „întoarce-Te, Doamne, izbăveşte sufletul meu şi mă mântuieşte pentru mila Ta"[1]". Ca un îndurător miluieşte-mă. Ca un milostiv îndură-Te. Ca un iubitor de oameni „mântuieşte-mă pentru mila Ta", iar nu pentru faptele mele, căci sunt rele, nu pentru ostenelile mele, căci sunt neputincios. nu pentru gândurile sau cuvintele mele, căci sunt spurcate şi necurate, ci numai pentru mila Ta, mult milostive Doamne, mântuieşte-mă. Iar dacă voieşti să mă judeci, Stăpâne, iată, eu rostesc cel dintâi osânda mea, eu mărturisesc că sunt vrednic de moarte. Deci „mântuieşte-mă pentru mila Ta". La iubirea Ta de oameni scap, Preabunule. Nu am ceva vrednic să-Ți arăt. Milostenie cer, dar să nu-mi ceri preţul ei. Adu-Ți aminte de cuvintele Tale, Doamne, cum „că se pleacă gândul omului cu dinadinsul spre cele rele din tinereţea lui""". Şi „omul deşertăciunii s-a asemănat şi zilele lui ca umbra trec" . Şi „nimeni nu este curat de intinâciune'""[3]. Şi „iată că întru fărădelegi m-am zămislit şi in păcate m-a născut maica mea"[10]*. Căci „de vei lua aminte la fărădelegile noastre, nimeni nu va putea suferi, Doamne. Pentru aceea, mântuieşte-mă pe mine. nevrednicul robului Tău, pentru mila Ta, iar nu pentru lucrările mele.

Căci de vei milui pe cel vrednic, nimic nu este de mirare. De vei mântui pe cel drept, nu este ceva deosebit „Mântuieşte-mă pe mine pentru mila Ta". Fă asupra mea minunată mila Ta, Doamne. Arată întru mine milostivirea Ta, Stăpâne. Măreşte spre mine iubirea Ta de oameni, Sfinte. Arată peste mine milele Tale cele dintru început, Doamne. „Şi să nu intri la judecată cu robul Tău."[1]"* Căci de vei voi să te judeci cu mine, se va astupa gura mea, neavând eu ce să grăiesc sau ce să răspund. De aceea, „să nu intri la judecată cu.robui Tău", şi să nu cântăreşti păcatele mele cu măsura Ta cumplită „ci întoarce faţa Ta de către păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le şi „mântuieşte-mă pentru mila Ta, Doamne". Şi „mila Ta să-mi urmeze in toate zilele vieţii mele". Să-mi

urmeze mila Ta, Doamne, mie, celui ce rău m-am abătut de la Tine, celui ce de-a pururea fug de Tine şi către păcat de-a pururea rău alerg.

Aceasta numai cer, mă rog şi mă cerşesc: „Mântuieşte-mă pentru mila Ta".Mântuieşte-mă mai înainte de a merge la judecăţile cele de dincolo sau, mai adevărat zicând, la chinurile cele de dincolo, unde nu este pocăinţă, nici mărturisire. „Căci zice: în iad cine se va mărturisi Ţie? Pentru aceea, „mântuieşte-mă pentru mila Ta, că nu este întru moarte cel ce Te pomeneşte pe Tine, nici în iad cel ce se mărturiseşte Ţie. Că acolo nu este pocăinţă, nu este iertare celor ce nu se pocăiesc şi nu se mărturisesc aici. De aceea, mântuieşte-mă pe mine, nevrednicul robul Tău, care rnă pocăiesc Ţie şi mă mărturisesc pentru mila Ta, Doamne, şi nu pentru faptele mele. Căci Tu ai zis, Doamne: „Căutaţi şi veţi afla, bateţi şi se va deschide vouă şi oricâte veţi cere, crezând, veţi lua"'". De aceea, „miluieşte-mă pentru mila Ta", lubitorule de oameni, Stăpâne, ca şi întru mine să se slăvească numele Tău cel preasfânt şi preaproslăvit. Doamne

Dumnezeul meu, Cel ce pentru mine Te-ai făcut ca mine. Ca şi eu împreună cu toţi sfinţii numărându-mă, să Te slăvesc pe Tine, Iisuse Hristoase, preabunule şi iubttorule de oameni Dumnezeul meu, împreună cu Părintele Tău Cel fără de început şi cu preasfântul şi bunul şi de viaţă făcătorul Tău Duh , acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

(Cel care rosteşte [această rugăciune] in fiecare seară cu umilinţă, dacă ar veni asupra lui înfricoşatul ceas al morţii in noaptea aceea, cu mila lui Dumnezeu se izbăveşte de muncă.)

RUGĂCIUNE DE UMILINȚĂ CĂTRE DOAMNA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

MAI ALES PENTRU VREMEA CÂND VREA CINEVA SĂ SE ÎMPĂRTĂȘEASCĂ

Prea neprihănită Maică a lui Dumnezeu, care eşti mai presus de toată mintea şi cuvântul. Preasfântă Fecioară care covârşeşti toată fecioria, ca ceea ce şi mai înainte de dumnezeiasca naştere ai fost Fecioară mai presus de toate fecioarele, şi intru însăşi naşterea, şi după naştere, la fel ai rămas. Tu, prin care firea oamenilor cea de mult căzută şi de la Dumnezeu depărtată, din hotărârile"[2] iubirii de oameni celei negrăite şi ale pogorârii"[1] celei neasemănate s-a unit cu firea cea dumnezeiască şi fericită, care nicidecum nu a suferit abatere sau amestecare sau schimbare. Tu, prin care şi după aceasta prea înfricoşată unire şi împăcare, prin zavistia vicleanului şi prin deşertăciunea minții noastre, căzând din starea cuvenită nouă, suntem iarăşi chemați înapoi, şi pe Fiul tău şi Dumnezeul nostru îl aflăm milostiv către noi prin mijlocirile tale cele neobosite către Dânsul şi prin rugăciunile cele preaputemice.

Pe tine, Stăpână, te chem, şi ție mă rog. cea milostivă şi iubitoare de oameni Maică a lui Dumnezeu Celui milostiv şi iubitor de oameni, stai lângă mine şi în ceasul acesta, când mai mult ca altădată am nevoie de şi mai mare acoperământ şi sprijineală de la tine. Căci fiind eu cu totul necurăție şi noroi de păcate şi lăcaş cuprinzător al tuturor patimilor celor de suflet pierzătoare, vreau să mă apropii de preacuratele şi înfricoşatele taine ale Fiului tău şi Dumnezeului nostru, dar mă îngrozesc şi de cutremur sunt ținut, căutând la mulțimea fărădelegilor mele. Căci care dinsimțurile mele nu le-am folosit rău eu, ticălosul? Ce uneltire şi născocire diavolească nu am săvârşit cu fățărnicie, de bunăvoie şi cu covârşire? Cu ce gânduri preanecuvioase şi închipuiri deşarte nu m-am pângărit? Ce fel de robie nu mi-a stăpânit desăvârşit mintea? Căci eu nu mă învârt ca un rob numai în patimile în care, ca un ticălos, am căzut mai inainte.

Iar mintea nu mi-o tulbură doar chipurile rele pe care le-am adunat, nestăpânindu-mi simțurile, doar faptele sau cuvintele altora, pe care din negrijă le-am auzit sau le-am văzut. Ci mi-am risipit vremea vieții mele ticăloase cu cele care nu s-au făcut şi nici nu se vor face, care nu s-au auzit sau văzut, pe care le-a adunat mintea mea cea pătimaşă şi putredă, copilărească şi neroditoare, împreună cu făcătorul răutății, ca şi cum ar fi adevărate.

întru atâtea şi aşa mari rele aflându-mă eu, ticălosul de unele ca acestea, mai presus de fire şi preadumnezeieşti. la care şi îngerii a privi doresc, am socotit să mă apropii, Stăpâna mea. Şi mă tem ca nu cumva, ca un nevrednic, legat fiind de mâini şi de picioare, ca cel neimbrăcat în haină de nuntă, să fiu aruncat în întuneric, în loc de lumină şi de împărtăşire a dumnezeiescului Dar, osândit fiind să locuiesc în întunericul cel potrivit mie. Dar ce să fac? Cu nevrednicie împărtăşindu-mâ cu nişte Taine prea înfricoşate ca acestea, pedepse ca acestea şi mai rele decât acestea aştept să sufăr. Iar dacă rămân multă vreme neîmpârtâşit de ele având ca pricină nevrednicia mea, in adâncul relelor căzând, nu bag de seamă şi astfel mă fac vinovat de aceleaşi pedepse sau de altele şi mai mari.

Strâmtorat sunt aşadar din amândouă părțile, de aceea şi alerg către tine, ajutătoarea cea preatare cu adevărat şi nebiruită. Milostiveşte-te dar, preacurată Maică a lui Dumnezeu, spre mine, şi folosind către Fiul tău îndrăzneala ta cea de Maică, cere-mi mie iertare greşelilor mai înainte făcute şi mă arată pe mine nevătămat de focul arzător al Tainelor Lui celor de viață făcătoare. Şi mai ales, fiindcă, mai presus de fire, ai puterea lucrătoare la fel ca voința, învredniceşte-mă să mă curățesc şi să mă luminez prin împărtăşirea acestora. Şi îmi ajută să petrec rămăşița vieții mele intru pocăință. cu sfințenie şi cu smerenie în lucruri, în cuvinte, în gânduri şi intru toate mişcările sufletului şi ale trupului, de-a pururea fiindu-mi de față, indreptându-mă, sprijinindu-mă, povățuindu-mă, puterile cele potrivnice surpându-le şi ca pe un rob, deşi netrebnic, al bunătății tale. dinspre toate părțile ocrotindu-mă şi păzindu-mă.

Adevărat, Stăpână cu totul binecuvântată, să nu intorci deşarte rugăciunile mele cele nevrednice

rât filnţeşte pe pământ, Cel ce pretutindenea eşti şi toate le plineşti şi în chip de limbi de foc Te-ai arătat peste Sfinţii Apostoli şi i-ai umplut de darul şi puterea Ta cea negrăită, şi printr-înşii toată lumea la cunoştinţa adevărului o, ai povăţuit.

însuţi, împărate ceresc, iubitorule de oameni, iubitorule de dăruiri şi dăruitorule de daruri mari, lesne îndurătorule şi mult milostive, vistieria bunătăţilor şi dătătorule de viaţă, caută cu blândeţe din sfintele înălţimi ale slavei Tale celei sfinte spre ticăloşia şi smerenia mea în ziua şi ceasul acesta şi în toată vremea şi locul în care cu nevrednicie chem numele Tău cel preasfânt şi închinat. Şi să nu Te scârbeşti de mine. iubitorule de bunătate, pentru necuviincioasele mele fapte, gânduri rele şi păcate cele din pruncie şi până acum. Ci precum ai ajutat de demult lui Mânase şi lui David spre pocăinţă, precum tâlharului celui bine cunoscător pe Cruce, precum curvei spre bună întoarcere, precum i-ai insuflat pe Sfinţii Proroci şi Teologi şi ai grăit printr-înşii, precum şi acum şi până la sfârşitul veacului ajuţi spre fapta bună şi frica lui Dumnezeu tuturor celor ce voiesc, aşa ajută-mi şi mie păcătosului, celui ce alerg la blândeţea şi darul Tău.

Scoate-mă din fundul deşertăciunii şi din adâncul neştiinţei şi al orbirii, Cel ce ai izbăvit lumea din înşelăciunea vrăjmaşului. Sfinţeşte-mă cu puterea Ta cea făcătoare de viaţă, Cel ce eşti firea cea sfinţitoare, Lumina cea mai înainte de veci, de la care toată darea bunătăţilor izvorăşte la toată zidirea. Arde-mi mulţimea cea nemăsurată a greşelilor mele, Cel ce ai ars meşteşugirile balaurului celui potrivnic cu focul dumnezeirii Tale celei nemateriale. Zdrobeşte capul lui sub picioarele mele spre pace. Cu arme de lumină înconjoară-mă. Cu pavăza credinţei apără-mă. Cu platoşa dreptăţii acoperă-mă. Cu cuvântul lui Dumnezeu gura mea o sfinţeşte. Duh drept înnoieşte intru cele dinlăuntru ale mele şi cu Duh stăpânitor alunecarea cugetului meu o întăreşte, încununează-mă in chip gândit cu cununa veşnică a slavei şi a cinstei celei de la Tine. Cu buchetul faptelor bune celor sfinţite împodobeşte-mă, Cel ce ţii toată puterea cerurilor. Proslăveşte-mă, Mângâietorule bunule, cu darurile Tale cele de multe feluri. Dăruieşte-mi

mie duhul înțelepciunii, al priceperii, al sfatului, al tăriei, al cunoştinței, al evlaviei, al temerii de Dumnezeu. Hrăneşte-mă cu roadele Tale cele sfinte, Cel ce umpli toată vietatea de bunăvoință şi de dar. Cu înfrânare şi cu nepătimire întemeiază viața mea. Cu bunătatea blândeții îmbunătățeşte-mi inima. Cu tăria credinței zideşte-mi casa sufletului. Cu liniştea bunătății păzeşte-mi gândurile. Cu milostivirea îndurării înduplecă voința mea cea nemulțumitoare. Cu suferirea îndelungii răbdări îndreptează-mi lenevirea. Pace dulce dăruieşte puterilor sufletului meu. Cu bucurie desăvârşită pierde mâhnirea mea cea din păcat şi prin dragostea cea curată către aproapele fă-mă desăvârşit spre iubirea Ta.

Tu, Mângâietorule bunule, mintea mea cea întunecată de pâcla patimilor cu strălucirea puterii Tale celei mântuitoare o luminează. Partea cea cuvântătoare"[8] care s-a supus necuvântării înțelepțeşte-o şi a stăpâni poftele cele necuvântătoare fă-o şi la calea cea dreaptă a voii Tale celei sfinte povățuieşte-o. Duhul meu cel sfârşit de răceala lenevirii şi omorât de gerul păcatului încălzeşte-1 cu darul Tău cel făcător de viață. Mânia întoarce-o numai asupra păcatului şi asupra şarpelui celui pierzător, iar pofta numai către Tine, Cel ce eşti culmea doririlor. Partea cuvântătoare fă-o să cârmuiască toate şi să le îndrepte după voia Ta cea preasfântă şi mă învredniceşte ca „în Duh şi în adevăr să mă închin Ţie Mângâietorului Dumnezeu şi Ţie să-Ţi slujesc, pe Tine să Te slăvesc, pe Tine să Te laud, Ţie să-Ţi mulțumesc pentru toate, Cel ce totdeauna. în veci, eşti slăvit întru cele înalte de Sfintele Puteri cele iară de trupuri.

Tu, Mângâietorule bunule, Dumnezeule preabunule, eşti săvârşitorul Sfintelor Taine ale Bisericii. Prii) tine m-am născut a doua oară şi am fost zidit din nou şi m-am înnoit şi m-am apropiat de Dumnezeu. Prin Tine cu ungere împărătească m-am însemnat şi m-am pecetluit[12] " ca fiind în partea lui Dumnezeu şi în dăruirea harului Tău. Prin Tine de masa cea fără de moarte a Tainelor celor făcătoare de viață m-am învrednicit şi în chipul lui Hristos mă fac şi Dumnezeu după dar. Tu eşti al preoției adevărat sâvârşitor, celor căsătoriti'[2]' spre înfrânare ajutător, celor feciorelnici de curăție dă-

tător, celor înstrăinaţi de viaţă către pocăinţă povăţuitor. Tu îmi ajută mie, celui ce mâ primejduiesc, cu puterea Ta cea negrăită, Atotputernice. Sprijineşte neputinţa mea şi fie-Ţi milă de lenevirea şi trândăvia mea. Nu mă lăsa să fiu ocară dracilor celor vătămători de suflet Nu mă părăsi robit de patimile cele de ruşine, ci dă-mi, lesne îndurate, ca până la răsuflarea cea mai de pe urmă, întru curăţenie şi luare-aminte şi frică de Dumnezeu ajungând la sfârşitul vieţii aceştia, şi dovedindu-mă vrednic încă de aici de pârga vieţii celei veşnice şi a desfătării ce va să fie, să dobândesc bunătăţile cele cereşti. Şi pe Tine cel proslăvit, Mângâietorul Dumnezeu, să Te slăvesc şi să-Ţi mulţumesc, şi să mă închin împreună şi Tatălui, şi Fiului, in vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE PREASFÂNTA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

Stapană mea de Dumnezeu Născătoare, nădejdea şi scăparea mea, cunoşti gândurile şi faptele mele şi neputinţa firii mele celei smerite, deci ţie îţi înfăţişez sufletul meu întristat cu multe păcate şi cu gânduri necuvioase.

Tu, stăpână, vezi rănile şi bubele sufletului meu. Dâ-mi tămăduire, turnând picătura milostivirii tale celei iubitoare de oameni. Caută, Stăpână mea de Dumnezeu Născătoare, şi blând fă-L mie pe Fiul tău şi Dumnezeul tuturor, Cel ce-mi va descoperi înaintea îngerilor şi a oamenilor gândurile şi faptele mele cele viclene, căci te primeşte ca pe o maică Iubitorul de oameni când te rogi pentru sufletul păcătos şi deznădăjduit ca o scăpare şi mijlocitoare a păcătoşilor. Miluieşte-mă pe mine. cel ce mă învelesc în noianul ispitelor, cel ce mă bizui

pe mila şi pe părtinirea ta cea milosârdă. cel ce îmi îndrept ochiul sufletului spre noianul îndurărilor tale şi îţi aduc ţie suspinare din inimă zdrobită. Nu înceta rugându-te pentru mine, smeritul şi ticălosul, ca prin sprijinirea ta să mă învrednicesc de iertarea faptelor mele celor multe şi cumplite.

Căci sprea această scăpare a păcătoşilor te-a rânduit pe tine Fiul tău şi Dumnezeul nostru, Făcătorul şi Stăpânul a toată zidirea, şi pentru ca prin mijlocirea ta către Dânsul, dobândind mântuire, să măresc şi să slăvesc numele tău cel preasfânt şi preacinstit, al Maicii lui Dumnezeu celei preabinecuvăntate şi preacurate, al preaslăvitei impărătese a tuturor, acum şi pururea şi întru nesfârşiţii veci ai vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE DE UMILINŢĂ CĂTRE SFÂNTA TREIME

Cel întru unimea firii cu trei lumini. Cel ce dintru nefiinţă întru fiinţă toate le-ai adus şi cu bună rânduială şi cu măsură Je-ai împodobit şi cu lumina soarelui le-ai strălucit şi ne-ai zidit pe noi după chipul Tău şi asemănarea Ta. însuţi, preabunule Dumnezeule, străluceşte ochii noştri, auzul curăţeşte-1, celelalte simţiri întăreşte-le. Risipeşte toată ceaţa neînvăţăturii, luminează mintea noastră prin semnele Tale. Povăţuieşte-ne pe noi cu razele dumnezeieştii Tale insuflâri spre desluşirea adevărului şi a minţii, spre primirea celor bune, spre fugirea de cele rele, spre depărtarea de cele vătămătoare, spre alegerea celor folositoare. Căci fără dumnezeiasca Ta luminare, orbi fiind cu adevărat, nu putem să desluşim nici întru judecăţi adevărul, nici întru fapte binele, nici întru bunătăţi folosul, ci cu prefacerile lucrurilor amăgindu-ne. de zeci de mii de ori greşim.

Ridică mintea către înțelegerea celor de nevoie, povățuiește limba spre vorbirea celor de folos. Domolește pornirile patimilor care tulbură mintea noastră, înfrânează mânia, stinge vrajba născută de ea și surpă pomenirea de rău, prefăcând acestea în râvnă dumnezeiască și în căldura cinstitoare de Dumnezeu a credinței, în blândețe și nepomenire de rău. Potolește pofta și iubirea de materie născută din dânsa, și oprește iubirea de câștig, schimbând acestea în grijă pentru fapta bună și în dragoste către aproapele, în dor de sporire și creștere creștinească și în poftire a veșnicelor bunătăți. Doamne, cu măsura virtuților împodobește faptele noastre, înarmează cu bărbăție și tărie neputința noastră, stinge zburdările trupului, și de toată desfrânarea și aprinderea izbăvește-ne, dăruindu-ne întreagă înțelepciune[2] și cucernicie. Dă-ne cumpăna dreptății, care împarte fiecăruia dreptul lui. întărește priceperea noastră pe temeiul celor judecate drept.

Păzește-ne pe noi, Doamne, de bântuială, de vătămare nâprauznică și de cădere, de clevetirea celor răi, de urgia tiranilor, de ispitele diavolești și de toată supărarea ferește-ne, pentru ca, săvârșind după poruncile Tale drumul vieții acesteia, cu plăcere de Dumnezeu, talantul cel dat nouă curat să-1 păzim. Și cu îndurările Tale cele nemărginite și cu milostivirile Tale cele nemăsurate, vrednici să ne facem dumnezeiescului Tău dar și fericirii Tale celei de-a pururea, lăudându-Te neîncetat pe Tine, Tatăl și Fiul și Duhul Sfânt, pe unul Dumnezeul nostru, căruia Ți se cuvine slava și stăpânirea în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE DE CERERE CĂTRE PREASFÂNTA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

Primeşte, Preamilostivă Stăpână bună, ticăloasa mea rugăciune ce se aduce Ţie din gură netrebnică, pentru că pe toate le ştii şi mai ales neputinţa mea. Căci eu prin tine scap la bunătatea Fiului Tău şi prin tine. Doamna mea, m-am depărtat de calea care duce spre moarte. De aceea tu bine ştii şi faptele mele şi mişcările mele cele din noapte şi din zi, cu lucrul şi cu cuvântul, cu ştiinţa şi cu neştiinţa. Deci tu mă îndrepetează, căci pe tine te-am ales mijlocitoare către Hristos Dumnezeul nostru, tu mă miluieşte, tu îmi ajută, tu îmi fii mie îndemnătoare spre tot lucrul bun după voia Fiului tău şi Dumnezeului nostru. Tu ştii preabună Stăpână, că din tinereţile mele şi încă din braţele maicii mele spre tine m-am aruncat, ţie m-am încredinţat şi cu toate că pe sine-mi rău m-am călăuzit, n-am ştiut altă scăpare, apărare ocrotire sau către Dumnezeu mijlocitoare decât pe tine.

Iar acum Stăpâna mea, toate faptele mele cele necuvioase le arăt ţie. Miluieşte-mă şi şterge păcatele mele, căci tu cunoşti, Stăpâna mea de Dumnezeu Născătoare, că sunt o oaie pierdută şi ca un străin smerit, neavând unde să-mi plec capul decât la tine, Maica lui Hristos şi Dumnezeul meu. Tu eşti, Stăpână, Ajutătoarea mea. Tu, Curăţirea[121] mea. Tu, Acoperământul meu, Tu, Chezăşuitoare a mea către Dumnezeu. Tu, Tatăl meu. Tu, Maica mea. Tu, Povăţuitoarea mea, întru tine îmi pun toată nădejdea mea. Tu cunoşti sărăcia mea. Căci pe nimeni altul nu am decât pe tine şi pe Hristos, Cel ce S-a născut din tine. De aceea să nu te scârbeşti, să nu mă lepezi pe mine, Bună, nici să nu biruiască mulţime a răutăţilor mele bunătatea ta. Căci tu ai noian de milostivire ca ceea ce eşti Maică a lui Dumnezeu Celui preamilostiv. Să vrei doar şi m-am mântuit Nimeni nu se împotriveşte ţie. pentru că eşti Maică a lui Iisus Hristos Dumnezeul meu, Cel care toate le-a făcut Ştiu că multe sunt păcatele mele şi că nu sunt vrednic a căuta

şi a vedea înălţimea cerului pentru mulţimea fărădelegilor mele, dar dacă tu vei privi [spre mine], nimeni nu te va putea opri.

Ajută-mi, Stăpână de Dumnezeu Născătoare, mie, celui fără îndrăzneală, dar să nu mi se socotească îndrăzneala drept păcat, ci mai vârtos iartă-mă şi-mi dă umilinţă. Dă-mi izvor de lacrimi. Dă-mi suspinare şi zdrobire de inimă ca să-mi plâng păcatele mele. Căci eu sunt cel care mai mult decât toată firea am săvârşit nelegiuire înaintea Fiului tău şi Dumnezeu şi ştiu, Stăpâna mea, că sunt fără de răspuns, nevrednic de toată iubirea de oameni şi vrednic de toată munca. Pentru aceasta prin tine scap la mila Fiului tău, a bunului meu Stăpân şi Făcător. Deci tu călăuzeşte-mă si fnvaţă-mă, de Dumnezeu Născătoare. în dar cer mila ta cea bogată, miluieşte-mă precum voieşti. Să nu mă lepezi de la faţa ta. Să nu mă îndepărtezi de acoperământul tău, nici să nu mă înstrăinez de milostivirea ta. Miluieşte-mă pe mine, cel ce spre tine imi pun toată nădejdea mea şi arată stăpânirea ta întru mine. Născătoare de Dumnezeu. Căci de mă vei mântui pe mine, păcătosul, mare va fi mila ta, mare milostivirea ta, mare nepomenirea ta de rău, mare îndelungă-răbdarea ta, iar dacă vei milui pe cel vrednic, nici un lucru minunat nu va fi. De aceea mai ales mie ajută-mi, spre mine milostiveşte-te mai tare, mie intinde-mi mâna,- celui ce zac jos. leneşul, trândavul, nemulţumitorul. împie- tritul, neumilitul, jurătorul strâmb, grăitorul de rău, desfrânatul, hulitorul, ocărătorul, clevetitorul, cel plin de toată fapta rea şi de cuvintele viclene şi de gânduri urâte, străin şi deşert de toată fapta bună şi vrednic de toată munca şi pedeapsa.

Adevărat, Stăpâna mea preasfântă de Dumnezeu Născătoare, milostiveşte-te spre mine, lipsitul şi ticălosul, şi fă cu mine milele tale cele bogate ca, fiind mântuit, să laud pe Cel ce S-a întrupat din tine, Hristos Dumnezeul nostru şi pe tine să te măresc, Mântuirea mea, Sprijinirea mea, Mângâierea mea, Păzitoarea nea in toate zilele vieţii mele. Ajută-mi mie, Sfântă Stăpâna mea, ajută-mi. Şi mai tare strig: ajută-mi! Şi invredniceşte-mă în toate zilele vieţii mele să fac voia Fiului tău şi Dumnezeului meu şi să mă tem de Dânsul şi să-1 slujesc

de Dumnezeu Născătoare, şi de sfinţii îngeri să fiu călăuzit la lăcaşurile Lui cele dumnezeieşti şi cu chip de lumină, prin rugăciunea ta cea bine primită. Că Lui I Se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, împreună cu Tatăl şi cu Duhul, în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CĂTRE DUMNEZEU ŞI TATĂL CEL FĂRĂ DE ÎNCEPUT

Stăpâne Atotţiitorule,

Mintea cea mai presus de început, mai presus de viaţă şi mai presus de Dumnezeu, Părinte, Ființa"" cea mai presus de nume. Izvorul cel pururea veşnic şi ascuns şi mai presus de minte al izvoarelor de viaţă curgătoare şi de lumină începătoare ale bunătăţii şi slavei. Cel ce ai întărit marginile cerului intru puterea negrăită a Duhului Tău celui preasfânt, prin Fiul Tău şi Cuvântul cel atotputernic, precum ştii Tu însuţi, şi ai înălţat pământul în gol şi cu nori ai învăluit adâncul[126]. Bunătatea cea mai presus de cuget. Iubirea de oameni cea preanemărginită, Dumnezeul a toată mângâierea şi nădejdea, care prin Duhul Tău cel Sfânt ai întărit mai întâi Puterile cerurilor, iar după aceea L-ai revărsat peste Sfinţii Apostoli în chip de foc. Cel ce ai binevoit să se săvârşească taina cea mare şi

înfricoşată a întrupării unuia născut Fiului Tău şi Dumnezeului nostru, pentru mântuirea noastră. Cel ce eşti hulit de noi, păcătoşii, şi nu Te mânii, eşti defăimat şi suferi, tăgăduit şi îndelung rabzi, şi ni le dai nouă, celor ce aşa suntem, pe toate din destul spre desfătare, vrând ca pe toţi să-i aduci la pocăinţă. Cel ce întregii zidiri îi faci totdeauna bine cu mila Ta şi cu mulţimea indurărilor Tale, dând bogate daruri celor ce Te cheamă pe Tine.

însuţi Preabunule Stăpâne, primeşte şi rugăciunile mele, ale netrebnicului robului Tău, care numai la tine nădăjduiesc. Milostiveşte-te spre mine, şi cu frica Ta îngrădeşte toată viaţa mea. Pierde sarcinile cele rele ale păcatelor mele. Luminează ochii sufletului meu. Trupul meu curăţeşte-l, cugetul meu inţelepţeşte-l, inima mea smereşte-o, „întoarce ochii mei, ca să nu văd deşertăciune". ,,Pune strajă gurii mele şi uşă de îngrădire împrejurul buzelor mele. Izbăveşte-mă; ca să mă întorc cu gând întărit dinspre toată dulceaţa pământească. Povăţuieşte-mă, ca să săvârşesc calea cea strâmtă şi necăjită. Trage-mi mintea mea la cer. Dă-mi lacrimi de pocăinţă ca să plâng pentru fărădelegile cele mai înainte făcute de mine, întăreşte-mă spre slăvirea Ta şi a unuia născut Fiului Tău şi a Preasfântului şi de viaţă făcătorului Duhului Tău.

Invredniceşte-mă ca prin faptele bune să petrec pe pământ ca în cer. Şi peste toate acestea, îmbracă-mă ca într-o pavăză tare cu răbdarea cea până la sfârşit, şi întăreşte, Stăpâne, putreziciunea voinţei mele celei alunecăcioase, mie, celui ce stau înaintea sfintei slavei Tale şi aştept mila Ta cea mare şi bogată. Căci „mila Ta, Doamne, este mare şi puternică peste toţi cei ce nădăjduiesc spre Tine, in mila Ta nădăjduiesc. Nu am unde privi în afară de mila Ta. „Mila Ta este înaintea ochilor mei."[132] Mila Ta totdeauna să mă sprijinească pe mine. „Mila Ta să mă urmeze în toate zilele vieţii *mele."*[m] Mila Ta să mă întâmpine pe mine în cer este mila Ta. „Plin este pământul de mila Ta.

Izbăveşte-mă, Doamne, de toata bântuiala vrăjmaşilor celor nevăzuţi şi văzuţi, de toată primejdia sufletească şi trupească şi de toată rusinarea cea din patimi de tot mă slobozeşte. Primeşte toate slăvirile, laudele şi rugăciunile mele aduse Ţie „ca tămâia înaintea Ta şi proslăveşte intru mine

numele Tău cel Sfânt, Ocoleşte-mă cu Puteri sfinte, ca întărit aflându-mă şi de dânsele la cele de folos înțelepțindu-mă, de toate săgetâturile potrivnicilor nerănit să rămân şi întru toată cunoştința. bine şi fără de prihană să petrec. Tot gândul, tot cuvântul, tot lucrul meu după voia Ta preasfântă îndreptează-le, ca întru toate să umblu după legile Tale cele mântuitoare. Că a Ta este mila, a Ta este stăpânirea, a Ta este puterea, a Ta este tăria şi Ție slavă şi mulțumită şi închinăciune înălțăm, împreună şi unuia născut Fiului Tău şi Preasfântului şi de viață făcătorului Duhului Tău, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE PREASFÂNTA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

Preacurată Născătoare de Dumnezeu, că nu sunt vrednic, nici în stare să caut şi să privesc spre înălțimea cerului, încovoiat fiind de greutatea păcatelor mele. Deci cu dreptate este ca eu, desfrânatul, eu, spurcatul, cel ce am greşit mai mult decât tot omul să fiu urât, ca un necurat, de tine, cea curată, de tine, cea fără prihană, de tine, cea neîntinată, şi cu sufletul, şi cu trupul. Dar fiindcă te-ai arătat Maică Aceluia ce „nu a venit să cheme pe cei drepți, ci pe cei păcătoşi la pocăință”, iată cu frică mă apropii de tine, cerând să iau iertare prin tine greşelilor mele celor nepovestite.

Deci să nu mă treci cu vederea, Stăpână de Dumnezeu Născătoare, nici pe mine cel leneş, necurat, nevrednic cerului şi pământului şi vrednic de toată munca şi pedeapsa, cel ce mai mult decât

toată firea omenească an greşit, ci urmând milostivirea şi iubirea de oameni a Fiului şi Dumnezeului celui bun, caută spre mine cu ochiul tău cel milostiv şi primeşte această proastă şi trândavă rugăciune a mea, şi ducând-o Fiului tău şi Dumnezeu, cere-mi mie iertare, Preacurată, de cele ce nebuneşte în viaţă am săvârşit, îtnputernicindu-mâ cu rugăciunile cele bine primite către Fiul tău, să întâmpin cu osârdie şi slujbele cele de amiază şi de noapte şi de miezul nopţii şi de dimineaţă. Aşa, Stăpână de Dumnezeu Născătoare, nu lepăda suspinele mele cele din inimă, nu trece cu vederea tânguirile mele. ci caută spre dorul meu cel înfocat către tine, nu stinge nădejdea mea spre tine, ci primeşte ticăloasa mea cerere, nu mă lepăda pe mine de la faţa ta, ca nu cumva vicleanul vrăjmaş, aflându-mă pustiu şi gol de acoperământul şi sprijineala ta, să mă smerească şi să mă înghită cu desăvârşire.

Pentru aceasta întâmpină-mă şi mă sprijineşte, Preafărădeprihană, pe mine, păcătosul şi smeritul. Şi mă scoate din tirania cea amară a diavolului. lzbăveşte-mă de pândirea şi de bântuiala vicleni-

lor draci şi mă învredniceşte fără de împiedicare să vieţuiesc şi împărăţia cerului să o dobândesc, pentru că ai putere, fiind Maică a lui Dumnezeu. Ca şi eu, prin tine dobândind mântuire, totdeauna să măresc şi să slăvesc sprijinirea ta cea adevărată şi temeinică, pentru că binecuvântată eşti în vecii vecilor. Amin.

RUGACIUNE CĂTRE DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS

A CUVIOSULUI PĂRINTEIUI NOSTRU EFREM'"

Fiule al lui Dumnezeu

Cel fără de păcat, care după alegerea Ta cea de bunăvoie Cruce ai răbdat cu trupul şi Te-ai jertfit pentru mântuirea noastră, a păcătoşilor, şi fără stricăciune[138] cu trupul moarte ai gustat ca să mântuieşti firea noastră cea căzută şi robită intru cele mai de jos ale pământului. Cel ce ai fost văzut mort, viaţă Lumii Tale ai izvorât, moartea ai omorât şi ai stricat temniţa iadului ca pe un cort Ploaia nestricăciunii, Preascumpul mărgăritar din dumnezeiescul Fulger[13]", Strugurele cel de viaţă purtător care izvorăşte dulceaţa mântuirii a toată lumea, Lumina cea adevărată şi neînserată, Cuvântul, înţelepciunea şi Puterea lui Dumnezeu şi Tatălui, Strălucirea slavei Lui. Necuprinse şi neajunse Iisus şi necercetate Hristos, Cel Singur îndurat şi milostiv, varsă peste mine, păcătosul, bunătatea Ta cea multă şi, primind rugăciunile mele, şterge mulţimea nemăsuratelor mele fărădelegi şi a păcatelor şi îmi dăruieşte mie toate cererile mele. Să nu mă depărtezi de la Tine pe mine, neîndreptatul, să nu mă lepezi pe mine, trândavul şi nerăbdătorul, să nu îmi zici mie, ticălosul, la cea de-a doua venire a Ta, când vei judeca toată lumea: „Ce ai suferit pentru Mine, căci eu nu sunt deloc în stare să sufăr.

In ziua aceea înfricoşată şi straşnica vei zice, Doamne, nouă păcătoşilor: „Ştiţi cu de-amănuntul cât am suferit pentru voi, o, oamenilor! Dumnezeu fiind, pentru voi M-am întrupat Nevăzut fiind, pentru voi am umblat pe pământ, arătându-Mă. Pentru voi am flămânzit am însetat M-am ostenit. Pentru voi am fost gonit şi cu pietre am fost împroşcat. Fără păcate fiind, pentru voi am fost osândit şi nevinovat fiind, pentru voi am fost pălmuit şi scuipat Nepătimitor fiind, pentru voi am fost răstignit şi nemuritor fiind, pentru voi am fost omorât Moarte de ocară am răbdat. Pentru voi cu suliţa în coastă am fost împuns şi oţet amestecat cu isop şi cu fiere Mi sa dat să beau. Şi aşa pătimind,

pironit fiind pe Cruce, nu M-am mâniat, batjocorit fiind, nu am blestemat. Eu, Stăpânul, Cel ce sunt mai presus de orice vină, acestea toate le-am răbdat pentru voi, ca să vă fac pe voi cereşti şi sfinţi. împărăţia cerească v-am dăruit vouă. Rai nestricăcios v-am dat vouă, pe toţi fraţi v-am numit, Tată lui v-am adus, pe Duhul Sfânt L-am trimis. Dar voi ce aţi făcut, o, oameni, pentru Mine?".

La acestea ce voi zice eu, ticălosul, cel foarte rău şi păcătos, păgân şi întinat? Atunci mucenicii îşi vor arăta rănile, schingiuirile, mădularele tăiate şi răbdarea lor până la capăt, iar pustnicii îşi vor arăta pustnicia lor. ajunarea stăruitoare, priveghe-rea, necâştigarea, lacrimile şi răbdarea lor cea până la sfârşit. Dar eu, trândavul, păcătosul, vinovatul, ce am să-Ţi arăt altceva decât rodul ruşinii mele, lăcomia pântecelui, iubirea de desfătări, multa cuvântare, somnul îndelungat, multa câştigare, nerăbdarea, slava deşartă, lenevirea, trândăvia? Deci, dacă vei cere seamă de la mine, Doamne, pentru vremea cea dată mie spre pocăinţă pentru lenevirea mea, ce răspuns îţi voi da Ţie? Şi dacă şi „pentru un cuvânt deşert", după cum este scris"' şi până la gândurile viclene şi amintiri voi fi cercetat, atunci ce fel de frică şi cutremur mă va cuprinde pe mine, ticălosul? Şi ce fel de muncă mă va aştepta după aceasta?

Cruţă-mă, Doamne! Cruţă-mă, îndurate! Cruţă-mă, unule Bunule, şi să nu mă judeci pe mine nevrednic de îndurările Tale, „nici cu mânia să mă mustri pe mine". Să nu pomeneşti fărădelegile mele cele de demult, nici cele de curând. „Ţie, Domnului Dumnezeului dreptatea, iar mie ruşinea feţei. Adu-Ţi aminte, Doamne, că „milele Tale din veac sunt în neam şi în neam peste tot norodul tău. Adu-Ti aminte, Doamne, că Tu „scăpare şi mântuire Te-ai făcut nouă [5], tuturor celor ce nădăjduim spre Tine. Milostiveşte-Te şi mă miluieşte numai pentru bunătatea Ta. întăreşte sufletul meu cel slăbănogit cu trândăvirea lenevirii, Cel ce îndreptezi pe cei slăbănogiţi şi vindeci pe cei zdrobiţi. Că iată, fărădelegile mele sunt mari şi tari, mulţimea păcatelor mele multă şi nemărginită, rugăciunea mea neputincioasă, iar învârtoşirea inimii mele a uscat ochii mei. Nevoia trupului mă îndeannă să-mi dezvinovăţesc păcatele şi lenevirea mă sileşte să părăsesc calea.

Dar Tu cunoşti, Stăpâne, nepăsarea ticăloşiei mele şi câte rele necugetate[1]'" mă luptă pe mine şi Tu vezi preaiscusita răutate a vrăjmaşului care este asupra mea. Sprijineşte-mă după mare mila Ta şi mă mântuieşte pe mine, păgânul, cu darul şi ro îndurările Tale, pentru rugăciunea Preacuratei Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu şi a tuturor sfinților Tăi. Că bun şi iubitor de oameni Dumnezeu eşti, Hristoase, Dumnezeul nostru, şi Ție slavă şi mulțumită şi închinăciune îți înălțăm, împreună cu Cel fără de început al Tău Părinte şi cu Preasfântul şi bunul şi de viață făcătorul Tău Duh, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE PREASFÂNTA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

Preasfântă Stăpână Născătoare de Dumnezeu, Doamna lumii, lauda mea, nădejdea mea, scăparea mea, părtinitoarea mea, acoperământul, mângâierea, veselia mea, miluieşte-mă pe mine cel stăpânit de multe greşale şi arată îndurările tale cele grabnice către mine, păcătosul şi cu totul spurcatul. Ceea ce ai născut Lumina cea adevărată, luminează ochii cei înțelegători ai inimii mele. Ceea ce ai purtat în pântece Izvorul nemuririi, înviază-mă pe mine, cel omorât de păcat. Maica cea bună a Celui bun, cea iubitoare de oameni a Celui iubitor de oameni, cea milostivă a Celui milostiv, a Preaînduratului Dumnezeu, dă umilință şi zdrobire în inima mea, scoate-mă din robiile cugetelor mele şi dăruieşte-mi minte mâhnită şi ostenitoare intru această slăvire a ta. Şi imi dă mie lacrimi de pocăință şi de umilință, ca să laud şi să slăvesc întru tot sfânt numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE SFÂNTUL DUH

Duhule, cel singur bun, cu totul sfânt şi de viaţă făcător, la Tine cad eu cel vinovat de toată munca şi vrednic de toată pedeapsa. Pe Tine Te rog, Domnul şi Dumnezeul meu, Viaţa cea de-a pururea vieţuitoare şi neîncetată, Lumina cea adevărată şi neînserată, să nu mă surpe până la sfârşit potrivnicul, ci să împărăteşti Tu întru mine, Puterea cea atotputernică şi nedescrisă, Stăpânirea deplină, necuprinsă şi de netrecut. Bunătate deplină şi Pricină a tot lucrul bun şi de folos, Cel ce înviezi din nou toată firea zidirii, prin Care cei neputincioşi se întăresc, din Care vine a doua naştere, a doua plăzmuire şi toată cunoştinţa noastră. Prin Care suntem luminaţi, pentru a vedea pe Domnul, Izbăvitorul şi Mântuitorul nostru. Prin Care toate viază şi petrec. înţelepciunea cea negrăită, Cunoştinţa cea mai

presus de simţire. Strălucirea cea neînţeleasă, Viaţa toată, Puterea toată, Slava toată, Dumnezeul tuturor, Cel purtător de grijă şi milostiv.

Binevoieşte ca tot al Tău să mă fac şi să vieţuiesc de acum după voia Ta. Ridică mădularele mele zdrobite de păcat. Luminează inima mea întunecata de pofta cea rea şi inviază sufletul meu cel omorât de păcate. încetează valurile mari™ ale patimilor. Miluieşte sărăcia mea şi dă pricepere ne-. simţirii mele. Izbăveşte-mă de tot vrăjmaşul care dinăuntru sau din afară se scoală asupra mea. Izbăveşte-mă de tot lucrul rău şi iartă toate greşelile nelegiuirii mele şi sădeşte întru mine dragostea Ta cea desăvârşită.

Scrie numele robului tău în Cartea vieţii şi-mi dăruieşte mie sfârşit bun, pentru ca, purtând biruinţă asupra diavolului, să mă închin fără de ruşine înaintea scaunului împărăţiei Tale. Facă-se Ţie inima mea, Stăpâne, pământ bun. primind sământa bună, şi să roureze Darul Tău in dânsa rouă de viaţă veşnică, şi să secere dintr-însa Darul Tău snopul cel bun, adică Închinare cu umilinţă, înfrânare, priveghere, lacrimi. „Intoarce-te, sufletul

meu, la odihna Ta", prin post. Intoarce-te, sufletul meu, la staulul raiului prin rea pătimire şi prin scârbă. Să se afle sufletul meu, Doamne, întru lumina Ta cea negrăită, împreună cu ceata sfinților Tăi. Aşa, Stăpâne al tuturor, Cel necuprins şi neînțeles, ascultă-mă pe mine, netrebnicul şi nevrednicul robul Tău, ajută-mi să trec şi să săvârşesc calea cea strâmtă şi necăjită, ca să mă învrednicesc a dobândi făgăduințele Tale şi să strig întru desfătarea raiului: Slavă Tatălui Celui fără de moarte şi Fiului Celui fără de moarte şi Duhului Sfânt Celui fără de moarte, mare cuviință şi închinăciune Lor, în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE PREACURATA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

Ceea ce singura esti bucurie celor scârbiți şi pärtinitoare celor ce se nedreptățesc, mângâierea celor ce plâng şi ajutor celor neajutorați, cercetare celor neputincioşi, acoperământ şi sprijineală celor ce se chinuiesc, liman celor ce se înviforează şi toiag orbilor, povățuitoare celor rătăciți şi scăpare tare celor din nevoi, Născătoare a lui Dumnezeu cu totul fără de prihană, ia aminte la această ticăloasă şi netrebnică rugăciune a mea, pe care o aduc ție cu inima strânsă şi scapă-ină de viforul cel rău al gândurilor. Izbăveşte-mă de somnul cel greu care mi sa pricinuit din lenevire şi depărtează de la mine trândăvia cea cumplită. Izbăveşte-mă de tirania cea amară a dracilor, scoate-mă din obiceiul cel rău al patimilor şi, precum ştii, mântuieşte-mă pe mine, nevrednicul robul tău, cel ce intru tine, după Dumnezeu, mi-am pus nădejdile mântuirii.

Dă-mi mie, Preacurată, cu osârdie să fac poruncile Fiului tău şi Dumnezeului nostru şi să păzesc totdeauna aşezămănturile Lui cele mântuitoare şi mă întăreşte sâ-I înalţ cu cuget treaz şi cu minte deşteaptă cântări de slăvire bine primite. Căci nădăjduind întru tine, Pricinuitoarea bunătăţilor şi Ajutătoarea, aduc această cerere, aşadar, să nu cad din nădejdea cea către tine, Preacurată, nici să mă întorc smerit şi ruşinat ci să aflu prin tine , de Dumnezeu dăruită Stăpânâ, sfârşit grabnic cererilor mele. Ca totdeauna, ca pe o ajutătoare a noastră, a păcătoşilor, şi împlinitoare a cererilor mele, să te laud şi să te măresc pe tine, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE DE CERERE CĂTRE SFÂNTA TREIME

Atotputernica,

de viaţă făcătoare şi de lumină începătoare. Sfântă Treime, Care întreaga zidire cea din lume şi cea mai presus de lume, numai din bunătatea Ta ai adus-o dintru nefiinţă intru fiinţă şi porţi grijă de dânsa şi o ţii, Care împreună cu celelalte negrăite faceri de bine ale Tale către neamul omenesc i-ai dăruit şi pocăirea până la moarte pentru neputinţa trupului.

Nu mă lăsa pe mine, ticălosul, să mor o dată cu faptele mele cele rele, nici să mă fac bucurie pierzătorului. izvorul răutăţii şi pizmuitorul. Căci vezi, Milostivă, căt de mare este bântuiala şi vrăjmăşia aceluia asupra noastră şi câtă ticăloşia, molesirea şi lenevirea mea, deci îndreaptă, rogu-mă, bunătatea Ta cea neasemănată spre mine, cel ce în fiecare zi şi ceas Te intărât pe Tine, prin călcarea poruncilor Tale celor cinstite şi vii. Şi toate cele greşite de mine în viaţa mea până in ceasul de acum, cu faptele sau cu cuvintele sau cu gându-

rile, lasă-mi-le şi mi le iartă şi mă învredniceşte a săvârşi rămăşiţa vieţii mele întru pocăinţă şi umilinţă şi întru păzirea sfintelor Tale porunci. Deci, ori de dulceaţă amăgindu-mă, în multe chipuri am greşit; ori de pofte lumeşti fără de socoteală şi vătămătoare înşelându-mă, m-am mânjit; ori de iuţime şi de manie dobitocească pornit tiind, pe unii din fraţii mei i-am scârbit; ori în cursele limbii de neînlăturat, felurite şi tari, m-am prins; ori prin vreunul din simţurile mele sau şi prin toate, vrând sau nevrând, ştiind sau neştiind. robit sau chiar cu socoteală, nebuneşte am alunecat; ori cu gânduri viclene şi deşarte conştiinţa mi-am întinat ; ori in vreun alt chip am păcătuit, stăpânit de pripeală[152] şi de obicei rău, iartâ-mi-le şi mi le lasă toate, cu totul îndurată şi preabună. Şi îmi dăruieşte mie de acum înainte osârdie şi putere, spre a face „voia ta cea bună şi bineplăcută şi desăvârşită"[1]". Ca de răutatea cea întunecată şi încețoşată fiind izbăvit prin pocăinţa cea cu chip de lumină, şi ca într-o zi frumoasă umblând, curat să mă arăt, ne-vrednicul, iubirii Tale de oameni, lăudându-Te şi slăvindu-Te în veci. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE PREASFÂNTA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

A SFÂNTULUI EFKEM SIRUL

Preasfântă Stăpână

Născătoare de Dumnezeu, ceea ce singură eşti preacurată, şi cu sufletul,.şi cu trupul, ceea ce singură eşti mai presus de toată curăţia şi întreaga înţelepciune[155] şi fecioria, ceea ce singură te-ai făcut toată lăcaş a tot darul Preasfântului Duh, şi de aceea chiar puterile cele nemateriale şi îngereşti cu neasemănare le covârşeşti prin curăţia şi sfinţenia sufletului si a trupului.

Caută spre mine pângăritul, necuratul şi întinatul cu sufletul şi cu trupul, cu întinăciunea împătimirii şi a vieţii mele celei dezmierdate. Curăţeşte-mi mintea cea pătimaşă şi o spală. îndreptează-mi gândurile cele rătăcite şi orbite. îndreptează-mi şi povăţuieşte-mi simţirile. îndepărtează obiceiul cel prearău şi urât care mă asupreşte, al necuratelor păreri neso:otite[156] şi al patimilor. Opreş-

te-mă de la păcatul cu fapta şi dăruieşte trezie şi dreaptă socoteală întunecatei şi ticăloasei mele minţi, spre îndreptarea greşelilor şi căderilor mele. Ca de întunericul păcatului izbăvindu-mă, să mă învrednicesc a te slăvi şi a te lăuda cu îndrăzneală pe tine, cea singură adevărată Maică a adevăratei Lumini, a lui Hristos Dumnezeul nostru. Că tu singură împreună cu Dânsul şi prin Dânsul eşti binecuvântată şi preaslăvită de toată zidirea cea văzută şi cea nevăzută, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE IUBITORUL DE OAMENI DUMNEZEU ŞI TATĂL

A NOMOFILAXULUI IOAN DIACONUL EVGHENICOS CEL POMENIT MAI SUS

Dumnezeule

Cel mare şi înfricoşat şi preaînalt, cel minunat şi mai presus de fiinţă şi mai presus de înţelepciune, cel ce eşti şi bun, şi atotputernic, cel deplin [161] şi cu totul desăvârşit, cel mai înainte de veci şi necuprins, cel mai presus de orice lucru şi nume, a Căru-i înţelepciune şi cunoştinţă este nemăsurată şi neînţeleasă, judecăţile necercetate şi căile neurmate [162]. Cel ce numai din iubire de oameni, milostivire şi covârşirea bunătăţii ai adus zidirea cea văzută şi cea nevăzută dintru nefiinţă întru fiinţă, mai întâi dând fiinţă Puterilor îngereşti şi fără de materie, închinătoare şi lăudătoare neîncetat ale măreţiei Tale celei negrăite, apoi pe cel din urmă înger, lumea cea mică, făcându-l pe om după chipul si dupa asemanarea Ta, a Dumnezeului celui nevazut,

închipuire a înţelepciunii, a ştiinţei şi a puterii Tale. Pe care, după ce s-a depărtat de voia ta şi a căzut din petrecerea cea fericită şi din dumneze- iasca slavă, prin iconomia întrupării unuia născut Fiului Tău, a Domnului şi Dumnezeului şi Mântui- torului nostru Iisus Hristos, care a plecat cerurile şi a binevoit a Se pogon" către ticăloşia noastră,
l-ai zidit a doua oară şi l-ai îndumnezeit, şi în starea cea dintâi l-ai aşezat Cel ce prin venirea şi prin darul celui ce purcede de la Tine, Părintele luminilor, a Preasfântului şi bunului şi de viaţă făcătorului Duh, ne-ai vestit not ă toate, şi pe cele lipsite le-ai împlinit, şi prin Sfinţii Apostoli taina Sfintei Treimi curat ne-ai arătat-o nouă, ca să Te cunoaştem pe Tine, singur adevăratul Dumnezeu şi pe Cel pe Care L-ai trimis, pe Iisus Hristos. Cel ce primeşti să fii numit Tatăl nostru, iar inima omenească cea curată o faci şi o chemi scaun şi biserică sfântă Ţie şi vii în fiecare din cei vrednici împreună cu unul născut Fiul Tău şi cu Preasfântul Tău Duh „şi lăcaş la dânsul îţi faci"[161]. Cel ce şi pe mine, nevrednicul, m-ai învrednicit să ajung la acest chip şi vârstă, Dumnezeul meu, împărate nevăzut, şi de mulţi talanţi m-ai făcut datornic.

Insuţi, Puternice, mare întru tărie Doamne, ascultă proasta şi smerit mea mulţumire şi cerere adusă Ţie din gură netrebnică, din limbă nevrednică şi din buze spurcate. Ascultă-mă cu milostivire in ceasul acesta, Indelung-răbdătorule şi Nepomenitorule de rău, Stăpâne Dumnezeule, cinstite Părinte Atotţiitorule, Cel ce de toată zidirea eşti lăudat şi slăvit fără de tăcere, caută cu blândeţe spre ticăloşia, moleşirea şi lenevia mea şi schimbă în sârguinţă voinţa mea cea trândavă şi socoteala cea iubitoare de păcat în pofta neîncetată a binelui, în lucrarea faptei bune, în dor de împărăţia Ta care „se ia prin nevoinţă şi de cei silitori se cucereşte"'[116] şi în dobândire de bucuriile cele veşnice.

Invaţă-mă „a săvârşi sfinţenie întru frica Ta""[17]. Străluceşte peste mine Soarele cel gândit"*, Lumina cunoştinţei celei adevărate"". împacă şi îmblânzeşte inima mea, Cel ce ai împăcat toate şi cu cele cereşti le-ai unit pe cele pământeşti, prin „pacea care covârşeşte toată mintea, a unuia năs-

cut Fiului Tău, a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. De bucurie şi de veselie adevărată umple-mă, Bucuria cea negrăită a îngerilor. îmbie-mă cu dorul dragostei Tale, Culme a doririlor. înalţă-mă peste tulburările lumeşti, ispite şi necazuri, Liman lin al celor înviforaţi. Să nu laşi, Bunule, zidirea la să se mute din întuneric in întuneric'[r1] şi de la întinăciunea patimilor la veşnica muncă. Izbăveşte-mă de smintelile şi de toată bântuiala potrivnicului, Cel ce l-ai zdrobit pe acela cu puterea Ta cea negrăită şi ai omorât îndrăzneala lui şi nebunia noastră cu Pătimirea Hristosului Tău prin Cruce. Aşază în sufletul meu frica Ta cea bogată, pomenirea numelui Tău înfricoşător, dorire a bunătăţilor Tale cele de nepovestit, spre a gândi ale Tale, ale Tale a le grăi, şi întru ale Tale a petrece.

Dăruieşte-mi mie, Doamne, simţăminte de milă[1]", bunătate, minte smerită, socoteală măsurată, gând iubitor de bunătate, inimă zdrobită, cuget potolit, luare-aminte neîncetată, credinţă adevărată, blândeţe curată, înfrânare fără de patimă, roadele Sfântului Tău Duh, ca întru bucuria Ta cu toţi oamenii să fiu în pace şi pe toţi să-i iubesc curat şi tuturor să plac, cu toţi să fiu prieten şi prin dragostea către aproapele întru dragostea Ta să mă întăresc. Să nu mă lepezi pe mine, îndelung-răbdătorule, pentru păcatele mele. Să nu Te îngreţoşezi de mine pentru urâtele mele lucrări. Precum întru mulţi ai minunat milele Tale şi întru Aşezământul cel vechi şi în cel nou[1] " numai din bunătatea Ta şi pentru silinţa şi voirea acelora slujitori ai Tăi şi prieteni şi prietene i-ai aşezat, aşa minunează milele Tale şi spre mine, nevrednicul, Dumnezeule preabunule şi iubitorule de oameni, măreşte îndurările Tale, arată milostivirea Ta şi, pocăindu-mă, primeşte-mă cu milostivire pe mine, cel ce mai mult decât tot omul am greşit Şi mai ales [dăruieşte-mi] ca din toată inima să mă întorc către Tine, să vreau cu adevărat, să stărui cu tot sufletul, să mă pocăiesc desăvârşit şi să mă mărturisesc curat, să mă rog după cuviinţă şi cu lacrimi să şterg zapisul păcatelor mele. însuţi toate mi le dăruieşte mie, Dătătorul bunătăţilor, ca să mă pol bucura întru Tine, Domnul meu, totdeauna, şi neîncetat să mă rog şi întru toate să mulţumesc.

Ca să nu mă mai port „ca un vierme, şi nu ca un om, ocară a oamenilor şi defăimare a norodului, nu trupeşte, ci cu totul duhovniceşte, cu totul creştineşte, şi cu plăcere de Dumnezeu şi întru curată mărturie a conştiinţei mele să primesc părticica sfinţeniilor Hristosului Tău, iar la sfârşit, cu veselie părăsind viaţa aceasta, să mă învrednicesc şi părţii celor mântuiţi întru împărăţia Cerurilor şi de negrăitele bunătăţi să mă îndulcesc, cu darul şi cu iubirea de oameni a unuia născut Fiului Tău, a Domnului nostru Iisus Hristos şi a Preasfântului şi bunului, şi de viaţă făcătorului Tău Duh, cu Care Ţie se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea în veci. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE PREA SFÂNTA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

Preacurată Stăpână,

Născătoare de Dumnezeu, ceea ce ai născut pe Dumnezeu Cuvântul cu trup, cea mai înaltă decât toată zidirea cea văzută şi cea nevăzută, decât îngerii şi decât toată firea cea gândită, ceea ce porţi grijă de neamul omenesc Sprijinirea celor necăjiţi, Nădejdea celor deznădăjduiţi. Ajutorul celor neajutoraţi, Limanul celor înviforaţi, cea cu firea Maică a lui Hristos şi cu voirea Maică a creştinilor. La tine cad şi pe tine te rog, Fecioară Stăpână Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine cel nevrednic cerului şi pământului. Miluieşte-mă, cea cu totul fără prihană ş: nu mă lăsa să ajung bucurie dracilor. Miluieşte-mă şi nu te scârbi de mine păcătosul, spurcatul şi necuratul. Milostiveşte-te spre mine, ticălosul. Caută spre robul tău şi ajutătoare arată-te mie, celui deznădăjduit şi descumpănit Şi roagă pe Iubitorul de oameni, Fiul tău şi Dumne-

zeul meu, să mă izbăvească de laptele mele cele rele şi de veşnica muncă. Stai neclintită rugându-te pentru mine, netrebnicul robul tău, căci mult poate rugăciunea Maicii spre îmblânzirea Stăpânului.

Ştiu, cu adevărat ştiu, că nu se cade, nici se cuvine ca unul atât de spurcat şi atât de neînfrânat ca mine să te numească şi să te cheme pe tine, cea preacurată şi cu totul fără prihană, cu buze spurcate şi întinate. Dar fiindcă numai tu eşti după Dumnezeu nădejdea mea şi altă scăpare nu ştiu, mă rog şi mă plec bunătăţii tale celei nemărginite, deschide-mi mie, nevrednicului, Stăpână, uşa milei tale şi a milostivirii Fiului tău şi Dumnezeului meu. Şi mă învredniceşte, prin mijlocirea ta, să dobândesc iertare de greşelile mele cele multe şi să mă împărtăşesc cu preacuratele şi înfricoşatele şi de viaţă făcătoarele Lui Taine. Aşa, Stăpâna mea, Preasfântă de Dumnezeu Născătoare, ascultă-mă pe mine, ticălosul şi nevrednicul robul tău, ca totdeauna să binecuvântez şi să slăvesc preasfânt numele tău, în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS

A CUVIOSULUI IOAN SAVA

Iisuse Hristoase, care peste prietenul Tău Lazăr ai plâns şi lacrimi de întristare şi de milostivire ai' vărsat peste dânsul, primeşte lacrimile amărăciunii mele. Cu patimile Tale, vindecă patimile mele. Cu rănile Tale, tămăduieşte rănile mele. Cu sângele tău, curăţeşte sângele meu şi amestecă în trupul meu mireasma Trupului Tău celui de viaţă făcător. Fierea cu care de la vrăjmaşi ai fost adăpat să îndulcească sufletul meu de amărăciunea cu care m-a adăpat potrivnicul. Trupul Tău cel întins pe lemnul Crucii să ridice către Tine mintea cea trasă jos de draci. Capul Tău pe care l-ai plecai pe lemnul Crucii să inalţe capul meu cel pălmuit de potrivnici. Preasfintele Tale mâini, cele pironite de necredincioşi pe Cruce, să mă aducă spre Tine din prăpastia pierzării, precum a făgăduit prea-

slăntă gura Ta. Faţa Ta, care a primit pălmuiri şi scuipări de la cei blestemaţi, să strălucească faţa mea cea întinată prin fărădelegi. Sufletul Tău pe care, pe Cruce fiind, l-ai dat Părintelui Tău, să mă călăuzească spre Tine prin darul Tău. Nu am inimă dureroasă spre căutarea Ta. Nu am pocăinţă, nici umilinţă care întorc pe fii către moştenirea lor. Nu am, Stăpâne, lacrimă mângâietoare. întunecatu-s-a mintea mea întru cele lumeşti şi materiale şi nu poate privi către Tins cu durere. Răcitu-s-a inima mea de mulţimea ispitelor şi nu se poate înfierbânta cu lacrimile dragostei către Tine.

Ci Tu, Doamne Iisuse Hristoase, Vistieria bunătăţilor, dăruieşte-mi mie pocăinţa desăvârşită şi inimă dureroasă, ca să ies cu tot sufletul spre căutarea Ta. Pentru că fără de Tine străin sunt de tot binele. Dăruieşte-mi dar mie, o, Bunule, darul Tău. Părintele care Te-a scos din şanurile Sale in afară de timp şi veşnic să Înnoiască întru mine trăsăturile chipului Tău. Părăsitu-Te-am eu, Tu nu rnâ părăsi pe mine. leşit-am de la Tine, ieşi spre căutarea mea şi du-mă in păşunea Ta şi numără-mă împreună cu oile turmei Tale celei alese si mă hrăneşte împreună cu ele din verdeaţa dumnezeieştilor Tale taine, al căror lăcaş este inima cea curată, întru care se vede strălucirea descoperirilor Tale, mângâierea şi odihna celor ce s-au ostenit pentru Tine întru scârbele şi intru chinurile cele de multe feluri. Cărei străluciri şi noi să ne învrednicim, cu darul şi cu iubirea Ta de oameni, a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, acum şi în vecii vecilor. Amin.

RUGACIUNE CĂTRE PREASFÂNTA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

A SFÂNTULUI IOAN DAMASCHIN

Născătoarea Luminii celei neînserate, mă rog ţie, ia aminte la mine, cel ce te chem, căci m-am întinat şi m-am spurcat şi întunecat m-am făcut eu, rătăcitul. Am pângărit pământul ca un ticălos, Stăpână, cu păcatele mele cele multe. De aceea, el strigă acum tânguindu-se împotriva mea către Judecătorul cel nemitarnic, aducând asupra mea ca martori cerul cu stelele şi soarele. Aşadar, m-a cuprins viforul gândurilor şi mă afund în deznădăjduire. Sufletul meu este cuprins de cutremur, aşteptând, vai, osânda. Născătoare de Dumnezeu, toată nădejdea msa spre tine am pus-o eu, ticălosul. Iată, de toată ruşinea este plină faţa robului tău. Ci roagă-L neîncetat pe cel pe care L-ai născut să Se milostivească spre mine, nevrednicul. Tu însăţi dezleagă legăturile mele cele nedezlegate, ceea ce ai născut lumii pe Izbăvitorul. înălbeşte-mă cu lacrimile pocăinţei pe mine, cel ce m-am înnegrit şi întuneric m-am făcut Ridică-mă pe mine, cel omorât prin multă trândăvie, tu, care ai născut viaţa mea, şi pe mine, cel înstrăinat de Dumnezeu şi de îngeri, întoarce-mS iarăşi către dânşii. Cu adevărat înfricoşată minune, cum a suferit Domnul nostru păcatele mele! Cum nu m-a pogorât îndată in fundul iadului de viu pe mine, ticălosul! Cum nu a trimis de sus toiag nevăzut sau sabie să mă bată! Ci tu, Stăpână, prin rugăciunile tale, cu adevărat mi-ai dăruit mie viaţă, căutând pocăinţa mea. pe care dăruieşte-o robului tău, Preabună, căci tu îmi eşti mie zid, şi liman, şi tărie. Străluceşte-mi lumina feţii tale celei dumnezeieşti[1] ", mie, celui ce dorm în noaptea lenevirii, Dăruieşte-mi mie umilinţă, Stăpână, suspine neîncetate şi lacrimi. Spală întinâciunile mele cele sufleteşti şi dă-mi mie desăvârşită iertare, ca ceea ce eşti om purtător de Dumnezeu şi ai născut Dumnezeu purtător de om. Cu ochi gânditori te voi vedea pe tine, Mărie, preacurată, şi mă voi bucura. O, tărie! 0, nădejde neînşelată! O, viaţă şi dulce lumină a robului tău! Primeşte rugăciunea aceasta din limbă întinată şi din gură

spurcată. Acum e vremea ajutorului, deci mântuiește-mă de patimi, greșale și necazuri. Acum, Stăpână, să se bucure de mine îngerii și duhurile drepților, ca să slăvesc cu mulțumită și cu veselie preasfânt numele tău. Prealăudată, știu că poți câte voiești de la Dumnezeu pe Care L-ai născut.

SFÂNTUL DUH

Vino, Duhule,
întru tot cinstit, atotfăcător, atotțiitor, atotcercetător, preaînțelept, preaputernic, întru toate puternic, neschimbător[1]", statornic[180], nehotărnicit'*', neînțeles, de neurmat"[2], cu nesfârșită putere, pururea darnic, cu nemărginire bun, a toată lumea împlinitor după ființă și neîncăput de nimeni după putere, viața însăși și izvorul vieții, înțelepciunea însăși și izvorul înțelepciunii, puterea însăși și izvorul puterii, Preabunule și intru tot îndurate Dumnezeule. Vino, înțelepciunea cea adevărată a tuturor celor ce vor să se mântuiască. Vino, Unule către unul, căci eu unul sunt precum mă vezi. Vino și Te sălășluiește întru mine și mă curățește de toată năvălirea și bântuiala potrivnicului.

Bine Te cuvântăm pe Tine, a toate împărate Preabunule, căci de la Tine avem ființa, suflarea, cugetarea, darul de a cunoaște pe Dumnezeu,

adică pe Tine Preasfinte Duhule, pe Tatăl cel fără de început şi pe unul născut Fiul Lui. Bine Te cuvântăm pe Tine, căci de la Tine avem înțelegerea frumuseții cerului, a drumului soarelui, a rotunjelii lunii, a bunei podoabe a stelelor, a bunei potriviri dintre toate acestea şi a mişcării de multe feluri. Bine Te cuvântăm pe Tine, căci de la Tine avem înțelegerea schimbării ceasurilor, a prefacerilor vremilor, a primenirilor vânturilor, a mersului anilor. Mulțumim Ție, căci de la Tine avem nădejdea împărăției Cerurilor, a cinstei întocmai cu a îngerilor, a vederii slavei, acum ca în nişte oglinzi şi enigme, dar nu după multă vreme, pe cea desăvârşită şi curată. Mulțumim Ție, căci Tu ne dai iscusința plugăriei, bucatele, meşteşugurile, legile, obiceiurile, virtuțile, purtările bune"".

Ce limbă va putea spune, Stăpâne, măririle Tale cele mai presus de cuvânt şi de înțelegere, mari şi minunate? Căci Tu eşti izvorul cel pururea curgător şi nesecat al curățeniei şi al sfințeniei; Adâncul covârşitor, nemărginit şi neajuns al înțelepciunii şi al puterii; Noianul nemăsurat şi necuprins al vieții şi al nemuririi; Comoara nedeşertată şi neîmpuținată a cunoaşterii şi a priceperii; Vistieria tuturor, negolită şi necheltuită a bunătății şi milostivirii. Tu i-ai insuflat pe proroci, iar ei au vestit mai dinainte cele ce vor să fie şi întruparea Celui unul născut au propovăduit. Tu, către Măria cea cu daruri dăruită venind, cea hotărâtă mai înainte de veci să fie Maică a lui Dumnezeu, cea aleasă din toate neamurile, ca o fără de prihană şi preacurată ai făcut din preasfințitul pântece al acesteia lăcaş al Cuvântului şi Dumnezeu şi împreună cu Dânsul ai săvârşit preasfânta Lui unire"[0] . Tu împreună cu Hristos Cuvântul ai fost, ca Cel de o fire cu Dânsul şi de o ființă şi împreună cu El ai făcut dumnezeieştile semne cele minunate. Iar după ce S-a suit El la ceruri şi a stat la dreapta Tatălui în chip nedespărțit, ca un Dumnezeu ai venit la sfinții Lui ucenici şi apostoli în chip de limbi de foc şi i-ai umplut de cuvânt, de înțelepciune şi de îndrăzneală şi i-ai făcut puternici intru semne[18]".

Deci Ție mă rog, la Tine cad, Ție mă închin, apleacă-Te spre mine, robul Tău şi cu bunătate cercetează-mă pe mine şi scoate-mă din adâncul greşalelor celor de voie şi celor neştiute. Curățeşte-mă

de toată spurcăciunea trupului şi a duhului. Sfinţeşte-mă, înţelepţeşte-mâ, dă-mi pricepere spre toată cunoştinţa cea mântuitoare, povăţuieşte-mă, aratâ-mâ viteaz şi neînduplecat de patimi, mai tare ca toată puterea cea potrivnică. Suflă întru mine blândeţe, îndelungă-răbdare. adevăr, dreptate , tăcere şi temelia tuturor faptelor bune, înfrânarea. Fă-mă biserică vrednică slavei Tale. Stăpânitor intru mine să fii Tu, păzitor şi dătător de toate darurile Tale cele bogate. Şi Ţie, împreună cu Tatăl şi cu Fiul, după datorie laudă îţi aducem, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE DOAMNA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

CÂND SUNTEM SUPARĂŢI DE GÂNDURI RELE

Prea Sfântă Stapană mea de Dumnezeu Născătoare, goneşte
cătosul şi nevrednicul robul tău, trândăvia, uitarea. necunoştinţa. lenevirea şi toate gândurile cele rele. urâte şi hulitoare, alungă-le din ticăloasa şi amărâta mea inimă, din sufletul meu cel întinat şi din mintea mea cea întunecată. Stinge văpaia patimilor mele şi mă miluieşte şi îmi ajută, căci neputincios şi ticălos sunt eu. Izbăveşte-mă de aducerile aminte şi de pripelile fără judecată[187] cele viclene care vin asupra mea şi dezleagă-mă de toate faptele rele din noapte şi din zi. Că preabinecuvântată eşti şi slăvit este numele Tău cel sfânt, în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE SFÂNTA TREIME

Fire una în trei ipostasuri, Părinte nenăscut şi fără de început, Fiule născut şi împreună fără de început şi Duhule purces şi dumnezeiesc. Dumnezeire una şi împărăţie, care cu puterea Ta cea negrăită şi preatare ţii şi păzeşti toată zidirea cea văzută şi cea nevăzută. Apără-ne cu dreapta Ta cea atotţiitoare şi luminează partea călăuzitoare din noi, ca „drept să îndreptăm cuvântul adevărului Tău'. Izbăveşte-ne de toată pândirea vrăjmaşului începător al răutăţii şi ridică de pe noi jugul cel greu al păcatului. Căci am greşit şi am nelegiuit înaintea ochilor Tăi celor a toate văzători, dar să nu ne pierzi pe noi pentru fărădelegile noastre, ci primeşte cuvintele de slăvire care din buze spurcate se aduc slavei Tale celei preacurate şi ne curăţeşte de toată întinăciunea trupului şi a duhului, ca neîncetat, cu îndrăzneală. să lăudăm preasfânt numele Tău, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE PREASFÂNTA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

A LUI DIMITRIE, MITROPOLITUL ROSTOVULUI, CEL DE CURÂND ARĂTAT SFÂNT ŞI DE MINUNI FĂCĂTOR ÎN RUSIA, PE CARE O SPUNEA ÎN FIECARE ZI

Prea Sfântă de Dumnezeu Născătoare Fecioară, acoperă-mă şi mă păzeşte pe mine, robul tău, de toată răutatea sufletului şi a trupului şi de tot vrăjmaşul cel văzut şi nevăzut.

„Bucură-te, ceea ce eşti cu dar dăruită Mărie, Domnul este cu tine. Binecuvântată eşti tu intre femei şi binecuvântat este rodul pântecclui tău că ai născut pe Mântuitorul sufletelor noastre. Bucură-te şi te veseleşte Născătoare de Dumnezeu Fecioară şi te roagă pentru robul tău. Doamnă şi Stăpână a îngerilor şi Maică a creştinilor, ajută-mi mie. robului tău. O, Mărie, cu totul fără de prihană, bucură-te Mireasă nenuntită. Bucură-te, bucu-

ria celor necăjiți şi mângâierea celor scârbiți. Bucură-te, hrana celor flămânzi şi limanul celor înviforați. Bucură-te, cea mai sfântă decât sfinții şi decât toată zidirea mai cinstită. Bucură-te, sfințenia Tatălui, lăcaşul Fiului şi umbrirea Duhului Sfânt. Bucură-te, palatul de lumină al lui Hristos Dumnezeul nostru, Împăratul tuturor. Bucurâ-te, maica sărmanilor şi toiagul orbilor. Bucură-te, lauda creştinilor şi ajutâtoarea cea gata a celor ce te cheamă pe tine.

Preasfântă Stăpâna mea, păzeşte-mă sub acoperământul tău, căci în preacuratele tale mâini îmi pun duhul meu. Fii ajutătoare şi acoperământ sufletului meu în ziua cea înfricoşată a judecății şi roagă-te pentru mine, nevrednicul, să intru curat şi limpezit în rai. Să nu mă lepezi, Doamna mea, pe mine, robul tău, ci ajută-m. mie şi dă-mi împlinirea cererii. Izbăveşte-mă de toată primejdia, bantuiala, nevoia şi neputința şi dăruieşte-mi pocăința mai înainte de sfârşit. Ca prin mijlocirea şi cu ajutorul tău mântuindu-mâ în viața aceasta de acum de tot vrăjmaşul văzut şi nevăzut, umblând cu plăcere de Dumnezeu în voia iubitului tău Fiu şi Dumnezeului nostru, iar la ziua cea înfricoşată a judecății izbăvindu-mă de veşnica şi înfricoşata muncă, samă inchin, să mulțumesc şi să slăvesc întru tot sfânt numele tău în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE IUBITORUL DE OAMENI DUMNEZEU ŞI TATĂL

Cel ce prin cântări fără tăcere şi cu laude neîncetate eşti slăvit „întru cei de sus de Puterile cele gândite; Cel ce şi corul obştesc al firilor ii faci să-Ţi înalţe cuvântare de laudă după cuvintele ce sunt într-însele, Cel ce şi de îngeri, şi de oameni, şi de vietăţile cele necuvântătoare, şi de stihii întru tot ceasul eşti lăudat şi de toată suflarea şi zidirea cu vrednică cuviinţă eşti preamărit, împreună cu unul născut Fiul Tău şi cu preasfântul Tău Duh. Puterea cea izvorătoare şi neîmpuţinată şi pricina dintâi'* a izvoarelor de putere curgătoare ale Dumnezeirii şi ale luminii. Cel preadeplin întru toate cele ce sunt, de către cei mai sus de necercetat, depăşind cunoştinţa tuturor, de cei mai de jos cu totul neînţeles, iar intru cei din mijloc cu desăvârşire necunoscut. Bunătatea cea necuprinsă şi pururea vieţuitoare. Cel ce întorci toate spre ceea ce este de

folos, fiind început al bunătăţii'[98], şi le îmbunezi şi în bunătatea lor le păzeşti. Cel ce cu atât de tare dragoste ne-ai iubit pe noi încât pe Fiul Tău cel unul născut la neamul nostru L-ai trimis, şi S-a întrupat, şi prin iconomia Lui cea înfricoşată, prin Cruce şi moarte, din stricăciunea morţii şi din legăturile iadului cele nedezlegate ne-ai izbăvit Cel ce eşti bun spre cei nemulţumitori şi Te bucuri de mântuirea celor pierduţi. Cel ce pe toţi cei păcătoşi ca mine, numai pentru nădejdea lor, cu milă îi îngrădeşti şi eşti mai iubitor de fii faţă de ei decât orice părinte.

Preaînalte, Necuprinsule, Preabunule Părinte, Atoatefăcătorule, Atotputernice, toţi ne închinăm Ţie şi Ţie ne rugăm, chemând spre ajutor şi sprijin milele Tale şi îndurările Tale. Ascultă, Doamne, ticăloasa mea rugăciune, a netrebnicului şi nevrednicului robului Tău. Vezi mintea mea cea schimbătoare zăcând înaintea bunătăţii Tale şi aşteptând ajutorul cel de sus, de la dreapta Ta cea atotţiitoare şi căutând mântuirea.

Tu cunoşti, Stăpâne, „Cel ce cerci inimile şi rărunchii, că şi întru cele de-a dreapta şi întru

cele de - a stânga şi prin firea mea şi prin nevăzuţii vrăjmaşi, neîmpăcat război am de-a pururea. Căci dacă mă abat spre cele de-a dreapta, îndată se înmulţeşte asupra mea nedreptatea mândrilor şi mă fac spurcat şi de scârbă înaintea Ta Doamne, „ca o zdreanţă lepădată s-a socotit toată dreptatea mea"[20]". Dacă ticălosul meu trup îl voi griji cât de puţin pentru neputinţa lui, îndată ca o mare sălbăticită se fac şi mintea, şi inima, şi nu pot birui nebunia nestăpânită a pântecelui şi nu mai am pace, ci din toate părţile sunt tras de gânduri către pofte necuvioase şi de aceea cad cu totul întru cele de-a stânga.

Dar precum m-ai izbăvit, Doamne, pentru îndurările Tale cele multe din deşertăciunea şi rătăcirea lumii, aşa şi acum, Doamne, Doamne, puterea mântuirii mele şi Dumnezeul meu, scapă-mâ in chip desăvârşit pe mine, ticălosul, cel ce în sinea mea sunt de-a pururea înfăşurat în toată răutatea mea cea ascunsă şi în greşalele mele cele de multe feluri. Facă-mi-se mie osârdie şi tărie prin puterea Ta, „căci lauda puterii noastre Tu eşti. Doamne.

Căci foarte puţină a rămas osârdia mea şi „am căzut ca frunzele" eu, ticălosul, din lenevirea mea şi din lepădarea inimii mele. Deci, varsă, Doamne, în sufletul meu, o picătură din apele darului Tău, curăţind trândăvia lui şi ceaţa şi orbirea, şi îndemnându-1 spre lupte duhovniceşti. în noian nemărginit de plăceri mă aflu, Doamne, şi în necontenite schimbări de patimi mă primejduiesc eu, ticălosul. Chem adâncul îndurărilor Tale, Cârmuitorule a toată lumea. Bunule, mântuieste zidirea Ta, ca să nu mă înghită iarăşi cuptorul patimilor. Caută spre inima mea cea desfrânată, Cel ce cu voia Ta toate le-ai adus întru fiinţă, şi fă-o să se întoarcă şi să se schimbe, trecând într-o viaţă mai bună. Trimite-mi mie, trândavului şi păcătosului, celui ce zic şi nu fac, osârdie şi luminare şi tărie, ca cele ce le spun să le şi împlinesc. Izbăveşte-mă de cursele potrivnicului şi ale stricăciunii şi mă mântuieste numai din bunătatea Ta, pentru rugăciunile Preacuratei Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu şi ale tuturor sfinţilor Tăi. Că Ţie se cade a ne milui şi a ne mântui pe noi, Dumnezeule, şi Ţie slavă şi

mulțumită și închinăciune înălțăm, împreună cu unul născut Fiul Tău și cu Preasfântul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS CÂND NE VIN GÂNDURI URÂTE

A SFÂNTULUI SIMEON DIN MUNTELE MINUNAT

Stăpâne Doamne Iisuse Hristoase, Cuvântul lui Dumnezeu Cel fără de moarte, Meșterul și Cârmuitorul acestei firi uriașe, Fiul unul născut, care fără de ani din Tatăl ai strălucit și același din Sfânta Fecioară în chip negrăit ai ieșit și Te-ai întrupat neschimbat și neamestecat precum doar Tu știi, ca să izbăvești pe cei pe care i-ai zidit, din robia vrăjmașului. Cel ce de Tatăl nu Te-ai despărțit și împreună cu noi, netrebnicii robii Tăi, ai petrecut Lumina nepătimirii. gonitorul întunericului necunoștinței, strălucirea sufletelor treze, bucuria întregii lumi a dreptmăritorilor, desfătarea ingerilor și a sufletelor, Cel ce cu totul ești frumusețe fără sațiu, Cel întru tot iubit, întru tot poftă și dorire, pază covârșitoare a minții celor cu adevărat întăriți întru Tine, Cel din fire bun, îndurat și milostiv.

Goneşte de la mine, ticălosul, gândurile care mă supără, căci ştii, Cunoscătorule de inimi, Cel ce vezi cele ascunse ale inimii mele, că sunt fără de voia mea. Iartă-mi-le, Stăpâne al tuturor, şi să nu-mi fie socotite mie intru păcat Ci milostiv făcându-Te mie, trimite-mi darul Tău de la scaunul cel sfânt al slavei Tale şi acoperă neputinţa mea, netrebnicul rob al Tău. „Inţelepţeşte-mă şi mă voi învăţa poruncile Tale"[M] şi voi fi viu. Vindecă rănile sufletului meu şi luminează ochii cugetului meu ca să înţeleg de-a pururea, Doamne, ieonomia Ta făcută întru mine. Căci a înnebunit cugetul meu, aşadar ce-Ţi voi zice Ţie, mai înainte Cunoscătorule, care „cerci inimile şi rărunchii"[205]. Tu ştii că „însetează de Tine inima mea ca un pământ uscat"[1]*. Aşadar, trimite darul Tău, Doamne, ca să vie şi să sature foamea mea şi să adape setea mea. Căci de Tine doresc şi însetez, Lumina adevărului, Dătătorul mântuirii. Deci, varsă, Doamne, o picătură a milei Tale, ca să se aprindă ca o văpaie în inima mea şi să mistuie mărăcinii şi ciulinii ei, adică gândurile cele rele, şi sâ se facă mintea mea ca un rob, numai pe Tine să Te dorească şi să Te caute, Mântuitorul lumii. Izbăveşte-mă, Doamne, de toţi nevăzuţii vrăjmaşi cei ce vânează sufletul meu şi îmi dăruieşte ca fără de păcat şi în pace să săvârşesc cealaltă vreme, în petrecere curată, în viaţă bine plăcută, în răbdare neînvăluită şi după mulţimea îndurărilor Tale, dă-mi iertare greşelilor mele din fiecare zi.

Aşa, Stăpâne singur bunule, ascultă rugăciunea mea şi împlineşte cererile inimii mele, ca să mă fac biserică a Darului Tău, pentru ca, locuind el în mine, să-mi strângă cugetul ca un frâu, ca nu cumva, rătăcind, să-Ţi greşesc Ţie şi să fiu scos afară din lumina Ta. Că Ţie se cade a ne milui şi a ne mântui pe noi, Hristoase Dumnezeul nostru, şi Ţie slavă şi mulţumită şi închinăciune înălţăm, împreună cu Cel fără de început al Tău Părinte şi cu Preasfântul şi bunul şi de viaţă făcătorul Tău Duh , acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CÂTRTE SFÂNTUL DUH

Stăpâne Doamne,
necuprinsule, Duhule cel întru tot sfânt, atotputernic şi de viaţă făcător, care din Tatăl purcezi şi întru Fiul Te odihneşti. Lumina cea gândită şi neîncetată şi mai presus de înţelegere, Puterea cea neasemuită şi vie, Cel ce risipeşti munţii, Cel ce faci cele ce nu sunt, Cel ce păzeşti zidirea să nu cadă, Cel ce ai făcut podoabele cereşti şi le dai lor după putere să se îndulcească pururea de suflarea Ta cea sfinţitoare- Prin Tine s-a despărţit unirea limbilor, prin Tine se înnoieşte toată zidirea, venind iarăşi la începutul ei, prin Tine „tot sufletul viază şi cu curăţie se înalţă"[3]", prin Tine toată vietatea primeşte suflet. Cel ce mişti zidirea întreagă şi ii dai putere. Cel ce pe toate le cuprinzi şi tuturor le stai de faţă, Cel ce tuturor celor vrednici le dai sfinţenie după măsura faptei bune. Slava cea preaminunată, Bucuria cea negrăită, Veselia cea mai presus de minte. Vistieria cea cu totul neînţeleasă a vieţii celei veşnice, Adâncul darului, Cel ce luminezi cugetele noastre spre înţelegerea minunilor Tale, Cel ce pe toate le împlineşti, dar nu Te sfârşeşti. Cel ce rugăciunile tuturor le primeşti, Cel ce toate le ţii, le înţelepţeşti, le limpezeşti, le descoperi, arătând că eşti de o fiinţă cu Tatăl şi cu Fiul. Cel ce dai povăţuire minţii ca să vadă cele nevăzute prin dumnezeieştile Scripturi. Cel ce le săvârşeşti pe toate întru toţi spre folos după măsura fiecăruia, şi întru c e i lucrători şi întru c e i privitori[20] ". înălţimea cea neatinsă şi adâncul care pe toate le poartă, Cel ce ne duci de mână la ceruri, deşi noi pururea Te mâniem, Te ispitim şi Te întărâtăm.

Insuţi dar, Mângăietorule bune. nu mă părăsi pe mine, cel ce în fiecare zi îţi greşesc Ţie şi Te întărât. „Nu Te depărta de mine. Ia aminte spre ajutorul meu, Doamne al mântuirii mele"[20] '. Mă rog bunătăţii Tale, Stăpâne, dă-mi dar de pricepere ticăloşiei mele, ca să înţeleg şi să lucrez cele bine plăcute Ţie şi mie de folos. întăreşte-mă, ca să nu fiu răpit şi dus împreună cu cei deşerţi. Dăruieşte-mi să mă smeresc fără slavă deşartă, să pătimesc împreună cu cei ce pătimesc, să sufăr ispitele şi

fără de fățărnicie, fără prihănire să lucrez voile Tale. Aşa, Stăpâne al tuturor, Preabunule, curăteşte-mă de păcatele mele şi de ispitele ce vin asupra mea. Izbăveşte sufletul meu din mâna celor mândri, „căci spre Tine a nădăjduit sufletul meu şi în umbra aripilor Tale voi nădăjdui"[210]. Doamne, înaintea Ta sunt, fă CJ mine mila Ta cea mare şi ajută sărăciei mele, bătând război pentru mine cu vrăjmaşii mei, căci nu cunosc răutatea lor uneltită asupra mea. Numai Tu le cunoşti şi mai înainte le vezi pe toate, deci Ție Ți se cade a mă izbăvi pe mine. Doamne, dă-mi mie în cealaltă parte a vieții mele să petrec viață neprihănită şi curată ca să aflu har înaintea Ta, şi mă mântuieşte întru fericirea Ta cea covârşitoare şi milostivirea Ta cea negrăită. Căci întru Tine şi de la Tine este viețuirea mea, ființarea, cunoaşterea a tot gândul bun, şi Ție slavă cu buze nevrednice, laudă, mulțumită şi închinăciune iți înalț eu, păcătosul şi nevrednicul robul Tău, şi deopotrivă Părintelui Tău, ziditorul Cel fără de început şi Celui de o ființă şi de o fire al Lui Fiu, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE SFÂNTA TREIME

A SFÂNTULUI IOAN GURA DE AUR

Slavă Ție,

Doamne Dumnezeul nostru, slavă Ție! „Slavă întru cei de sus şi pe pământ"'", Celui fără de măsură mai presus de toată ființa şi dumnezeirea, unul singur Dumnezeu. Slavă Ție, preaînțeleplule Ziditor şi Stăpânitor a toate şi Făcător de bine al nostru şi Dătător, pentru toate câte suntem şi câte avem. Slavă Ție, Celui ce ne suferi pe noi, nevrednicii şi păcătoşii, să stăm înaintea slavei Tale. Slavă Ție, o, fericită Treime, în desăvârşită şi preacurată unime[11]- a firii. Părinte, Fiule şi Sfinte Duhule. Slavă Ție. Făcătorul a toată firea cea gândită şi simțită. Slavă Ție. preabunului, atotputernicului, mai presus de ființă, milostivului şi induratului Părinte şi Stăpân. Mă închin cu sufletul şi cu trupul măririi Tale, eu, zidirea Ta cea preanetrebnică. Laud înțelepciunea Ta cea necercetată, mulțumesc purtării Tale de grijă celei cu totul neînțelese. Preabine-

cuvântez îndelungă răbdarea Ta cea cu totul neasemuită şi preabună.

Dumnezeule, Treimea cea preasfântă şi preafericită, mântuieşte-mă. Dumnezeule, „lauda mea să n-o treci sub tăcere."[213] „Ia aminte spre rugăciunea mea şi nu mă părăsi."[2]" Dumnezeule Preasfinte, prin Cuvântul Tău şi prin Duhul Tău, sfinţeşte-mă. Cu cuvântul Tău zideşte-mă din nou şi cu Duhul Tău povăţuieşte-mă. Mintea mea cea omorâtă s-o învie Cuvântul Tău, iar voinţa mea, Duhul Tău preasfânt. Doamne, Cel mare întru tărie şi puternic, sădeşte în inima mea dragostea legilor Tale, supune Cuvântului simţirile mele, întăreşte cugetul meu, luminează mintea mea cu razele adevărului Tău, întoarce voinţa mea către Tine. Cel singur cu adevărat dorit, deprinde limba mea să zică totdeauna: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă". Doamne, prin fericita Fecioară, curăţeşte-mă pe mine, păcătosul şi mă mântuieşte. Doamne, prin Crucea Ta păzeşte-mă. Doamne, prin sfinţii Tăi îngeri ingrădeşte-mă. Doamne, prin sfinţii mărturisitori ai adevărului întrarmează-mă. Doamne, prin toţi sfinţii trimite peste mine mila Ta. Doamne lisuse, în dar miluieşte-mă pe mine, cel răscumpărat prin sângele şi numele Tău preascump. Duhule al lui Dumnezeu cel preasfânt, vino şi Te sălăşluieşte întru mine, şterge spurcăciunile cele de mulţi ani ale păcatelor mele, goneşte de la mine duhurile desfrânării şi ale vicleşugului, străluceşte în inima mea făclia darurilor Tale, opreşte-mă şi împiedică-mă de la împătimirile veacului acestuia, trage-mă cu totul către dragostea de-a pururea vecuirii. Preasfântă Treime, prin îndurările Tale miluindu-mă, mântuieşte-mă.

Invredniceşte-mă să-Ţi înalţ cu evlavie rugăciunea desăvârşită şi de Dumnezeu învăţată: „Tatăl nostru Care eşti în ceruri, Sfinţească-se numele Tău. Doamne Dumnezeule, dă-ne nouă, robilor Tăi, rugămu-ne, ca întru neîncetată mântuire a sufletului şi a trupului să ne veselim, şi prin mijlocirea slăvitei şi fericitei pururea Fecioarei Maria învredniceşte-ne pe noi ca, izbăvindu-ne de scârba aceasta de acum, să ne îndulcim de veşnica bucurie, prin Domnul nostru Iisus Hristos, cu Care, împreună cu Sfântul Duh, viezi şi împărăteşti în vecii vecilor. Amin.

RUGACIUNE CĂTRE DUMNEZEU ŞI TATĂL CEL IUBITOR DE OAMENI

Seara, dimineaţa şi la amiază

Te lăudăm, bine Te cuvântăm, ne închinăm Ţie, Doamne Dumnezeul cel întru cei de sus. Tatăl cel cu totul fără de început, cu desăvârşire mai presus de veşnicie, Rădăcina cea fără de început şi atotpricinuitoare a odraslelor celor mai presus de fiinţă, a Fiului Tău celui dumnezeieşte începător şi a Duhului Tău celui de viaţă începător. Cel ce eşti mai presus de „cum"? sau „unde?"[216], ci în chip simplu şi de nedescris ai cuprins in Tine mai dinainte toată fiinţa. Cel ce reverşi din plinătatea Ta lumina bună, gândită, izvorâtoare şi care străluceşte toată mintea, şi pe cea mai presus de lume, şi pe cea din lume. Cel ce spre toate cele ce sunt îţi întinzi bunătatea Ta cea dumnezeiască, şi chiar mai presus de toate, nici cele de sus atingându-i culmea, nici cele de jos depăşind-o. Cel ce pe noi, care ne depărtăm de Tine, ne întorci spre Tine

şi ne întăreşti, ne îmbunezi, ne luminezi, ne innoieşti şi chemi iarăşi pe cei ce Te doresc către viaţa şi fericirea cea adevărată. Cel ce pe toate le înconjuri cu nemutare şi de sine-Ţi le umpli şi tuturor cu bunătate le împărţi cele ale Tale pe cât poate primi firea fiecăruia dintre cei ce se mântuiesc, şi rămâi de sine-Ţi, neieşind din înălţimea nemărginită.

Mulţumesc Ţie, Stăpâne preabunule, că m-ai învrednicit pe mine, păcătosul şi nevrednicul robul Tău, să întâmpin şi în ceasul de acum faţa sfintei slavei Tale întru mărturisire şi să-Ţi aduc Ţie cântare de laudă şi slujbă la vreme. Mulţumesc Ţie că pururi aduci asupra mea cele de folos şi mântuitoare după mare mila Ta şi după mulţimea îndurărilor Tale. Mulţumesc Ţie că şi în cele de-a stânga şi în cele de-a dreapta mă păzeşti şi îmi dai totdeauna mijloace de aflare a vieţii. Mulţumesc Ţie că îmi ajuţi în chip văzut şi nevăzut, cunoscut şi necunoscut, ca unul ce sunt prins de toate cele pământeşti, să mă unesc întreg cu amintirea de Tine, cea de lumină dătătoare şi mântuitoare. Mulţumesc Ţie pentru toate câte ai făcut şi faci spre mine, ticălosul şi netrebnicul robul Tău.

De aceea, Preabunule Stăpâne, „îndreptează rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta"[2]" şi primeşte-o ca pe o mireasmă de bun miros întru Jertfelnicul cel gândit şi sfânt Căci, iată, ridic spre Tine ochii sufletului şi ai trupului, îmi înalţ spre Tine mintea şi inima. Primeşte-mă şi acum pe mine, cel ce laud, mulţumesc şi binecuvântez slava Ta cea negrăită, curăţeşte-mă de toată spurcăciunea trupului şi a duhului şi fiu al Luminii şi prieten al zilei mă fă. Să nu te scârbeşti, Iubitorule de suflete, de mine, cel ce în fiecare zi îţi greşesc Ţie şi Te întărât. Ştiu că de toate păcatele m-am făcut vinovat, însă, deşi foarte mult Ţi-am greşit Ţie, la îndurările Tale de-a pururea alerg, deşi peste măsură Te-am întărâtat pe Tine, şi la bunătatea Ta năzuiesc. Deci să nu treci cu vederea rugăciunile mele, ale păcătosului, căci neajunsă este bogăţia indurărilor Tale. Să nu mă părăseşti, căci spre Tine nădăjduiesc ochii sufletului meu. Ci, precum m-a acoperit darul Tău până acum, aşa şi până la sfârşit sâ nu-l iei de la mine, pentru rugăciunile Preacuratei Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu şi ale tuturor sfinţilor Tăi. Că bun şi iubitor de oameni Dumnezeu eşti şi Ţie slavă şi mulţumită şi închinăciune înălţăm, împreună cu unul născut Fiul Tău şi cu Preasfântul şi bunul şi de viaţă făcătorul Tău Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS

A LU IOAN EVGHENICOS, DIACONUL, NOMOFILAXUL ŞI FILOSOFUL

Doamne, Iisuse Hristoase,

Fiul lui Dumnezeu cel viu, care Te-ai arătat în lume ca să ridici păcatul lumii, Cel ce pentru mântuirea oamenilor Te-ai făcut om fără de păcat, ca să ne scapi din rătăcirea vrăjmaşului, sfinţind firea noastră, şi să ne înnoieşti viaţa veşnică, făcându-ne cunoscut pe adevăratul nostru Dumnezeu.

Ridică de la mine toată nesimţirea şi nepriceperea, toată trândăvia şi lenevirea, toată făptuirea urâtă şi desfătarea, toată nepăsarea şi obişnuinţa cea rea. întoarce, Iubitorule de oameni, Doamne, mintea mea cea iubitoare de păcat spre voinţă bună şi sârguitoare, spre împlinire sârguincioasă a poruncilor Tale celor de viaţă dătătoare, spre poftire a bunătăţilor Tale celor negrăite, spre dorire neîncetată a împărăţiei Tale care „se sileşte şi de silitori se răpeşte"[21], spre îngrozire, frică şi cu tremur de munca cea veşnică. Pune în sufletul meu dorul dobândirii bucuriilor cereşti, ca să defaim desfătările cele pământeşti, deşarte şi lumeşti şi să iau încă de aici arvuna vieţii celei pururea vecuitoare şi a fericirii celei ce va să fie şi să petrec în lume ca un mai presus de lume, aşa cum Tu, Doamne, Ziditorule minunate, l-ai zidit pe om dintru început şi voiai să petreacă el totdeauna.

Străluceşte peste mine Soarele dreptăţii. Lumina lumii, Razele cele blânde şi de viaţă făcătoare şi încălzeşte răceala cugetării şi a firii mele celei nepricepătoare. Puterile cunoscătoare[2]" ale sufletului meu luminează-le, mintea inţelepţeşte-mi, cugetul întăreşte-mi, părerea întemeiaz-o, înfăptuirea îndrepteaz-o, simţirea păzeşte-o, deschizăturile cele din afară [ale trupului] spre care şi prin care vine războiul învaţâ-le, ochii înfrânează-i şi îndrumă-i să vadă neted şi drept, urechile deschide-mi-le spre ascultarea şi priceperea înţelepciunii Tale şi a sfintelor Tale cuvinte şi desfată-le ca la „un glas de veselie şi de laudă în cântec de sărbătoare"[233], mirosul stăpâneşte-l şi f ă - l să caute buna mireas-

mă a mirului Tău cel gândit Mire „cel mai frumos împodobit decât toți oamenii"[221], veştejeşte gustul, îndrumă pipăitul ca să tindă cu cuvioşie spre lauda slavei Tale şi spre îndestulată facere de bine aproapelui nostru, iar picioarele să alerge cu osârdie pe calea cea dreaptă a sfintelor Tale porunci şi pace să vestească. Sădeşte în inima mea frica Ta cea preacurată şi printr-însa către dragostea Ta întraripează'mă.

Pune intru mine, Doamne, Dumnezeul meu, amintirea neştearsă a sfântului şi înfricoşatului Tău nume, de unde vine adevărata bucurie, făcându-mă biserică Ție, locuind şi umblând întru mine, cu totul sfințindu-mă, lumirându-mă şi veselindu-mă. preadulce lisuse Hristoase, cu darul Tău cel negrăit şi „fă-ți lăcaş întru mine"[2], nevrednicul, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Tău Duh, ca ale Tale să le gândesc, ale Tale să le grăiesc, ale Tale să le fac, ale Tale să le cuget, ca să viezi Tu întru mine şi eu întru Tine, şi întru ale Tale să viețuiesc şi să răsuflu neîncetat. Depărtează de la mine, iubitorule de oameni Doamne, toată slava deşartă şi mândria şi „inimă zdrobită şi smerită şi duh drept

înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele"[228]. Aşa Doamne, „Cel ce spre cele smerite priveşti", făcându-le ale Tale cu puterea Ta cea mai înainte văzătoare şi cuprinzătoare „şi pe cele înalte şi mândre de departe le cunoşti"[2] care nu au nici o apropiere de Tine. Pune intru mine, Iubitorule de bine, Doamne, necurmată şi neîncetată cugetare la moarte, temeiul filosofiei celei bune[22]", purtare de grijă pentru plecarea din lumea de aici, aducere-aminte de ceasul sfârşitului meu, pomenirea despărțirii sufletului de trup, căci „pământ sunt şi în pământ mă voi duce"[229]. Şi va fi frumusețea mea, cea făcută după chipul lui Dumnezeu, pocită, neslăvitâ, fără chip, că nu după multă vreme va fi putreziciune, spurcăciune şi mâncare viermilor. Vai, că „deşertăciune este tot omul ce viază. Cum trece omul, ca un chip, dar în zadar se tulbură"[210]. „Omul e ca iarba şi zilele lui ca umbra trec. Căci ca floarea se vestejeşte"[2]" şi ca un vis trece şi se risipeşte tot omul. Că fum în nări este suflarea noastră şi toată slava omului ca floarea ierbii.

Surpă, Doamne, şi omoară cugetul meu cel trupesc, ca să nu fac ceea ce urăsc, nici să nu iubesc

ceea ce mă scârbeşte, nici „să nu caut la deşertăciune şi la nebunii mincinoase"[232]. Fă neputincioasă, Doamne, toată uneltirea potrivnicului şi stinge săgeţile vicleanului cele aprinse, cu tăria Ta cea atotputernică, la de la mine, îndelung-răbdătorule şi întru tot bunule Doamne, poftele lumeşti şi pornirile pătimaşe, ca să nu mă tulbur în zadar, ca să nu voiesc să plac oamenilor, ci Ţie, bunul meu stăpân, Făcător de bine şi Părinte după dar, ca să scap de lumea cea amăgitoare şi de ţiitorul lumii şi să mă fac pe deplin al Tău, al Făcătorului şi Dumnezeului şi Mântuitorului meu. „Pătrunde cu frica Ta cărnurile mele, Cel ce l-ai omorât pe ucigaş şi preacuratele Tale mâini şi picioare le-ai pironit pe Cruce, ca să vădeşti păcatul şi înşelăciunea vrăjmaşului. Ridică-mă din noroiul nebuniei, din tartarul uitării şi din iadul împietririi, Cel care numai cu voirea şi cu glasul Tău cel atotputernic ai ridicat pe Lazăr din mormânt a patra zi şi cu moartea Ta cea de viaţă făcătoare l-ai înviat pe om şi l-ai sculat pe Adam împreună cu toi neamul.

Binevoieşte, Doamne, să petrec eu întru sine-mi şi întru frumuseţile sufletului, şi către ele să-mi am mintea şi toată sârguinţa şi silinţa, să-mi închipui strălucirea cea gândită şi frumuseţea cea neasemănată, să Te doresc pe Tine, Mirele cel gândit al sufletelor, cel „frumos cu podoaba mai mult decât fiii oamenilor"[2]", bucuria Ta cea negrăită să o poftesc şi să nu mă lipesc de cele trecătoare, să nu mă amăgesc cu podoabe vremelnice şi să nu mă plec celor ce rău mă sfătuiesc. Spală prin stropirea curăţeniei şi în scăldătoarea lacrimilor celor fierbinţi spurcăciunea răutăţilor mele. Străluceşte făclia mea sufletească prin untdelemnul facerii de bine şi al dragostei celei adevărate către aproapele. învredniceşte-mă, Doamne, să-Ţi aduc Ţie în

loc de mir bine mirositor, în loc de mir scump şi de mult preţ, viaţă curată, intru pocăinţă agonisită de mine. încredinţează viaţa mea îngerului păcii cel credincios păzitor, suflarea mea taberei Sfântului înger şi, pe scurt, îngerului celui luminos, povăţuitor, ajutător, apărător al ticălosului meu suflet. Ca şi acum, cu nevinovăţie şi fără de

osândă împărtăşindu-mă Părticelei sfinţeniilor Tale, trupului şi sângelui Tău celui de viaţă făcător, să mă sfinţesc şi să mă luminez, iar după viaţa aceasta să fiu rânduit în corturile drepţilor, în lăcaşurile sfinţilor, în partea celor ce din veac bine Ţi-au plăcut Ţie şi să mă învrednicesc împărăţiei Tale celei veşnice, iubitorule de oameni, Doamne. Pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale, ale Preabinecuvântatei Stăpânei mele Născătoare de Dumnezeu şi ale tuturor sfinţilor tăi. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE SFÂNTUL DUH

Impărate ceresc,

Preasfinte, Preabunule, Duhul adevărului, care întru o fiinţă eşti unit cu amândouă dumnezeieştile ipostasuri, Cel ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul eşti închinat şi slăvit, care ai grăit prin proroci. Cel ce ai umplut pe Sfinţii Apostoli de sfinţenie şi de darul cel de la Tine. Cel ce împărţi tuturor potrivit puterii darurile Tale şi desparţi precum vrei dăruirile. Cel ce dai credincioşilor cunoştinţa ca o bună mireasmă[235]. Cel ce sufli întru mine viaţă şi îmi dăruieşti înţelegere. Cel ce dai sufletului bărbăţie, răbdare şi dreaptă socotinţă, bunacuviinţă cea tainică şi preafrumoasă. Cel ce eşti tot întru sine-Ţi şi intri prin toate Duhurile cele cereşti, înţelegătoare, curate, preasubţiri şi îngereşti Puteri . Cel ce pe cele de sus şi pe cele de jos le împlineşti şi pe toate împreună le cârmuieşti. Cel ce înţelepţeşti pricinile tuturor[236]. Cel ce luminezi spre înţelegere tot

ce se mişcă. Cel ce faci ca cele ce vor fi să fie văzute ca cele ce sunt de faţă. Cel ce dai sufletelor ca împreună cu trupul să le vadă pe cele din ceruri. Toate bunătăţile din Tine ca dintr-un izvor se varsă, lucrarea cea bună, înţelepciunea, puterea, mângâierea, bucuria, bărbăţia sufletului.

Mulţumesc Ţie că m-ai învrednicit pe mine păcătosul să trec lungimea zilei al cărei sfârşit îmi este necunoscut şi să ajung fără piedică până în ceasul acesta. De aceea, primeşte-mă, Doamne, şi acum, pe mine nevrednicul robul Tău, cel ce mă apropii de Tine şi mă rog să dobândesc ajutorul Tău şi dăruieşte-mi curăţire prin pocăinţă de spurcăciunile mele preaurâte, lucrând[237] în chipurile pe care le ştii, ale înţelepciunii Tale celei de necercetat mântuirea mea, şi gonind lenevirea şi trândăvia sălăşluite întru mine. Risipeşte gândurile cele viclene şi necinstite şi scoate-le din inima mea. Domoleşte pornirile cele fără de socoteală ale trupului meu. Opreşte mişcările cele pătimaşe ale sufletului meu. Ridică şi depărtează de cugetul meu cugetările putrede şi grijile deşarte şi Învaţă-l pe el să se îndeletnicească numai cu cele cuviincioase, înţelepţeşte-mă să grăiesc cele trebuincioase şi să fac cele folositoare, în vremea rugăciunii opreşte robirile minţii mei şi toate abaterile ei îngrădeşte-le, şi o povăţuieşte în calea Ta, ca să fie nerătăcită către Tine şi să ia aminte necontenit la privirea[238] slavei Tale. Risipeşte toate urzelile cele cu multe viclenii pornite asupra vieţii mele, de toată puterea cea vicleană şi ucigătoare de om. Căci înaintea Ta stau, pe Tine Te laud şi bine Te cuvântez şi Ţie mă închin, împreună cu Cel fără de început Pricinuitor al tău Părinte şi cu Cel de o fiinţă si de o fire cu Tine Fiu al Lui, totdeauna, acum şi pururea şi in vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE SFÂNTA TREIME

Împărăţia cea *firi* de început şi de-a pururea vecuitoare, Lumina cea în trei sori. dumnezeiască începătoare cea a toate tiitoare, o Dumnezeire în trei ipostasuri, Care de nenumăratele Puteri cele gândite neîncetat eşti slăvită, primeşte aceste rugăciuni ale noastre, ale nevrednicilor robilor Tăi şi ne iartă nouă orice de voie sau fără de voie Ţi-am greşit Ţie, Stăpânul nostru cel lesne de împăcat.

Am greşit înaintea Ta, să nu ne dai pe noi vrăjmaşilor noştri spre mâncare, ci fă cu noi după blândeţile Tale. Izbăveşte sufletele noastre de toată năpădirea lor şi ne dă nouă tărie asupra lor şi ne învaţă ca neîncetat să lucrăm voia Ta în toate zilele vieţii noastre. Că Ţie se cuvine toată slava. cinstea şi închinăciunea, Tatălui, Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE DUMNEZEU ŞI TATĂL CEL IUBITOR DE OAMENI

Iţi mulţumim Ţie întru tot bunule Stăpâne, Părinte mai presus de fiinţă, mai presus de minte şi mai presus de cuvânt, întemeierea cea mai presus de fiinţă şi ascunsă şi întărirea cea neclintită, Născător cu totul fără de început al Fiului Tău Celui de viaţă făcător a cărui mărime nu este cu putinţă a o spune datorită nesfârşirii şi nemărginirii [239], Cel simplu şi mai presus de simplitate şi de unitate,Cel decât toată înţelegerea mai înalt, Bunătate cu totul nemărginită şi nepovestită. Mulţumim Ţie că ne-ai dăruit nouă necredincioşilor ca slobozi şi cu fericire să rostim numele Tău cel negrăit, de neînţeles şi necuprins [de minte] şi, lucrul cel mai înfricoşat, să Te chemăm Tată pe Tine, Cel intru cei din înălţime neînţeles. îţi mulţumim Ţie, Dumnezeule, Cel ce bine ai voit ca unul născut Fiul Tău, prin care veacurile le-ai făcut, să se facă om, şi prin înfricoşatele

Lui patimi şi prin Crucea cea mântuitoare, din tirania diavolului şi din stricăciunea morţii ne-ai scos. îţi mulţumim Ţie, Doamne al Puterilor, Cel ce în ceasul al treilea ai vărsat Duhul Tău cel Preasfânt peste Sfinţii Apostoli şi i-ai umplut pe ei de darul, de înţelepciunea şi de priceperea venite de la Tine, pentru mântuirea neamului nostru.

Insuţi iubitorule de oameni, Stăpâne, auzi cuvintele rugii mele şi primeşte rugăciunea mea, a păcătosului, şi precum m-ai zidit numai din bunătatea Ta, tot aşa, pentru ea, mântuieşte-mă. Căci din faptele mele nici măcar o urmă ştearsă de mântuire nu am, ci doar aşteptarea muncilor de multe feluri. Căci dacă şi „pentru un cuvânt deşert mi se va cere seamă în ziua cercetării nenumăratelor fărădelegi cu care am greşit eu, ticălosul, ce răspuns voi putea da eu? De aceea, deznădăjduit fiind de orice îndreptare prin fapte, alerg doar la bunătatea Ta, care covârşeşte tot cuvântul şi toată mintea şi, ţinând-o ca pe o ancoră tare a nădejdii, mă rog mărturisindu-mă:

Am greşit, curăţeşte-mă, Doamne. Am nelegiuit, iartă-mă, Stăpâne. Te-am întărâtat, Îmblânzeşte-Te şi păzeşte de acum înainte ticălosul meu suflet neîntinat şi cu conştiinţă curată. Izbăveşte-mă şi mă mântuieşte de valul cel mult învolburat şi mult turbat al greşelilor mele celor de voie sau fără ştiinţă şi mă îndreptează la limanul cu totul lin al voii Tale celei de viaţă făcătoare şi mântuitoare. „Dă-mi mie întru cuvântul Tău înţelepciune şi întru frica Ta insuflă tărie."[2]*[2] Adu-ţi aminte de mine cu milă, Doamne, când chem eu numele Tău cel preasfânt şi închinat, şi-mi dăruieşte mie şi cealaltă parte a zilei acesteia paşnică şi fără de păcat. învredniceşte-mă să Te iubesc şi să mă tem de Tine din toată inima şi să fac întru toate voia Ta cea sfântă, pentru rugăciunile Preacuratei Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu şi ale tuturor sfinţilor Tăi. Că bun şi iubitor de oameni eşti şi Tie slavă şi mulţumită şi închinăciune înălţăm, împreună cu unul născut Fiul Tău şi cu Preasfântul şi bunul şi de viaţă făcătorul Tău Duh, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CĂTRE DOMNUL NOSTRU
IISUS HRISTOS

Doamne Iisuse Hristoase,

Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, ajută-mi mie. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, sădeşte frica Ta în inima mea. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, „pătrunde cu frica Ta cărnurile mele"[243]. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, păzeşte-mă sub acoperământul Tău. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, fereşte-mă de toată bântuiala cea vicleană a potrivnicului. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, acoperă-mă de întunecarea vrăjmaşilor celor văzuţi şi nevăzuţi care-mi fac rău. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, goneşte gândurile cele viclene, urâte, hulitoare şi cârtirile din ticălosul şi sărmanul meu suflet. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, goneşte de la mine pe tot vrăjmaşul şi potrivnicul văzut şi nevăzut Doamne Iisuse Hristoase, fă cu mine ceea ce îmi este de folos. Iisuse. Fiul lui Dumnezeu, ajută-mi mie. Iisuse, Numele cel mântuitor, mântuieşte-mă. Iisuse, Mântuirea mea, întăreşte-mă întru frica Ta. Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, curăţeşte-mă de toată necurăţia şi fărădelegea. Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, învaţă-mă să fac voia Ta cea sfântă şi să păzesc poruncile Tale. Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, păzeşte-mă de limba mea. Iisuse, Fiul lui Dumnezeu celui viu, păzeşte-mă în ziua şi în noaptea aceasta fără de păcat fără de sminteală şi nesupărat de toată bântuiala rea a urătorului de bine şi a stricătorului de suflet diavol. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, slobozeşte-mă de toate patimile.

Doamne Iisuse Hristoase, izbăveşte-mă de necunoştinţă şi de uitare. Doamne Iisuse Hristoase, fereşte-mă de toată ispita şi pripeala[244]. Doamne Iisuse Hristoase, dă-mi suspin neîncetat, umilinţă şi aducere-aminte de moarte. Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, deschide cehii inimii mele ca să văd folosul rugăciunii şi al citirii, lisuse, Fiul lui Dumnezeu, învaţă-mă cum se cade să mă rog şi să chem numele Tău cel sfânt Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, şi Dum-

nezeule preadulce, Cel ce pentru mine cu trupul cruce şi moarte ai răbdat cum ştii şi cum voieşti miluieşte-mă pe mine păcătosul şi nevrednicul rob al Tău. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeule, Mântuitorul meu, Dulceaţa cea negrăită. Numele cel mântuitor, dăruieşte-mi mie, nevrednicul rob al Tău, umilinţă şi luminare a inimii, pentru ca, luminat fiind, să vărs cu desfătare lacrimi întru rugăciune curată, pentru ca prin puţine lacrimi să ştergi zapisul cel mare al păcatelor mele şi prin puţină suspinare să stingi focul arzător. Căci de îmi vei da să plâng aici. Stăpâne, mă voi izbăvi de acel fcc nestins.

Ştiu, cu adevărat ştiu, îndelung-răbdătorule Doamne, că în fiecare zi şi ceas Te întărât şi Te mânii peste măsură. Dar bunătatea şi îndelungă răbdarea Ta să biruiască răutatea şi amărăciunea mea. Căci dacă maica, deşi copilul său e neascultător, nu poate să-1 părăsească, învinsă de milostivirile sale, cu cât mai vârtos bunătatea Ta, mişcată de nemărginitele Tale îndurări, va birui răutatea mea. Aşa, Dumnezeule al milei şi al îndurărilor, izbăveşte-mâ de urzelile cele viclene ale spurcatului şi cumplitului războinic care în fiecare ceas ţine şi necăjeşte sufletul meu în gânduri rele şi urâte. Puterea Ta cea negrăită, Hristoase, care a certat valurile mării, să-1 certe pe el şi nelucrător sâ-1 facă şi departe de la mine, robul Tău, să-1 arunce, căci în fiecare zi îşi înnoieşte asupra mea măiestriile lui şi se sârguieşte să stăpânească cugetul meu cel slab şi să mă despartă de Tine şi de dumnezeieştile Tale porunci. Ci trimite degrabă, Stăpâne mult milostive, ajutorul tău şi goneşte de la mine, netrebnicul robul Tău, pe balaurul cel mare, împreună cu toate gândurile lui cele viclene şi spurcate, pentru ca să Te laud curat şi să Te slăvesc pe tine, împreună cu Cel fără de început al tău Părinte şi cu de viaţă făcătorul Tău Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CĂTRE SFÂNTUL DUH

Doamne împărate ceresc,
Mângâietorule, Duhul adevărului, milostiveşte-te spre mine, păcătosul robul Tău, şi îmi iartă mie, nevrednicului, toate câte Ţi-am greşit Ţie ca un om, sau mai bine să zic, nu ca un om, ci ca un lipsit de omenie şi mai rău decât dobitoacele cele necuvântătoare, de voie şi fără de voie, din lenevire, din obiceiul cel rău, din răpire sau din neluare-aminte: ori de m-am jurat pe numele Tău cel sfânt, ori de l-am hulit, sau pe cineva am ocărât, sau am scârbit, sau am clevetit în mânia mea, sau am minţit, sau am dormit peste măsură, sau pe vreun sărac venit la mine nu l-am băgat în seamă, sau pe vreun frate l-am vătămat şi l-am amărât, sau m-am mândrit, sau m-am mâniat sau, stând eu la rugăciune, mintea mea cea rea a umblat rătăcind în lumea aceasta, sau peste măsură m-am desfătat, sau nebuneşte am râs, sau lucruri rele am cugetat, sau frumuseţe străină am văzut şi de dânsa mi s-a rănit inima, sau cele necuviincioase am bârfit, sau am vâzut păcatul aproapelui meu şi am râs, şi nu mi-am adus aminte că păcatele mele sunt nenumărate, sau de rugăciunea mea nu m-am grijit, sau altceva rău am făcut şi am uitat Căci acestea toate şi mai multe am făptuit. Tu, Stăpâne, miluieşte-mâ pe mine, ticălosul, şi îmi iartă mie ca un bun şi iubitor de oameni, ca să mă închin şi bine să cuvântez întru tot cinstit numele Tău în veci. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE SFÂNTA TREIME

A LUI ANTIOH PANDECTUL

Doamne Dumnezeule Atotțiitorule. Cel în Sfânta Treime închinat Cel mare şi minunat, Cel ce păzeşti aşezământul Tău şi mila Ta celor ce Te iubesc pe Tine şi păzesc poruncile Tale.

„Adu-Ţi aminte de îndurările Tale şi de milele Tale, căci din veac sunt."[2] " Ridică, Stăpânule bunule, păcatele mele, Cel îndurat şi îndelung-răbdător căci „la tine, Demnul Dumnezeul nostru, este dreptatea, iar la mine ruşinea feței ca în ziua aceasta"""". Căci am greşit înaintea Ta, Doamne, şi nu am ascultat glasul Tău, ca să umblu întru poruncile Tale, pe care le-ai pus înaintea feței noastre, ci m-am lepădat de Tine, Doamne, Dumnezeul meu, şi s-au lipit de mine toate relele cele mari. Dar nici aşa nu m-am întors la paza poruncilor Tale ci. ținându-mă de obiceiul meu cel rău, fac cele rele înaintea ochilor Tăi, Doamne, cu adevărat, drept eşti întru toate cele pe care ni le-ai făcut nouă. Că ştiu că păcatele mele îmi stau mie împotrivă, căci foane multe sunt fărădelegile mele înaintea Ta, Doamne, dar milostivirea Ta, Doamne, să mă întâmpine pe mine. Că Tu eşti intru noi, Doamne, şi numele Tău cel sfânt peste noi s-a chemat.

Incetează urgia mâniei Tale şi nu mă ruşina pe mine până la sfârşit, nici nu pomeni fărădelegile mele cele de demult, nici cele de curând, nici nu mă socoti nevrednic de îndurările Tale. Am păcătuit curățeşte-mă, Doamne. Am nelegiuit iartă-mă, Stăpâne. Am greşit, îmblânzeşte-Te, Sfinte. Arată fața Ta, Doamne, peste robul Tău cel legat şi trimite-mi ajutorul Tău, Puternice, şi scoate-mă din toată ticăloşia şi din toată fărădelegea, şi risipeşte, Stăpâne, toată primejdia, pentru milostivirea Ta. Nu mă da până la sfârşit întru pierzare pentru fărădelegile mele, ci să-mi vină degrab, mai înainte, îndurările Tale, Doamne, Dumnezeul meu, căci milele Tale din veac sunt spre zidirea Ta.

Fii mie, Doamne, zid tare către fața vrăjmaşilor mei şi nu lăsa să piară în mâinile lor sufletul ce se mărturiseşte Ţie, ci pleacă, Doamne, urechea Ta

şi mă auzi şi caută din cerul cel sfânt al Tău spre pierzania sufletului meu. Ascultă, Doamne, rugăciunea robului Tău, ia aminte spre cererea mea, arată către mine faţa Ta şi mă voi mântui. Căci nu întru dreptatea mea bizuindu-mă îţi aduc Ţie rugăciunea aceasta, de vreme ce pururea Te întărât, ci spre îndurările Tale cele multe. Ascultă, Doamne, milostiveşte-Te, Stăpâne, ia aminte şi mă cruţă, Sfinte, căci vârtos la cerbicie sunt. Doar dacă-şi va schimba arapul pielea, îmi voi schimba şi eu voinţa foarte rea. Toate năpăştile au venit peste mine şi eu tot nu m-am întors la pocăinţă, ci încă am şi adăugat păcatelor mele. Tu, Doamne, eşti Părintele nostru, „iar noi suntem tină, făpturi ale mâinilor Tale"[2]". Nu Te mânia spre noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută, Doamne, căci toţi suntem poporul Tău. Adu-Ţi aminte de mine, Stăpâne, şi trimite-mi îndurările Tale. Că Ţie se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea si în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CĂTRE DUMNEZEU ŞI TATĂL
CEL IUBITOR DE OAMENI

Atotţiitorule şi făcătorule al tuturor, Tatăl îndurărilor şi Dumnezeul milei, Cel ce din pământ ai zidit pe om şi l-ai făcu: după chipul şi după asemănarea Ta, ca şi printr-insul să se slăvească pe pământ numele Tău cel de mare cuviinţă. Şi fiindcă s-a stricat el prin călcarea poruncilor Tale, iarăşi spre mai bine zidindu-1 a doua oară, l-ai suit la ceruri.

Mulţumescu-Ţi Ţie că ai înmulţit spre mine mărirea Ta şi nu m-ai dat vrăjmaşilor mei ca desăvârşit să mă sfâşie pe mine, nici nu m-ai lăsat să pier pentru fărădelegile mele. Deci şi acum, mult milostive şi iubitorule da bine, Doamne, Cel ce nu voieşti moartea păcătosului, ci îi aştepţi şi îi primeşti întoarcerea, Cel ce vindeci pe cei zdrobiţi şi sfărâmaţi. întoarce-mă şi pe mine la pocăinţă şi, zdrobit fiind, indreptează-mă, sfărâmat fiind, vindecă-mă. „Adu-Ţi aminte de îndurările Tale şi de bunătatea Ta din

veac" cea necuprinsă de minte şi uită fărădelegile mele cele nenumărate, care cu lucrul, cu cuvântul şi cu cugetul le-am săvârşit. Dezleagă împietrirea inimii mele şi dă-mi mie lacrimi de umilinţă spre curăţirea spurcăciunii minţii mele. Auzi-mă, Doamne, ia aminte luhirnrule de oameni, milostiveşte-Te, Indurate, şi de tirania patimilor care domnesc întru mine slobozeşte ticălosul meu suflet, ca să nu mă mai stăpânească păcatul, nici să mă mai siluiască războinicul drac, nici la voia lui să mă mai tragă, ci, cu mâna Ta cea tare din stăpânirea lui răpindu-mă, să domneşti Tu întru mine, Bunule şi Iubitorule de oameni, Doamne, şi să binevoieşti să mă fac tot al Tău şi să vieţuiesc de acum înainte după voia Ta. Dă-mi mie, pentru bunătatea Ta cea negrăită, curăţire a inimii, pază gurii, îndreptare a faptelor, cuget smerit, pace gândurilor, linişte puterilor mele sufleteşti, bucurie duhovnicească, dragoste adevărată, îndelungă răbdare, bunătate, blândeţe, credinţă nefăţarnică, înfrănarea cea preacuprinzătoare, şi de toate roadele cele bune umple-mă cu darul Sfântului Tău Duh . Şi să nu fiu luat de aici la jumătatea zilelor

mele, nici neîndreptat şi nepregătit să răpeşti sufletul meu, ci fă-mă desăvârşit prin desăvârşirea Ta şi aşa scoate-mă din viaţa aceasta, ca fără de oprire Irecând de voievozii şi stăpânii întunericului, prin darul Tău să văd şi eu frumuseţea negrăită a slavei Tale celei neapropiate, împreună cu toţi sfinţii Tăi. Intru care s-a sfinţit şi s-a slăvit atotcinstitul şi de mare cuviinţă numele Tău, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh , acum şi pururea şi vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS

A LUI GHENADIE SCHOLARIOS, PATRIARHUL

Stăpâne Doamne

Iisuse Hristoase, Dumnezeule adevărat, împărate preainalt, preasfânt preabunule, milostive. Cuvânt de-a pururea vecuitor al lui Dumnezeu şi Tatăl cel fără de început. Făcător a toată zidirea, iar al omenirii şi înnoitor, prin iubirea Ta de oameni cea nemărginită, pentru care Te-ai făcut părtaş trupului şi sângelui nostru şi ai săvârşit curat iconomia cea negrăită şi mai presus de fire. Dacă sfintele şi cele mai presus de ceruri Puteri niciodată nu s-au săturat, nici nu se vor sătura, ci neîncetat laudă cu glasuri gânditoare mărimea şi strălucirea dumnezeirii Tale, pentru ce noi, smeriţii şi pământenii robii Tăi, cei cumpăraţi cu cinstitul Tău sânge ne vom sătura să Te lăudăm pe Tine cu mintea şi cu gura? Şi dacă iubirea Ta de oameni şi darul Tău lucrează fără de saţiu întru noi de dimineaţă până seara şi până în cealaltă dimineaţă, pentru ce noi, la vremile hotărâte, nu-Ţi vom mulţumi Ţie, binefăcătorul nostru?

Ci iartă-ne nouă, Hristoase, Lesne-iertătorule, că trăirea acestei vieţi vremelnice, nevoile firii şi rânduiala în care ai voit să ne aşezi pe noi ne risipesc şi nu ne lasă să te cugetăm pe Tine neîncetat cu mintea şi cu limba şi să Te lăudăm fără tăcere. Pentru aceasta, ca pe o pârgă a gândurilor zilnice şi a graiurilor noastre iţi aducem Ţie slujba de dimineaţă, de amiază şi de seară[213].

Deci mă închin Ţie, Ziditorului şi Părintelui meu, şi totodată Celui fără de început al Tău Părinte şi făcătorului de viaţă Duh al Tău, îmi plec genunchii inimii şi ai trupului cu frică şi cu cutremur, Ţie, Celui atotputernic şi înfricoşat şi preabunului meu Stăpân, şi îţi mulţumesc pentru toate cele pe care le-ai făcut şi le faci cu mine. Cu mâna Ta m-ai zidit, cu insuflarea Ta mi-ai dat viaţă, cu purtarea Ta de grijă m-ai crescut, cu darul Tău mi-ai făcut cunoscută credinţa cea adevărată. Tainele Sfintei Tale Biserici m-ai învăţat, m-ai împodobit cu bună-

tățile vremelnice ale reuşitei omeneşti, de primejdii m-ai izbăvit, din boale rr.-ai sculat, spre cele de folos în chip nevăzut m-ai îndreptat, m-ai povățuit şi m-ai încălzit ca pe un pui al Tău şi ca pe o făptură a dragostei Tale.

Dar cum îndrăznesc eu să povestesc bine facerile Tale, care sunt noian nedeşertat, adânc necuprins, înălțime nevăzută? Nu îndrăznesc să mulțumesc pentru cele mai înainte făcute şi mă întâmpină mulțimea facerilor noi, aşa încât numai faptul că-Ti pot mulțumi, cât de mare dar este! O, smerenia mea! O, bunătatea Ta! Căci până şi mulțumirea şi lauda, singurele pe care le pot aduce Ție pentru toate, şi acestea sunt darul Tău. O, dragostea Ta cea covârşitoare! Căci toată bogăția bunătăților Tale ai revărsat-o peste mine. O singură mulțumire curată cunosc, împlinirea voilor Tale. Dar de va fi „duhul osârduitor, iar trupul neputincios" (Tu, Doamne, ai zis aceasta)[2]", osârdia duhului se stinge prin gândurile cele vremelnice, Tu, Doamne, insă, singur eşti puternic ca şi voința să o aprinzi şi trupul să-l Întăreşti. Doar aşa voi mulțumi curat, dacă voința mea se va uni cu voia Ta şi dacă toata inima mea se va lipi de dragostea Ta. învredniceşte-mă de aceasta, Hristoase împărate, Piu al dragostei lui Dumnezeu şi Dumnezeule preabunule.

Dar de ce să-Ți grăiesc despre cele de astăzi şi despre cele de mâine? Ce bine îmi pot dori mie, pe care să nu-l voieşti Tu inainte de mine? Şi cine ştie binele meu în afară de Tine, singurul care poți să-l şi faci, chiar dacă eu îmi tăgăduiesc binele meu? Iar dacă este nevoie şi de rugăciune către bunătatea Ta, pentru mine se roagă taina iconomiei Tale, Crucea care a primit sâ fii pironit pe ea, Maica Ta cea sfântă şi preafarărprihană, care mai presus de fire a slujit Tainei, şi cei ce s-au făcut până la moarte curați râvnitori ai învățăturii şi petrecerii Tale celei cereşti. Deci aceştia rugându-se pentru mine, „vei deschide şi astăzi după obicei mâna Ta şi mă vei umple de bună voire"[255] şi „mă va sprijini dreapta Ta"[256]. Iar dacă păcatele mele vor astupa izvorul iubirii Tale de oameni, atunci şterge-le, trece-le cu vederea, iartă-le, trimite-le întru adâncul uitării. Iertarea" greşelilor este lucrarea Ta neîncetată, Hristoase, împărate. Căci cugetul nostru, al oamenilor, străbate mai iute ca lumina, cuvântul este alune-

câtor, lucrurile sunt făcute din materie şi țin de grosimea aceasta întunecoasă. De aceea, nici un trup nu se va lăuda înaintea Ta. Dar Tu, Doamne, singur curat şi fără de păcat fiind, singur poți ierta păcatele noastre. Păzeşte, Iisuse al meu preadulce, viața binecinstitorilor creştini şi adevăraților robi ai bunătății Tale îndelungate, reuşită şi necurmată[257]. Iar după viața aceasta de acum, pe care ai aşezat-o cu măsuri şi hotare numai de Tine ştiute. primeşte-ne întru viața şi împărăția cea de-a pururea vecuitoare, ducăndu-ne de mână nu pentru vrednicia noastră, ci pentru bunătatea Ta. Aşa, Doamne, împărate, nepomenitorule de rău. Că Ție se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea şi celui fără de început al Tău Părinte cu Care întru unimea Sfântului Duh şi viezi şi împărăteşti în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
DE CERERE ŞI UMILINȚA
CĂTRE SFÂNTA TREIME

A SFÂNTULUI SIMEON
LOGOFĂTUL METAFRASTUL
IN STIHURI IAMBICE

Părinte, Fiule, Duhule, Treime Sfântă, bunătate nesecată care revarsă tuturor frumusețe mult îndrăgită fără de sațiu, mântuieşte-mă, îndură-Te, curățeşte-mă.

Am păcătuit, am nelegiuit şi m-am stricat. Am păcătuit am nedreptățit şi am greşit. Am fost prunc cu chip întunecos şi înnegrit, şi copilandru spurcat şi netrebnic, tânăr ca o scârnăvie lepădată, bărbat îndărătnic şi cu totul necurat. Am fost bărbat urât şi netrebnic, bărbat spurcat şi cu totul întinat iar la cărunteţe putreziciune şi pângărire. Căci încă din scutece, dumnezeiescul dar al Duhului, dumnezeiescul Botez, nebuneşte l-am lepădat. M-am spurcat cu spurcăciunea păcatului, m-am întunecat cu întunericul nestâpânirii. Din pruncie am alergat spre fapte scârboase şi până la bătrânețe am

trăit in desfrânări. Tot darul bun l-am trecut cu vederea, toată păgâneasca urâciune am săvârşit-o. M-am întinat cu noroiul răutăţii, m-am lipsit de virtuţile de suflet hrănitoare, m-am depărtat de dumnezeieştile daruri, m-am înstrăinat de veşnicele bunătăţi. Am părăsit haina cea preafericită, de sus ţesută şi sfinţită. Nu am voit viaţa fecioarelor, nu am iubit purtarea celor înfrânaţi. Am luat haina neagră a patimilor, îmbrăcăminte putredă, leproasă, întunecată, veşmânt al trupului cu totul întinat şi mantie urâtă, porfiră a putreziciunii. Veşmântul nestricăciunii l-am rupt şi m-am îmbrăcat cu lucrurile necinstirii. Ochiul cel preacurat l-am urât şi cu ochiul desfrânat m-am împrietenit Prin atingerea de faptele urâte ale neînfrânării m-am spurcat totdeauna şi pretutindenea. Am gonit frica Ta de la mine şi darul cel curăţitor. Dor grabnic spre păcat am vrut. Făclie fiind, m-am desfătat intru murdării. In tot chipul am săvârşit faptele urâte şi desăvârşit le-am lucrat pe cele scârboase. Până la bătrâneţe am fost stăpânit de pofte. îmbrăcat fiind cu slava nemuririi, acum port haina morţii. Eu, care primisem toată buna mireasmă, am îmbrăţişat toată reaua duhoare. Am greşit cerurilor, aerului, mării şi întregii zidiri. Păcătuiesc înaintea ochilor Tăi şi nu sunt vrednic să privesc în sus. M-am lipsit de avuţia cea părintească. Aşadar, deşi nevrednic, primeşte-mă pe mine, fiul cel curvar, care urât şi scârbos m-am făcut, şi iartă-mă. Căci am căzut acum în noaptea vieţii, intru întunericul patimilor, în prăpastia trupului celui stricător de suflet. Străluceşte-mă tot acum cu raza pocăinţei-. Izbăveşte-mă de iad şi de întunericul cel mai din afară pe mine, cel ce am căzut între tâlharii neîmblânziţi şi care sunt plin de răni şi de rea duhoare. Cu ploile pocăinţei celei preadulci mântuieşte-mă de rănile patimilor sufleteşti. Eu însumi am alergat spre cele scârboase. Eu însumi m-am împins către necurăţie, umple-mă de preabună mireasmă. Eu însumi m-am lipsit de dumnezeiescul acoperământ. Eu însumi m-am dezbrăcat de darul Duhului. Am spus că voi umbla pe cărările mântuirii, dar mai tare m-am pornit către necurăţie şi mai tare m-am abătut la lucruri rele. Am spus că voi primi frica Ta cea hrănitoare de suflet şi că mă voi încinge cu brâu de mântuire, dar mai tare am izgo-

nit de la mine toată frica şi mai tare am iubit faptele urâte. 0, cum m-am făgăduit, in faţa Îngerilor, că imi voi curaţi sufletul şi imi voi subţia gândul, că î m i voi chinui trupul, că îmi voi alege viaţă sfinţită. Am spus că voi goni de la mine toată necurăţia, am spus că voi cinsti mai mult fapta curată, dar mai tare mi-am încuibat viclenia, mai tare m-am pornit spre ucideri. Am spus că voi umbla pe cărarea strâmtă a curăţiei, a sfinţitei linişti, dar mai tare am dorit spre pofte, şi mai mult am alunecat în scârnăvii. O, cum s-a dus dumnezeiescul dar al Duhului! O, cum s-a dus sfinţenia trupului! O, cât sunt de pângărit, plin fiind de lepră! O, cum am fost respins din sfinţitele praguri! Deşi eu, întunecatul şi posmogitul, port chipul cu adevărat dumnezeiesc şi mare al monahului, dar săvârşesc spurcăciunile desfrânaţilor. Arr. ajuns la cărunteţe, dar nu am întreagă Înţelepciune. Lumina ochilor trupului s-a dus, ceaţa ochilor ;nimii a trecut, mâinile şi picioarele mi s-au muiat, dar nu s-au potolit blestemăţiile, nu mi-a pierit clevetirea. O. cum de nu m-am înţelepţii la vreme! Cum, nici la cărunteţe, nu am fugit de putreziciune! O, de ce vremea nu mi-a hărăzit nepătimire! O, de ce am vrut destrăbălările dracilor! O, de ce am iubit năravurile satanei!

Ci învredniceşte-mă, o, Treime Preasfântă, să mă înfricoşez neîncetat de văpaia gheenei, de marea focului atotmistuitor şi de oceanul cel arzător, să mă cutremur pururea de judecata morţii, de cercetătorii cei amari ai cugetelor inimii care o dată cu faptele vor înfăţişa şi cuvintele şi gândurile cele netrebnice. Ca nişte călăi mă vor pâri atunci pe mine, cel cu totul întinat, faptele, deprinderile cumplite, lucrările răutăţilor, gândurile urâte, asupririle, închipuirile. învredniceşte-mă, o, Treime, să nu fiu aruncat ca vreascurile în cuptor, nici ca hrană spre îndestulare fiarei, să nu mă dovedesc nestăpânit şi iute, nici să-mi mai crească răutatea cea veche, ci fă-mi uşoară sarcina păcatelor, ca să mă întorc de la sălbăticia mea prostească, să mă abat de la viclenia mea urâcioasă. Supune-mi minţii patimile cele spurcate, greu de stăpânit, unite şi topite în firea mea. Fă ca tot ea2w să păzească dumnezeiescul cuvânt Cu puterea Ta întăreşte-mi puterea cea neputincioasă. Cu lumina Ta luminea-

ză-mi întunericul inimii. Cu curăţia ta curăţeşte-mi mintea[2]". Izbăveşte-mă de rana răutăţii celei stricătoare de suflet. Scoate-mă nevătămat de la draci, neîntinat, fără de prihană, de la cei potrivnici, de la supărarea diavolului şi de la tirania lui cea silnică şi cumplită. Dăruieşte-mi acum darul dumnezeiescului Duh ca să împlinesc cuvintele Tale, să păzesc legile Tale, sâ mă tem de îngrozirea Ta care desăvârşit lucrează, să fac cele ce se cuvin Ţie şi mă mântuiesc. Curăţeşte-mă de pângărirea şi spurcăciunea tupului. Umple-mi mintea de curăţenia Ta. Păzeşte-mă neîmpiedicat, ca într-o zi cu bună rânduială, ca să merg pe dumnezeieştile căi. Izbăveşte-mă de lucrul fără de rod şi de osteneala prearea a nebuniei necunoştinţei, care intră întru mine de la draci şi iese dinlăuntru, din inimă. In vremea morţii, în ziua judecăţii celei înfricoşate a nelegiuirilor me:e. bătăile crunte ale conştiinţei, mustrările amare şi săgeţile înfocafe care mă vor arde, mă vor pârjoli, mă vor topi, ce putere le va opri? Cine le va stinge? în foc mă aruncă lucrarea răutăţii, m-a înstrăinat de cunoaşterea [Ta] la Judecată, şi voi auzi: „Nu te ştiu pe tine, putreziciune. Stai departe de bunătăţi, răutate, viclenie, suflet întunecat şi netrebnic" [261]. Aproape este tăierea morţii. S-a apropiat aclim sabia sfârşitului. înger de foc aspru, îngrozitor, purtător de suliţă, sălbatic se pogoară, tăind, secerând inimile cele neroditoare. Vai mie, s-a apropiat ca un leu şi ca un balaur. Vai mie, de faţă este, foc suflând şi arzând, cu paloş înfricoşat şi cu totul înfocat Se arată necruţător faţă de mine, ticălosul. Se arată gata să mă topească, să mă mistuie, arzându-mă cu totul. Nici un sprijin nu-mi rămâne mie, chinuitului. Nimeni nu îmi ajută mie, stricatului. Nimeni nu aude tânguirile mele. Nimeni nu vede ostenelile inimii mele, căci tu, suferind muncile cele tainice, numai tu le ştii întru ascuns, o, inimă!

Suflete, mi se pare că te văd întunecat de moartea cea amară, îngălbenit de frică, fugind, nesuferind sâ vezi îngerul, posomorât şi de lacrimi plin. Te vâd mistuit de moarte, privind în jos, împilat trist, lepros şi netrebnic, gol, întinat şi rănit O, cum te vei duce tu dezlegat de trup! 0, cum vei fi tu ţinut de vrăjmăşiile dracilor! 0, cum vei fi băgat tu intru adâncul muncii! 0, cum vei suspina

in fundul tartarului! Mai inainte de a se arăta judecata te-ai osândit. Mai înainte de gheenă, în gheenă te duci. Mai inainte de tartar, prăpastia tartarului vezi. Mai înainte de întuneric, ai căzut în cumplit întuneric. O, cum te vei scula la judecata cea veşnică, trist si plin de întuneric, bătându-te în piept şi sfâşiindu-ţi haina! O, cum vei sta la judecată înaintea Domnului împreună cu spurcatul şi pângăritul tău trup, cu legături gândite ţinut ticăloşeşte, legat cu lanţurile de nedesfăcut ale greşalelor! O, cum vei fi aşezat cu cei osândiţi! O, cum vei fi pus împreună cu mulţimea dracilor! O, cum vei auzi: „Du-te întru întuneric, în toţi vecii arzându-te!"[262]. Dacă ai suspina acum sau ai lăcrima, mai înainte de a se arăta sabia morţii, poate se va milostivi Stăpânul, poate te va rândui între cei mântuiţi. Deci suspină, inimă, mai înainte de sfârşit, roagă-te cu frică şi cu cutremur:

O. Părinte, Fiule, Duhule, Treime Sfântă, mântuieşte-mă dincolo de vrednicia mea şi peste nădejde. O, foc curăţitor de păcate, curăţitor de greşalele sufletului, spală sufletul meu de întinăciuni, stăpâneşte cugetele sufletului meu, îndreptează pornirea minţii spre plâns şi împărăteşte peste socotelile minţii, ca să-mi plâng multele mele vinovăţii, să mă tânguiesc pentru multele mele datorii şi curăţeşte-mi inima de spurcăciuni, pentru ca să suspin cu amar şi să lăcrimez neîncetat. O, Domnule al Domnilor! 0, Atotţiitorule! Pe mine robul patimilor, cel plin de ruşine, scapă-mă de ruşinea cea veşnică, de gheenă şi de întunericul cel mai din afară. Luminează-mi gândurile sufletului îngrozite, care tremură ca nişte vinovate, plâng şi se tânguiesc ca nişie osândite, ca să săvârşesc rugăciuni curate şi neîncetate. Dâ-mi curăţire a minţii, linişte sufletească, omorâre a voirilor celor urâte, defăimare a lucrurilor trecătoare, cuget smerit şi dragoste, lacrima inimii care înveseleşte, suspinurile pline de mir şi tânguirile sfinţite, împreună cu puterea de rază purtătoare a înfrânării. Dă-mi mic să-mi biruiesc cu aripile postirii pântecele cel fără de ruşine şi înfocat. Dăruieşte minţii mele stăpânirea gândurilor. înfrânează-mi şi înţelepţeşte-mi pântecele care cu totul m-a biruit şi m-a ticăloşit, m-a ameţit şi m-a spurcat, m-a întunecat şi m-a netrebnicit, aprinzându-mi acum gânduri

urâte care, vai mie, până la urmă cu totul mă vor pierde. Acum m-a afundat întru întunericul iadului şi m-a prăvălit în bezna cea mare. Mâhnirea zadarnică şi fierbinţeala inimii, mânia iute şi zavistia, nebunia, întunericul lenevirii, norul trândăviei mi-au gonit darul Duhului. Slava deşarriî omenească şi lauda stricăcioasă îmi aduc necinste peste măsură. Iar mândria, turbarea dracilor m-a împreunat pe mine cu nebunia patimilor. Cu amar suspină inima de trei ori ticăloasă, in ceasul cel înfricoşat, în ziua judecăţii, heruvimii vor sta de faţă cu frică şi serafimii se vor spăimânta cu cutremur. învredniceşte-mă să lăcrimez pururea, să plâng, să suspin in toată vremea şi locul, în ceasul în care judecătorul va ieşi la Judecată. Se va clăti cerul şi va tremura pământul, se va îngrozi marea, se va topi toată zidirea, iar El va fi aprig cu cei ce au nelegiuit. Vor răsuna trâmbiţele cu putere, cetele celor fără de trupuri vor alerga, sufletele cele netrebnice le vor chinui, sufletele cele întinate le vor arde. Când vei şedea pe tron înalt, când mă vei judeca pe mine osânditul, să nu mă pui pe mine. blestematul, Împreună cu iezii cei

blestemaţi, ci cu oile cele fericite, ca să mă desfătez în lăcaşurile rânduite drepţilor. 0, Lumină întreit strălucitoare! O, Treime preasfântă! Treime după feţe şi unime după fiinţă! Numai pentru credinţa mea şi fără nădejde, mântuieşte-mă. Fă-mă Împărat puternic peste patimi. Slobozeşte-mă de tot păcatul. Luminează-mâ, (nfrumuseţează-mă pe mine, cel întunecat Caută spre mine cu ochi preamilostiv. Dăruieşte-mi înger de raze purtător, al minţii ajutător, învăţător, părtinitor, povâţuitor Îndreptător spre mântuire, păzitor sufletului şi trupului meu. Stinge izbucnirile răutăţii mele. Izvorâşte-mi ploi de lacrimi. Căci nu celor fără prihană, celor luminaţi, le-ai aşezat leacul mărturisirii, ci ai dăruit chipuri de pocăinţă mie, spurcatului şi netrebnicului. C ă c i nu este f e l de răutate, de viclenie, pe care să nu-l fi făcut în toată vremea şi locul.

Si acum îmi plec Tie genunchii inimii mele, Împărăţiei Tale îmi plec grumazul, bunătăţii Tale aduc rugăciune. Iartă mulţimile greşelilor mele. Uită grelele datorii ale mele. Nu mă lipsi de bunătăţile cele veşnice. Nu mă scoate afară de la masa cea nemuritoare. Nu mă înstrăina de bucuria sfinţilor.

învredniceşte-mâ sfinţitei împărtăşiri spre ştergerea greşelilor celor multe, spre dezlegare, spre curăţie, spre mântuire, iar în ceasul cel de pe urmă şi amar ai morţii, trimite-mi îngeri blânzi, luminaţi, ca să biruiască pâlcurile dracilor, să-mi răpească sufletul din muncă şi să-1 ducă fără de păcat sus, către Cel întreit Luminător şi singur Împărat şi să-l învrednicească bucuriei sfinţilor. Primeşte drept mijlocitoare pentru mine bunătatea Ta, nerăutatea, nepomenirea de rău, milostivirea, îndurarea cea desăvârşită. Primeşte drept mijlocitoare pe Maica cea preaînaltă, pe bucuria lumii, fata Maică şi Fecioară, dumnezeiască scară, toiagul cel neînsufleţit, tronul. Primeşte mijlocitoare rânduiala şi ceata aruncătoare de fulgere a cereştilor îngeri celor fără de trupuri . Primeşte mijlocitor luminat şi de raze purtător pe Inaintemergătorul Tău cel sfinţit, pe cel mai înainte de scutece propovăduitor şi de Dumnezeu grăitor, pe cel ce mai înainte de Stăpânul a strălucit celor din întuneric[26]'. Primeşte mijlocitoare cetele sfinţilor, cetele prorocilor, ale patriarhilor, ale mucenicilor, ale tuturor sfinţilor celor de lumină purtători. Ca bine să Te cuvântez şi cu dorire să Te măresc, ca să-Ţi versuiesc curat Ţie, Ceiui pe Care bine Te cuvântează Puterile cerurilor întru toţi vecii cei nemărginiţi şi nemăsuraţi. Că Ţie se cuvine slava, cinstea şi stăpânirea, întru toţi vecii cei nesfârşiţi.

RUGĂCIUNE
CĂTRE TOT INDURATUL
DUMNEZEU ŞI TATĂL,
DE UMILINȚĂ, DE MĂRTURISIRE
ŞI DE CERERE

Stiu, Doamne,
că deşi mulțimea păcatelor mele este nemăsurată şi nu pot nici privi spre bunătatea Ta, dar mila Ta este nemărginită, ca un noian al îndelungii-răbdări, ca un adânc al bunătății.

Şi chiar dacă pe toți oamenii i-am întrecut cu răutatea, dar îndurările Tale nu le-am covârşit, nici milostivirile Tale nu le-am oprit, nici pâraiele iubirii Tale de oameni mereu curgătoare nu le-am uscat. Căci chiar dacă fărădelegile noastre se vor înmulți mai mult decât stelele cerului şi decât nisipul de pe țărmurile mării, însă bunătatea şi blândețea Ta sunt atât de covârşitoare, încât isprăvile noastre le trece cu vederea dreptatea Ta. Pentru aceasta, bizuindu-mă milei Tale, mă apropii de Tine cu frică şi cu cutremur, rugându-mă ca desfrânatul: Orice Ți-am greşit Tie de voie, cu lucrurile şi

cu cuvintele, cu aducerile aminte şi cu gândurile, cu cunoştinţa răului şi cu necunoştinţa, câte cu mintea şi câte cu cugetul, în orice noapte şi în orice zi, la orice vârstă şi în toată viaţa mea, iartă-mi-le toate şi îmbracă-mă cu haina nepăcătuirii şi a curăției.

Am păcătuit mărturisesc. Am greşit, nu tăgăduiesc. Poruncile Tale le-am lepădat, judecățile Tale şi dreptățile le-am trecut cu vederea. Am urmat înşelătorului şi răzvrătitului vrăjmaş. M-am supus trupului şi patimilor. Am robit dulceților vieții. Am fost lăcaş a toată necurăția. M-am făcut vas a toată fărădelegea. Nu am întipărirea chipului Tău curată şi neîntinată. Nu am pecetea dumnezeiescului Botez neclintită. Am stricat plăzmuirea cea dintâi şi pe cea de-a doua. Toate le-am amestecat, toate le-am întinat, cu căderile cele din fiecare zi şi ceas. Mă recunosc vinovat focului celui veşnic şi viermelui celui neadormit. Mă mărturisesc că sunt vrednic de toată munca cea înfricoşată şi cumplită. Nu mai aştept osânda judecății unuia născut Fiului Tău care pe cei păcătoşi ca

mine îi va trimite în gheenă, ci singur îmi dau hotărârea pedepsei. Singur mă osândesc.

Iată, stă de faţă amintirea păcatelor, ca nişte aspri şi neamăgiţi martori. Părăsii cei cumpliţi aduc înainte zapisul faptelor mele, cer socoteală, trag de la judecată spre munci. Şi nu e nimeni care să-mi ajute, nicăieri.

Aşadar, ce voi face dacă încă mai înainte de ceasul acela sunt osândit. în ziua judecăţii, când mi se va cere socoteală? De cine voi fi dezvinovăţit când eu însumi mă defaim? Cine îmi va ajuta? Cine îmi va acoperi cele descoperite pe care în întuneric le-am lucrat eu, ticălosul, care sunt aduse acum la lumină şi sunt văzute de milioane de îngeri şi de oameni? Nimic nu mă îndreptează decât mila Ta şi iubirea Ta de oameni şi decât faptul că mă osândesc mai înainte de judecată şi-mi vădesc faptele mele şi-mi dau la iveală păcatele mele. Căci Tu, Cel ce ai zis prin Proorocul: „spune Tu mai întâi păcatele Tale ca să te îndreptezi" .Cu adevărat şi pe mine mă vei ierta pentru păgânătatea inimii şi mă vei dezvinovăţi cel ce îmi marturisesc fărădelegile mele Ţie, Domnului.

Am rugătoare vrednică de credinţă spre înduplecare pe cea întru tot sfântă şi preafărăprihană şi preacurată Maica a Celui unul născut Fiul Tău, adevăratul Dumnezeu şi Mântuitorul firii noastre. Am împreună mijlocitori pe sfintele, curatele şi nemateriainicele Puteri şi Stăpânii, Tronurile, Domniile, Heruvimii cei cu ochi mulţi şi Serafimii cei cu câte şase aripi şi toată ceata cea slujitoare grăită şi negrăită. Pun înainte ca mijlocitoare pentru mântuirea mea mulţimile dumnezeieştilor Părinţi şi ale strămoşilor care din totdeauna au făcut cele plăcute Ţie. Pun înainte, spre rugăciune, pe fericiţii proroci văzători tainelor Tale. Şi pe lângă aceştia, pe pecetea prorocilor, pe marele văzător al adevărului şi Propovăduitorul şi Botezătorul Ioan[267]. Aduc spre mijlocire pe sfinţii şi sfinţiţii Apostoli, care prin trâmbiţele învăţăturii lor, spre zidirea Bisericii au ridicat lumea. îţi aduc Ţie şi strădaniile mucenicilor şi biruinţele lor care au zguduit cerul şi pământul, pentru ca adevărul bunei credinţe cel ce a răsărit pe pământ să-1 întemeieze şi minciuna păgânătăţii să o gonească. îţi aduc Ţie şi împotrivirea cea tare şi netemătoare asupra ce-

lor rău credincioşi, a mărturisitorilor Ortodoxiei şi ai credinţei sănătoase. Pu n înainte şi luptele şi nevoinţele prin trăire ale cuvioşilor bărbaţi, care ca nişte îngeri pe pământ au petrecut, care şi patimile trupului şi dulceţile lumii şi meşteşugurile ţiitorului lumii cu iscusinţă le-au biruit Dar nici cinstitele şi sfintele cete ale păstorilor şi dascălilor lumii nu le uit şi nu le trec cu vederea spre mijlocire, ci îi chem şi pe aceştia, ca şi ei să Te îmblânzească şi să Te înduplece pe tine, Părinte şi Făcător al tuturor, care îţi închină jertfele lor cele fără de sânge, sudorile şi luptele cele pentru dreapta credinţă şi pentru fapta bună. Chiar femeile şi mai ales fecioarele cinstite şi cuvioase, care firea bărbaţilor au luat şi sub jugul cel bun al Evangheliei s-au aşezat, aduc pentru mine rugăciune, arătându-şi petrecerea în nevoinţă, viaţa cea pustnicească şi pătimitoare şi îndemnând spre milă.

Deci, având atâţia si asemenea apărători, rugători şi mijlocitori, mă rog eu, păcătosul şi nevrednicul, să nu mă goneşti. Doamne, ruşinat, nici să mă urgiseşti ca pe un nevrednic, nici să mă lepezi de la faţa Ta ca pe un sfios, ci să mă numeri împreună cu oile cele alese şi să mă învredniceşti stării şi rânduielii celor ce se mântuiesc, ca un milostiv şi îndurat şi de oameni iubitor, care Te bucuri de mântuirea păcătoşilor. Că Tu eşti Dumnezeul şi Tatăl nostru şi, către Tine greşind, la Tine ne întoarcem şi ai Tăi fii suntem, deşi ne-am arătat necinstiţi pentru neluarea-aminte. Şi Ţie slavă şi mulţumită şi închinăciune înălţăm, împreună cu unul născut Fiul Tău şi cu Preasfântul şi bunul şi de viaţă făcătorul Tău Duh , acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

**RUGĂCIUNE DE UMILINȚĂ
CĂTRE DOMNUL NOSTRU
IISUS HRISTOS**

Doamne Iisuse Hristoase,

Mântuitorul meu, plouă în inima mea rouă darului Tău. Adapă mintea mea şi împodobeşte-o cu florile umilinţei, ale smereniei, ale dragostei şi ale răbdării. Eu zic acestea, dar iată că rugăciunea mea este fără putere, iar păcatele mele sunt mari şi grele. Păcatele mele mă necăjesc şi neputinţele mă silesc să-Ţi strig Ţie: Cel ce ai deschis ochii orbului[268], deschide ochii minţii mele ca totdeauna să văd frumuseţea Ta. Cel ce ai deschis gura asinei lui Valaam, deschide-mi gura spre lauda şi slava darului Tău. Cel ce ai pus hotar mări, Cuvântul poruncii Tale pune-l hotar inimii mele prin darul Tău, ca să nu se abată în dreapta sau în stânga de la poruncile Tale. Cel ce ai dat apă în pustie norodului celui nesupus şi împotrivă grăitor, dă-mi mie umilinţă si ochilor mei lacrimi ca să plâng ziua şi noaptea în vremea vieţii mele, cu smerită cugetare, cu dragoste şi cu inimă curată.

„Să se apropie rugăciunea mea înaintea Ta, Doamne.'"" Dâruieşte-mi din sămânţa cea sfântă a darului Tău, ca să-Ţi aduc Tie mănunchi de umilinţă. Deci slava Ţie celui ce mi-ai dat mie ca să-Ţi aduc Ţie. Auzi, Doamne, rugăciunea robului Tău. pentru rugăciunile tuturor sfinţilor Tăi când îţi aduc această mărturisire a mea. Greşit-am la cer şi inaintea Ta, Doamne, Dumnezeule Atotţiitorule şi pentru mulţimea păcatelor mele nici nu mai sunt vrednic să numesc numele Tău cel preaslăvit cu buzele mele cele păcătoase. Căci nevrednic m-am făcut cerului şi pământului, întărâtându-Te pe tine, Stăpânul meu cel bun. Pentru aceea, mă rog Ţie, Doamne, să nu mă lepezi pe mine de la faţa Ta, nici să Te depărtezi de la mine, ca să nu pier. Căci dacă darul Tău nu mi-ar fi ajutat mie mai înainte, aş fi pierit şi eram acum ca şi cum nu aş fi fost Căci după ce Te-am părăsit pe Tine, n-am mai avut zi bună, iar ziua petrecută întru păcate, care pare să fie bună, este mai rea ca cea amară şi preaamară. Şi dacă nu-mi va ajuta mie acum acelaşi dar al Tău,

voi fi iarăşi ca şi cum nu aş fi. De aceea nădăjduiesc tare că mă vei întări pe mine cu darul Tău, Doamne Dumnezeul meu, ca să mă grijesc de mântuirea mea. Pentru care şi cad la Tine, rugându-mă: Sprijineşte-mă pe mine, cel ce m-am rătăcit din calea dreptății. Varsă peste mine mulțimea îndurărilor Tale ca peste fiul cel desfrânat, căci mi-am ruşinat viața, risipind bogăția darului Tău. Miluieşte-mă. Dumnezeule, şi nu pomeni răul din viața mea cea înrăutățită. Îndură-Te spre mine ca spre cea desfrânata, ca spre vameş şi spre tâlhar, căci aceştia pe pământ fiind s-au urgisit de toți, dar Tu, Doamne, i-ai primit şi locuitori ai desfătării raiului i-ai făcut Deci primeşte-mă pe mine netrebnicul robul Tău şi pocăința mea, căci urgisit am fost de toți. Căci „ai venit, nu pe cei drepți să-i chemi, ci pe cei păcătoşi la pocăință.Că Ție se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

RUCĂCIUNE CĂTRE PREASFÂNTA ŞI CEA DE O FIINȚĂ TREIME

Domnie una şi întreit strălucitoare, necuprinsă şi singură domnească Stăpânire în trei sori. Mulțumesc Ție, deşi nu pot îndeajuns pentru mulțimea nenumăratelor Tale binefaceri. Căci din bunăvoirea împărăției Tale, spre calea mântuirii m-ai povățuit şi dragoste de viață liniştită ai pus în inima mea şi mi-ai dat putere să mă depărtez cu bucurie de lume şi de amăgirea ei. Cu chipul îngeresc al rânduielii celei pustniceşti m-ai împodobit, a fi numărat împreună cu oile turmei Tale m-ai învrednicit şi întru păşunea dumnezeieştii Tale învățături îmbelşugat m-ai hrănit.

Ce îți voi răsplăti Ție, Dumnezeule, pentru darurile mari pe care mi le-ai făcut mie? „Lăudămu-Te, bine Te cuvântăm, ne închinăm Ție, Te slăvim pe Tine, îți mulțumim Ție, Făcătorule de bine al sufletelor şi al trupurilor noastre. Că bun

şi iubitor de oameni Dumnezeu eşti şi Ţie slavă, laudă, mulţumită şi închinăciune cu buze nevrednice înălţăm. Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi in vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE IUBITORUL DE OAMENI DUMNEZEU ŞI TATĂL

Stăpâne Doamne Atotţiitorule. Izvorul cel mai presus de mărginire, negrăit şi pururea vecuitor, Părinte al vieţii şi al nemuririi, întărirea cea mai presus de putere, Cel de toate minţile neînţeles şi de nici una din rânduielile cele de sus cunoscut. Mărimea cea covârşitoare şi nearătată, Bunătatea cea atotpricinuitoare, izvorâtoare şi prea îndestulată, Cel ce reverşi din plin peste toate cele ce sunt bunătatea Ta cea negrăită şi împărtăşeşti de tot binele făpturile Tale, după rânduiala şi puterea primită de fiecare. Cel ce l-ai făcut pe om pentru a se împărtăşi din bunătăţile Tale şi cu toate cele bune in chip dumnezeiesc l-ai împodobit, ca şi printr-insul să se slăvească pe pământ numele Tău cel de mare cuviinţă. Şi fiindcă s-a stricat el cu păcatul, iarăşi, spre mai bine, zidindu-l a doua oară întru Hristosul Tău, prin Care toate le-ai adus întru fiinţă, l-ai suit la ceruri.

Mulţumesc Ţie că îndelung ai răbdat până acum şi nu m-ai lăsat să pier pentru păcatele mele. Mulţumesc Ţie că, de nenumărate ori întorcându-Te, m-ai mângâiat şi în ziua relelor m-ai acoperit, „mi-ai dat mie ajutor de mântuire şi dreapta Ta in-a sprijinit şi certarea Ta m-a îndreptat desăvârşit"[26]. Mulţumesc Ţie că Te-ai făcut mie povăţuitor şi luminare şi nădăjduire şi că prin cuvinte, gânduri şi pilde de-a pururea către mântuire mă povăţuieşti şi mă luminezi. Mulţumescu-Ţi Ţie că. nevrednic fiind eu, îmi faci bine, mă chemi, mă îndemni şi arăţi iubirea Ta de oameni spre mine, necunoscătorul robul Tău, cel ce foarte am greşit şi toată viaţa mea întru păcate o am cheltuit

Deci acum, mult milostive lubitorule de oameni, Doamne, Cel ce moartea păcătosului şi întoarcerea lui o aştepţi şi o primeşti, Cel ce mântuieşti pe cei deznădăjduiţi şi înviezi pe cei omorâţi, caută spre mine, nevrednicul robul Tău, şi zdrobit fiind înviază-mă şi sfărâmai fiind, vindecă-mă. Şi pentru bunătatea Ta cea în veci neînţeleasă, uită fărădelegile mele. prin care am greşit cu lucrul, cu cuvântul, cu gândul, cu cunoştinţă şi fără de cunoştinţă.

Dezleagă împietrirea inimii mele rele şi dăruieşte-mi lacrimi de umilinţă spre curăţirea stricăciunii mele. Şi să nu Te întorci de la mine întinatul, să nu mă ruşinezi pe mine, cel spurcat cu voirea şi rău-mirositor din pricina putreziciunii faptelor mele. Auzi-mă, Doamne. milostiveşte-Te, Doamne, şi de patimile cele ce împărătesc întru mine scapă-mi ticălosul meu suflet, ca întru curată conştiinţă să mă apropii de numele Tău cel înfricoşat şi preaslăvit. Şi să nu mă mai stăpânească păcatul, nici să mă mai silnicească războinicul drac, nici la voia lui sâ mă mai ducă, ci cu ameninţarea cea atotputernică a milostivirii Tale izbâveşte-mâ de stăpânirea amăndorura. Că a Ta este stăpânirea şi puterea si slava împreună cu unul născut Fiul Tău şi cu Sfântul Tău Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE
CĂTRE DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS
A LUI MIHAIL CRITOPOL DIN IMBROS

Stăpâne Doamne Iisuse Hristoase Dumnezeul nostru, Cel singur milostiv şi lesne iertător. Izvorul milei Noianul cel nedeşertat al iubirii de oameni, Cel ce nu ai venit să chemi pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi, la pocăinţă. Primeşte-mâ pe mine Tu, cel ce ai poruncit lui Petru întâiul dintre ucenicii şi Apostolii Tăi, care Te-a întrebat, ca „de şaptezeci de ori cîte şapte să ierte păcatele"[278], arătând o parte din nemărginirea bunătăţii şi a iubirii tale de oameni, iar pe de altă parte deschizând cu milostivire şi cu îndurare uşa pocăinţei tuturor celor ce au păcătuit, vreme de întoarcere dăruindu-le şi nelăsând nicăieri loc deznădăjduirii, însuţi Stăpâne, iubitorule de oameni, Dumnezeule a toată mângâierea, părinte al îndurărilor, Doamne al milei, Adânc al milostivirii, Noian al bunătăţii Izvor al milosardiei. Vistierie nedesertata a

indelungii-răbdări şi a nepomenirn de rău. Povăţuitor al celor rătăciţi, îndreptare a celor căzuţi, Nădejde a celor deznădăjduiţi, Mângâiere a celor urgisiţi, toate tuturor fiind şi făcându-Te cunoscut pentru mine şi pentru mântuirea mea, primeşte-mă acum şi pe mine, păcătosul şi nevrednicul robul Tău, cel ce mă pocăiesc şi mă apropii cu inimă zdrobită şi cu smerenie a duhului şi cer dezlegare de multele şi cumplitele greşeli neiertate, pecare cu ştiinţă şi fără de ştiinţă le-am greşit in toată viaţa mea, călcând legile Tale, lepădând poruncile Tale, nepăzind aşezământurile Tale şi defăimând rânduielile Tale cele bune şi mântuitoare, şi cu totul depărtându-mă de Tine şi de ale Tale, umblând după mintea mea cea rea şi făcându-mă bucurie diavolului şi viclenilor lui draci şi în tot chipul împlinind poruncile acestora.

Iar acum, Doamne, Doamne, târziu trezindu-mă din păcat ca dintr-un somn preaadânc şi dintr-o beţie sau ameţeală, venindu-mi întru sine-mi. simţind relele mele cercetându-mă pe sine-mi din toate părţile şi aflându-niă pustiu de tot binele şi de podoaba cea cu chip de lumină şi strălucită a dum-

nezeieştii scăldători cu care m-ai îmbrăcat"[8], fiind eu gol cu totul şi lipsit din pricina păcatului, şi suspinând, tremurând, flămânzind şi de toate relele ţinându-mă, cu totul lipsit fiind şi de toţi ceilalţi urgisit mi-am adus aminte de viaţa cea mai dinainte in care m-ai aşezat şi din care am căzut pentru răutatea mea. Mi-am adus aminte de îndurările Tale cele bune, purtătoare de grijă, iubitoare de bine şi părinteşti, şi mă întorc către Stăpânul meu adevărat, cu îndrăzneală mă arunc la picioarele Tale, rostind tare şi strigând dintru adâncul sufletului, ca fiul desfrânat: „Greşit-am Doamne la cer şi înaintea Ta”. Deci primeşte-mâ, bunule şi lubitorule de oameni, Doamne, pe mine cel ce mă pocăiesc, mă întorc şi mă apropii cu îndrăzneală de bunătatea Ta cea negrăită şi de milostivirea Ta cea nemăsurată şi de împărăţia cea preabună. Primeşte-mă pe mine, nevrednicul robul Tău, cel ce mult am greşit şi am întărâtat şi am amărât îndurările Tale cele iubitoare de oameni. Primeşte-mă pe mine, zidirea mâinilor Tale, făptura Ta, pe care ai cinstit-o cu chipul Tău şi cu stăpânirea asupra tuturor, singura dintre vietăţi căreia i-ai dăruit cuvânt[28]' şi pe care cu multe şi mari bunătăţi ai împodobit-o, pentru care lege ai dat, proroci ai trimis şi altele nenumărate ai lucrat, pentru care om Te-ai făcut, Dumnezeu fiind şi Stăpân, şi toată iconomia cea înfricoşată săvârşind-o, ai suferit patimi, Cruce, moarte şi îngropare, ca şi de moarte şi de patimi şi de păcate să mă slobozeşti pe mine şi ca să mă întorci la înrudirea şi starea mea de fiu al Tău de mai înainte şi să mă faci moştenitor ai împărăţiei Tale.

Deci dacă toate acestea cu iubire de oameni le-ai făcut şi le-ai suferit pentru mine, cum mă vei lăsa acum, o, Stăpâne, să ajung vânat diavolului şi să se laude zurbagiul şi vicleanul fugar drac asupra nemărginitei Tale puteri, bunătăţi şi înţelepciuni? Căci acela nu numai pe om l-a amăgit şi din petrecerea raiului l-a izgonit şi de fericita viaţa cea de acolo l-a lipsit, dar după negrăita iconomie şi prea înfricoşata jertfă şi după vărsarea sângelui Tău împărătesc, cel mare şi vestit, prin care ne-ai răscumpărat, poate şi acum să răpească pe robii Tăi cei cumpăraţi cu atâta preţ şi sâ-i ducă în prăpastia sa pierzătoare. Nu, Stăpâne,

lubitorule de oameni, nu, împărate veşnice, nu, Atotputernice Doamne, să nu aibă atâta biruinţă asupra noastră vrăjmaşul adevărului, pierzătorul drac, nici să nu poată aşa mult răutatea noastră.

Am greşit dar de la Tine nu m-am depărtat. Am greşit, dar pe tine Te cunosc Dumnezeu. Am făcut multe şi mari greşeli, mărturisesc, dar tot la bunătatea şi iubirea Ta de oameni cad, care nu are margini. Am păcătuit eu, tina, aşa mult încât să nu poţi Tu dezlega? Am făcut eu atâta nerânduială încât să nu poţi Tu ierta? Am nelegiuit eu atâta încât sâ nu poţi Tu trece cu vederea? Am greşit eu atât de mult încât să nu Te poţi Tu milostivi? îndurat şi îndelung-răbdător din fire fiind, chiar de s-ar aduna în mine toate păcatele lumii, nimic nu înseamnă faţă de adâncul cel nemărginit al bunătăţii şi al iubirii Tale de oameni. De aceea, Stăpâne iubitorule de oameni, încerc să mă îndreptez prin cuvinte, nebizuindu-mâ pe curăţenia mea, pentru că sunt mai necurat decât toţi, spurcat şi depărtat de poruncile Tale şi ca un porc mă tăvălesc cu totul în tină şi în noroiul răutăţilor mele celor nenumărate. Dar punând în minte nemărginirea bunătăţii Tale, privesc spre înălţimea şi mărimea bunătăţii şi a iubirii Tale de oameni, pe care nici unul din păcatele cele omeneşti nu o poate birui.

Deci prirheşte-rră, Doamne, pe mine, cel ce mă întorc cu lacrimi şi cu suspine şi mă căiesc pentru cele greşite şi cer iertare. Pleacă-Te rugăciunilor şi cererilor mele. Milostiveşte-Te ca un milostiv, îndură-Te ca un îndelung-răbdător, miluieşte-mă ca un iubitor de oameni şi îmi iartă mie câte am păcătuit Ţie. Primeşte-mă pe mine robul Tău, care iţi mulţumesc că nu m-ai pierdut până acum pe mine pentru fărădelegile mele, îndelung-răbdând pentru mine şi care cer dezlegare de cele greşite de mine şi desăvârşită izbăvire şi iertare de la bunătatea Ta. Şi de acum înainte mă plec Ţie şi mă rog tare, întăreşte-mă în credinţa Ta şi în nădejdea cea temeinică, şi nestrămutat păzeşte-mă de toate meşteşugurile şi năpădirile vicleanului, ca să nu mă răpească răutatea spre prăpastia pierzării, nici să nu ajung vânat al vrăjmaşului. încredinţează viaţa mea îngerului credincios păzitor, care

mă povăţuieşte şi mă Întăreşte să fac voia Ta şi să împlinesc bine poruncile Tale.

Aşa, Stăpâne, îndelung-răbdătorule, mult milostive Doamne, Soare gândit[2]"[2], împărate al slavei, Milostivirea şi Iertarea desăvârşită a păcatelor mele. Aşa, Preadulce Iisuse, răsuflare şi răcorire a mea, mângâiere, domolire, dulceaţă, veselie a sufletului meu, bucurie deplină, dragoste desăvârşită, dorire cu chip dumnezeiesc, viaţă fără mâhnire, pofta de cele bune, „pacea care covârşeşte toată mintea. Aşa, lumina ochilor mei, mişcarea mâinilor, umblatul picioarelor, potrivirea mădularelor, alcătuirea întregului meu trup , într-un cuvânt toate. La Tine doar. Stăpâne Hristoase, iau aminte, prin Tine viez şi mă mişc. Doar prin Tine sunt, deşi am greşit mai mult decât toţi. Curăţeşte mintea mea de împătimirea materială, de cugetele deşarte, de amintirile şi gândurile necuvioase şi rele, care mă ţin, mă sugrumă şi mă înconjură acum. Dă-mi mie dorire bună, a sufletului, gând temeinic, poftă a inimii şi cugetare neîncetata spre amintirea de Tine, cea de lumină dătătoare şi spre dragostea cea desăvârşită, ca să-mi

închipui de-a pururea podoaba Ta cea iubită şi să văd frumuseţea Ta. Spală-mă cu desăvârşire de spurcăciunea păcatului şi curăţeşte-mă de toată duhoarea cea pătimaşă, de necurăţia şi întinâciunea trupului şi a duhului. Şi imi dă mie linişte statornică şi pace adâncă a gândurilor, ca prin toate acestea îndulcindu-mă de binefacerea Ta, de îndelunga-răbdare şi de bunătatea Ta cea multă şi mila Ta cea dumnezeiască din destul dobândind, să mulţumesc, să slăvesc, să laud şi să măresc numele Tău cel preasfânt şi al celui fără de început al tău Părinte şi al preasfântului şi bunului şi de viaţă făcătorului Tău Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Rugăciuni ce se zic mai înainte de somn

RUGĂCIUNE
CĂTRE DOMNUL NOSTRU
IISUS HRISTOS,
DE CERERE ŞI UMILINŢA

Dumnezeul meu, de care heruvimii şi toate adâncurile tremură, Noianul cel necuprins al bunătăţii, Cel ce de-a pururea asculţi pe cei ce Te cheamă pe Tine cu inimă zdrobită, Cel ce ai făcut noaptea spre odihna şi mântuirea zidirii Tale, Cel ce m-ai învrednicit pe mine, ticălosul, să ajung sfârşitul zilei, Cel ce ai zis: „Mai înainte de a Mă chema pe Mine de faţă sunt şi încă grăind Tu"[2*5], vino şi acum, Stăpâne, la noi prin venirea Ta cea nevăzută, din şanurile cele părinteşti ale Născătorului Tău de Care nu Te-ai despărţit niciodată şi pleacă urechea Ta spre neputinţa noastră. Doamne Dumnezeule, Cel ce izvorăsti milă şi bunătate, Cel ce de-a pururea mă chemi pe mine, care mă întorc mereu de la Tine. deşi Tu îmi faci bine, trimite întru mine, ticălosul, umilinţă şi, precum ai arătat oarecând piatra cea din pustie[286], arată inima mea cea împietrită şi vârtoasă vărsând izvoare de lacrimi. Căci iată, Stăpâne, cu frică şi cu cutremur cad la Tine şi mă rog: Doamne, Doamne, iartă-mi mie greşelile mele cele din toată ziua şi din toată viaţa mea, făcute din neştiinţă, cu ştiinţă sau cu gândul. Căci ştiu că multă este mulţimea bunătăţii Tale, Doamne, iubitorule de suflete, şi pentru aceasta am îndrăznit spre rugăciune. Nu am făcut nici măcar un ceas voia Ta, nici vreun bine, Doamne, deoarece toată voinţa omului, ca şi gândirea, este rea, toată e urâtă, toată e lumească. Dar cum pot lutul şi tina sau ce e mai greu ca plumbul să zboare, să se suie la înălţimea cerului şi să înveţe de acolo ceva bun?

Iată, Stăpâne, Ţie îmi arăt toată neputinţa mea. Curăţeşte-mă, miluieşte-mâ, căci mă apropii de Tine singur osândindu-mă şi fără de răspuns. Ca un urât şi părăsit îmi plec grumazul înaintea Ta şi in pământ caut. Mă ruşinez şi mă îngrozesc să privesc cerul cu ochi spurcaţi. Către Tine îmi plec

genunchii inimii şi ai trupului, îmi înalţ mâinile trupului cu lacrimi şi cu suspinuri umilite mă rog: Doamne, Doamne, ajută-mi şi de focul cel nestins mă izbăveşte, căci m-au făcut de râs dracii pe mine, ticălosul, năvălind asupra mea fără de ruşine. De aceea, Doamne, Doamne, grăbeşte, sârguieşte, ajută-mi, sprijineşte-mă şi mă învredniceşte să stau neosândit înaintea divanului Tău celui înfricoşat. Să nu biruiască păcatele mele cele mai multe decât nisipul mării, Preabunule şi indelung-răbdătorule Stăpâne, adâncul iubirii Tale de oameni. în noaptea aceasta, nălucirile neaşteptate ale dracilor, înfricoşările cele de noapte şi „lucrul ce umblă în întuneric"[2]" să nu cuprindă ticălosul meu suflet Să nu aţipească, nici să adoarmă îngerul meu păzitor, iar noaptea să nu mi se arate ceva din cele spurcate ale zilei sau de după zi. Ci, Doamne, Doamne, cu lumina cea neapropiată şi atotputernică a dumnezeirii Tale strălucindu-mi-se mintea, şi fără trup , cu Tine, Dumnezeule, Ochiul cel treaz şi neadormit, să vorbească.

Dăruieşte-mi mie odihna nopţii ca să petrec ziua întru dragostea dumnezeirii Tale celei negrăite şi dă genelor mele somn uşor, pentru ca nici limba, unealta cântărilor de laudă, să nu rămână multă vreme moartă, nici zidirea Ta cea luminată să nu se liniştească™. Şi mă scoală din somn la ceasurile potrivite cântărilor de laudă din miezul nopţii şi de dimineaţă, ca să Te slăvesc pe Tine, Lumina cea neapropiată, împreună cu Puterile cereşti şi cu îngerii Tăi. Ascultă, Doamne, inima care strigă şi nu lua în seamă faptele mele rele, ci vezi chinuirea sufletului meu, grăbeşte de izbăveşte de faptele mele viclene. Şi nu-mi măsura mie după dreptate, nici nu voi să-mi răsplăteşti cu pedepse vrednice de cele săvârşite, ca să nu pier cu totul.

Auzi-mă, Doamne, pe mine, cel deznădăjduit, şi nu mă lăsa, rogu-mă, să fiu furat în somn de arătări necuvioase, pentru păcatele mele cele mai multe decât nisipul mării. Ci cheamă-mă înapoi, Stăpâne, pe mine cel robit şi ţinut de faptele cele necuvioase şi strâns ca în lanţuri, căci Tu ştii să dezlegi pe cei legaţi şi să tămâduieşti rănile cele nearătate, numai de Tine ştiute, Cunoscătorule al

celor ascunse. Tu, cel grabnic întru milă şi îngăduitor spre pedeapsă, arată-Te mie, celui ce cumplit aam căzut, şi cu milostivirea Ta întinde-mi mie mâna şi scoate-mă din prăpastia fărădelegilor mele, că tu singur eşti Dumnezeul nostru, „Cel ce nu Te bucuri de pierzarea păcătosului"[289], Cel ce nu Te întorci dinspre faţa care priveşte la Tine cu lacrimi. Ascultă, Doamne, glasul robului Tău, care strig către Tine, arată-mi lumina Ta care s-a stins în mine. Trimite rouă Sfântului Duh şi-mi dăruieşte puţin răgaz ca să mă ridic, eu, deznădăjduitul. „Schimbă-mi, Doamne, plânsul în bucurie, Rupe haina mea şi îmbracă-mă cu veselie. Dă-mi mie să-mi isprăvesc lucrările de seară şi să dobândesc odihna de dimineaţă, ca cei aleşi ai Tăi, Doamne, de la care a fugit tristeţea şi suspinul, şi să mi se deschidă mie uşa împărăţiei Tale pentru ca, intrând într-insa împreună cu cei ce se îndulcesc de lumina feţei Tale să dobândesc viaţa veşnică. Aşa, Stăpâne Iisuse Hristoase, ajută-mi mie şi nu mă lăsa de acum înainte să-Ţi mai greşesc Ţie şi să urmez voii mele. Nu mă lăsa să pier pentru păcatele mele, ci milostiveşte-Te

spre zidirea Ta, şi nu mă trece cu vederea, „căci neputincios sunt", nu mă părăsi, că „la Tine am scăpat, vindecă sufletul meu că am greşit Ţie. înaintea Ta sunt toţi cei ce mă necăjesc şi nu-mi este mie scăpare decât la Tine, Stăpâne Doamne. Mântuieşte-mă pentru îndurările tale şi „să se ruşineze toţi cei ce se scoală asupra mea şi caută sufletul meu ca să-1 piardă"[2']. Doamne Dumnezeul meu, adu-Ţi aminte de mine păcătosul şi netrebnicul robul Tău când chem numele Tău cel sfânt şi închinat şi să nu mă lipseşti de nădejdea mea. învredniceşte-mă să Te iubesc şi să mă tem de Tine din toată inima mea şi să fac întru toate voia Ta. Căci nu este asemenea Ţie întru dumnezei Doamne, puternic întru tărie şi bun întru milă, care să ajute, să mângâie şi să mântuiască pe toţi cei ce nădăjduiesc întru numele tău cel sfânt.

Aşa, Doamne, Doamne, Cel ce covârşeşti greşelile cele omeneşti şi acoperi mulţimile păcatelor, Cel ce „nu ne faci nouă după păcatele noastre, nici ne răsplăteşti după fărădelegile noastre"[2 8], învredniceşte-mă ca în toată noaptea şi ziua şi cât voi răsufla eu, cel vrednic de toată munca, fiind

vinovat de toate păcatele, să am în inima mea de-a pururea neuitate şi taina cea înfricoşată a morţii, şi îngrozirea şi mânia Ta cea de nesuferit faţă de noi, păcătoşii, şi hotărârea Ta cea straşnică şi dreaptă, care cu dreptate mă va trimite în focul gheenei, ca şi cum aş sta gol şi descoperit înaintea înfricoşătorului Tău divan şi aş aştepta hotărârea dată acolo. Aşa încât cu frica acelora pătrunzându-mi trupul şi curățindu-mi mintea, sufletul şi inima, să Te aflu milostiv pe Tine în ceasul morţii şi al Judecății, când se vor sparge oglinzile trupului[295]. Pentru bunătatea Ta cea mai presus de fire şi mijlocirile Maicii Tale, Preacurata Născătoare de Dumnezeu, care, după Tine, este nădejdea mea, şi ale tuturor preadumnezeieştilor Tăi îngeri şi arhangheli şi pentru rugăciunile tuturor sfinților Tăi. Amin.

RUGĂCIUNE
MAI ÎNAINTE DE SOMN

***A* SFÂNTULUI EFREM SIRUL**

Doamne Iisuse Hristoase Dumnezeul nostru. Cei ce ai arătat pe sfântă Maica Ta mai cinstită decât toate puterile cereşti, însuţi Preabunule, prin mijlocirile ei şi ale tuturor sfinților Tăi, milostiveşte-Te şi iartă-mi mie, nevrednicul robul Tău, orice am greşit astăzi ca un om, dar mai ales ca un fără de omenie: greşelile mele făcute cu voie şi fără de voie, cu ştiinţă şi cu neştiinţă, din răpire, din neluarea-aminte, din multa trăndăvire şi lenevire a mea; sau de m-am jurat pe numele Tău cel Sfânt, sau strâmb de m-am jurat, sau am hulit în cugetul meu sau Te-am întărâtat cu ceva. sau am furat, sau am minţit, sau prieten a venit la mine şi l-am trecut cu vederea, sau pe vreun frate l-am necăjit şi l-am amărât sau. stând la rugăciune şi la cântarea de psalmi, mintea mea cea rea s-a abătut spre lucruri rele şi lu-

meşti, sau peste cuviinţă m-am desfătat, sau glume am spus, sau nebuneşte am râs, sau în deşert m-am mărit, sau m-am mâniat, sau frumuseţea deşartă am văzut şi de dânsa m-am răpit ia minte, sau cele ce nu se cuvin le-am bârfit, sau greşeala fratelui meu am iscodit-o şi l-am osândit, iar greşelile mele cele nenumărate nu le-am băgat în seamă, ori de rugăciunea mea m-am lenevit, ori altceva rău am gândit Acestea toate şi altele pe care le-am săvârşit şi le-am uitat iartă-le. Dumnezeule, mie, netrebnicului robului Tău şi mă miluieşte ca un bun şi iubitor de oameni. Ca în pace să mă culc şi să dorm eu, desfrânatul, slăvindu-Te pe Tine împreună cu Tatăl şi cu Preasfântul şi bunul şi de viaţă făcătorul Tău Duh , acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGACIUNE
CÂND MERGEM SPRE PAT
IN VERSURI IAMBICE.
A Sf. Teodor Studitul

Cel ce ai dat tuturor somnul spre izbăvire de ostenelile pe Care le-a pricinuit ziua cea luminată, dă-mi şi mie, Hristoase al meu, Cuvinte al lui Dumnezeu, dulce somn, uşor şi degrab trecător, plin de visuri bune şi izbăvit de năluciri rele. Şi mă scoală, când va bate toaca, tare, neprihănit, ca să cânt cu veselie, întărindu-mi picioarele [ca să stau] cu răbdare la slujbă, ferindu-mi mintea de lucrarea cea rea a dracilor, limpezindu-mi limba ca să laud cu tărie, spre slava şi lauda stăpânirii Tale celei prea mari. Ca priveghind noaptea, mânecând dimineaţa, desăvârşit să văd în zori lumina poruncilor Tale.

Rugăciuni ce se zic după ce ne-am sculat din somn

RUGĂCIUNE CĂTRE SFÂNTA TREIME A DUMNEZEIESCULUI GURĂ DE AUR

Slavă Ție,

Dumnezeul nostru, slavă Ție. Slavă Ție Doamne Dumnezeul nostru. Cel ce de-a pururea treci cu vederea păcatele noastre. Slavă Ție, Preasfântă Treime Dumnezeul nostru, Cel ce m-ai învrednicit pe mine a vedea şi ziua de astăzi. Slavă Ţie, preasfântă Treime Dumnezeul nostru. Mă închin bunătății Tale celei negrăite. Laud îndelungă-răbdarea Ta cea necercetată[300]. Mulțumesc şi Te slăvesc pentru mila Ta cea nemăsurată. Căci de nenumărate pedepse şi munci fiind eu vrednic, mă miluieşti şi cu nenumărate binefaceri mă dăruieşti. Slavă Ţie, Doamne, Dumnezeul nostru, pentru toate.

RUGĂCIUNE CĂTRE DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS A SFÂNTULUI ISAAC SIRUL'

Dumnezeul meu,

care cercetezi făptura Ta, căruia îți sunt arătate patimile mele şi neputința firii noastre celei omeneşti şi tăria potrivnicului nostru, Tu însuți acoperă-mă de răutatea lui, căci puterea lui este mare. iar firea noastră ticăloasă şi puterea noastră neputincioasă. Tu dar, Bunule, Cel ce ştii neputința noastră, care şi porți greutatea neputinței noastre, pâzeşte-mă de tulburarea gândurilor şi de potopul patimilor şi fă-mă vrednic de această sfântă liturghie a Ta, ca nu cumva prin patimile mele să stric dulceața ei şi să mă aflu obraznic şi îndrăzneț înaintea Ta, ci, Doamne, Preadulcele meu lisus, miluieşte-mă şi mă mântuieşte.

RUGĂCIUNE FOARTE FRUMOASA ÎNTRU ACEEAȘI VREME BĂTRÂNULUI CHIRIL DIN CONSTANTINOPOL

Doamne Dumnezeul meu,

„către Tine mânec", zicea Prorocul David, și „de mi-am adus aminte de Tine in așternutul meu, in dimineți am cugetat spre Tine, că Te-ai făcut ajutorul meu". Așadar, și eu, păcătosul și nevrednicul, mânec către Tine, împreună cu prorocul și împăratul, Doamne Dumnezeul meu.

Aceasta este grija mea când mă scol din somn și întâia cugetare a minții mele, fiindcă este datoria mea de neînlăturat, privitoare la însuși scopul pentru care m-au zidit mâinile Tale, adică să laud, să slăvesc și să măresc preasfântul Tău nume. Căd Tu ești, Doamne, început fără de început și sfârșit fără de sfârșit Căci precum în afară de Tine nimeni nu putea să le zidească pe toate, tot așa nici ele nu se puteau zidi una pe alta, ci numai de către darul și puterea Ta, pentru ca să-Ți slujească toate Ție, de care au fost făcute, și ca să propovăduiască mărimea slavei Tale celei negrăite. Deci Tu, Doamne Dumnezeul meu, Ziditorul și Făcătorul tuturor, Tu ești Dătătorul tuturor bunătăților. Căci ce este in fire, sau în Dar, sau în trup, sau în suflet, care să nu fi fost adus întru ființă prin bunătatea Ta?

Căci Tu ești izvorul desăvârșirilor, noianul mărimilor, adâncul milei și marea îndurărilor. Tu ești chipul frumuseții celei neasemănate, din care ies • toate cele ce sunt Tu ești Dumnezeul dumnezeilor, Sfântul sfinților, împăratul împăraților și Domnul domnilor. Tu ești pricina pricinilor, Viața viilor, Rânduiala, Bunacuviință și Slava tuturor celor văzute și a celor nevăzute. Tu ești Făcătorul și ziditorul meu, Cel ce dintru neființă m-ai zidit și m-ai închipuit după chipul și asemănarea Ta. Tu ești Stăpânitorul sufletului meu, Cel ce cu negrăită purtarea Ta de grijă mă păzești ca să nu mă întorc iarăși întru neființă. Tu ești cel ce mă Sfințești și mă înalți prin darul Tău și vrei să mă slăvești și să mă fericești îndulcindu-mă de viața Ta cea veșnică. Și pe lângă acestea, Tu ești ajutorul meu și Sprijinitorul și Făcătorul de bine, împăratul meu și

Domnul meu, Tatăl meu şi Mirele meu. Tu eşti Născătorul sufletului meu, Scopul cel mai de pe urmă al bunăstării mele, Aşezarea mea în starea de mai înainte a fericirii mele şi Desăvârşirea vieţii mele.

Acestea toate eşti Tu pentru mine, şi orice altceva mi-ar fi mie spre bine, dulce, cinstit şi mântuitor, fiind Dumnezeul meu, Domnul meu, Făcătorul meu, Dumnezeu şi om. Căci pentru mine ai binevoit să Te faci om. Tu eşti Izbăvitorul meu, Slobozitorul meu, Tu eşti Mântuirea mea, înţelepciunea mea, Dreptatea mea, Sfinţenia mea, Izbăvirea mea, Curăţenia mea, Jertfa mea, Mielul meu, Arhiereul meu, Mântuitorul meu, Mijlocitorul meu, Dascălul meu, Păstorul meu, Pilda mea. Asemănarea mea. Mângâierea mea, Bucuria mea, Veselia cea veşnică. Tu eşti Doctorul răutăţilor mele, Tămăduitorul patimilor mele, Pierzătorul păcatelor mele. Căci de câte ori mă voi apropia de Tine, de câte oii îţi voi spune scârba inimii mele, de câte ori va picura lacrimă fierbinte din ochii mei, de atâtea ori, Doamne Iisuse Hristoase al meu, îmi deschizi braţele Tale cele sfinte şi îmi Întinzi mână de ajutor şi mă învredniceşti pe mine, nevrednicul, de sprijinul Tău cel neaşteptat.

Tu, Doamne, Dumnezeul meu, cu smerenia Ta cea desăvârşită, vindeci mândria mea. Cu sărăcia Ta îndepărtezi de mine iubirea de avuţie cea nesăţioasă. Văpaia relelor mele o stingi cu scârbele pe care pentru mine le-ai pătimit. Mânia mea sălbatică o domoleşti cu blândeţea Ta cea negrăită. Zavistia mea asupra aproapelui, pe care neîncetat o ascund în inimă, o veştejeşti cu dragostea sădită în firea Ta cu care m-ai iubit îndrăcirea pântecelui şi lăcomia mea satanică le opreşti cu fierea şi cu oţetul pe care le-ai gustat pentru mine. Lenevirea pierzătoare şi trândăvia le iei de la mine cu ostenelile pe care le-ai suferit pentru mine. Căci pentru mine ai postit, ai umblat, Te-ai ostenit, ai asudat, ai priveghiat, Te-ai rugat, ai lăcrimat, ai fost gonit, ai fost ocărât, ai fost batjocorit, ai fost scuipat, ai fost bătut, ai purtat cunună de spini, ai răbdat Cruce şi la urmă ai primit moartea de bunăvoie, îngroparea de trei zile şi pogorârea in iad. pe care toate . Doamne, Dumnezeul meu, le-ai su-

ferit pentru mine. Deci pe toate acestea le am ca pe nişte binefaceri spre mine, nevrednicul, şi aşa le socotesc, le măsor, le primesc, le spun, le mărturisesc şi le propovăduiesc.

Aşadar, Preadulce Stăpâne şi Doamne lisuse Hristoase, Dumnezeul meu, platnic şi datornic fiind darului Tău, nu mă pricep cu ce să-ţi răsplătesc Ţie pentru toate acestea. Nu ştiu cum să-Ti mulţumesc Ţie, Celui ce atâta iubire de oameni şi milostivire ai arătat spre mine, încât, dacă aş avea inimile şi limbile tuturor şi dacă aş vrea cu toate deodată să-Ţi mulţumesc şi să Te iubesc pe Tine, Cel ce atâta m-ai iubit, cred că nici aşa nu mi-aş putea plăti destul, şi nici cât de puţin, o asemenea datorie. Deci ce voi face sau ce voi zice eu, nevrednicul? Nimic altceva nu pot, Iubitorule de oameni Doamne, decât să-Ţi mulţumesc Tie şi să propovăduiesc bunătatea Ta cea nemăsurată şi mila Ta cea negrăită către mine. Iar pentru aceasta, Doamne şi Dumnezeul meu, nu voi pregeta să iau ajutor de la alţii şi să chem toată zidirea, cerul, pământul şi toate făpturile mâinilor Tale cele văzute şi cele nevăzute, ca fiecare să-mi ajute să

Te laud, să Te binecuvântez şi să-Ţi cânt lauda pe care cei trei tineri a; Tăi preabinecinstitori o cântau în cuptorul focului, zicând: „Binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul şi-L preaînălţaţi întru toţi vecii. Deci dator fiindu-Ţi toată mulţumirea şi binecuvântarea, Doamne, Dumnezeul meu, neîncetat Te voi lauda şi Te voi slăvi pe Tine în toate zilele vieţii mele.

Căci Tu eşti Cel ce m-ai zidit. Tu eşti Cel ce m-ai răscumpărat CJ scump sângele Tău. Tu eşti Cel ce mă păzeşti cu darul Tău în toată vremea şi locul, Cel ce în tot ceasul şi minutul cercetezi şi străjuieşti sufletul şi viaţa mea. De aceea tot mă fac al Tău. Fără Tine nu pot să mă mişc sau să fac nimic dacă nu v e i binevoi Tu. Ştiind aceasta eu, smeritul şi nevrednicul, începând din ceasul acesta, Doamne Dumnezeul meu, mă dăruiesc Ţie şi mă fac rob veşnic mărimii Tale, iar de acum înainte îţi voi aduce Ţie tot gândul meu bun, tot cuvântul. tot lucrul, orice voi săvârşi spre slava marii Tale cuviinţe. Şi mai mult decât toate, mă dăruiesc Ţie ca să nu mai fiu al meu, ci al Tău. Ziditorul, Plăzmuitorul şi Făcătorul meu, şi ca să viez, nu

precum voiesc eu, ci precum este bineplăcut înaintea Ta, şi ca toată viaţa mea să fie deprindere întru împlinirea poruncilor Tale. Şi de câte ori mă voi abate de la acestea, lucrând fapte necuvioase, voi cunoaşte că sunt călcător de lege şi tâlhar, ca unul ce am călcat supunerea cea cu dreptate datorată Ţie, Stăpânul meu cel bun şi iubitor de oameni. Care lucru, o, să nu fie! Şi să nu mă lase dreptatea Ta să cad în aşa ceva, căci neputincios sunt şi ştiu că nu pot şi nu sunt vrednic eu, ticălosul şi vrednicul de jale, să împlinesc singur aceasta făgăduinţă a mea.

De aceea mă rog Ţie, Doamne, Dumnezeul meu, Preadulcele meu Iisus Hristos, fii mie ajutător, uşurează cu mâna Ta cea atotputernică neputinţa mea, „zideşte intru mine inimă curată"[306] şi întăreşte-o ca să petrec eu, nevrednicul, toată vremea vieţii mele întemeiat pe acest f e l de gând şi pe voinţa neabătută de a nu călca nicidecum de acum înainte voia Ta şi făgăduinţa făcută de mine în ceasul acesta înaintea slavei Tale celei nevăzute. Pe lângă acestea, dăruieşte-mi mie în ziua aceasta minte, pricepere şi grijă ca todeauna să cuget şi

să păzesc poruncile Tale, neuitându-Te pe Tine, Dumnezeul şi Binefăcătorul meu. Mai îndrăznesc să cer şi acestea de la voirea Ta[3]"; cea bogată şi iubitoare de oameni: frâu limbii, strajă gurii, povăţuire ochilor, omorâre trupului, contenire tuturor poftelor trupeşti şi curăţire de nerânduială din mădularele mele.

Acestea le cer de la Tine, Doamne, Dumnezeul meu, Iisuse Hristoase al meu, şi mă rog, căzând la Tine. Nu o dată mă rog, ci de multe ori, să nu mă neînvredniceşt: pe mine de darul acesta. Si o dată cu acestea, dăruieşte-mi mie adâncă smerenie, zdrobire şi umilinţă, răbdare şi blândeţe, supunere şi sărăcie a duhului, râvnă pentru slava numelui Tău, dragoste şi îndelungă-răbdare către aproapele şi milostivirea cea cuviincioasă către el, ca prin acestea să se slăvească întru mine Preasfânt numele Tău, împreună cu Cel fără de început al Tău Părinte şi cu Preasfântul şi bunul şi de viaţă făcătorul Tău Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin

RUGĂCIUNE CE SE SPUNE DUPĂ ÎNCHEIEREA SLUJBEI PENTRU ABATERILE MINȚII ÎNTÂMPLATE ÎN VREMEA SLĂVIRII

Iubitorule de oameni
şi milostive Doamne, Cel ce m-ai învrednicit ca ai în ceasul de acum să stau înaintea Ta spre rugăciunea şi slăvirea stăpânirii Tale, iartă-mi mie câte Ți-am greşit Ţie din copilărească vârstă cu toate simțirile mele. întru tot îndurate şi mult milostive, iartă-mi mie şi greşelile cele ce mi s-au întâmplat acum, în vremea acestei rugăciuni, prin răspândire şi rătăcire şi împrăştiere a minții, prin înălțarea gândurilor şi slava deşartă, prin mânie şi iuțimc şi pomenire de rău, prin hula cea fără de ruşine şi pângărită, prin lenevire, nepăsare şi trândăvie, prin robire şi abatere a minții şi a cugetului la pofte necuvioase şi rele. Ca să nu se laude satana, vrăjmaşul, asupra mea, că nici în vremea mărturisirii şi a rugăciunii mele nu m-am păzit fără de păcat. Deci arată, preabunule Doamne, că Tu eşti Cel ce stăpâneşti zidirea Ta şi a Ta este stăpânirea şi împărăția, în vecii vecilor. Amin.

RUGACIUNE CE SE SPUNE MAI ÎNAINTE DE A CITI

Doamne Iisuse Hristoase,
deschide urechile şi ochii inimii mele ca să ascult cuvintele Tale, să le pricep şi să fac voia Ta, căci nemernic sunt eu pe pământ. Nu ascunde de mine poruncile Tale, ci „descoperă ochii mei şi voi înțelege minunile din legea Ta". Căci spre Tine, Dumnezeul meu, nădăjduiesc, ca să luminezi mintea mea, că binecuvântat eşti in vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE DUPĂ NUMĂRUL CELOR DOUĂZECI ŞI PATRU DE CEASURI ALE ZILEI ŞI NOPȚII

ATRIBUITĂ SFÂNTULUI IOAN GURĂ DE AUR

1. Doamne, nu mă lipsi de bunătățile Tale cele cereşti şi veşnice.

2. Doamne, izbăveşte-mă de toată nevoia, neştiința, uitarea, îndrăzneala şi de nesimțirea cea impietrită.

3- Doamne, de am greşit cu mintea, cu gândul sau cu cuvântul, iartă-mă.

4. Doamne, izbăveştc-mă de toată nevoia, neştiința, uitarea, îndrăzneala şi de nesimțirea cea împietrită.

5. Doamne, izbăveşte-mă de toată ispitirea şi părăsirea.

6. Doamne, luminează inima mea pe care a întunecat-o pofta cea rea.

7. Doamne, Doamne, eu ca un om am greşit, dar Tu ca un Dumnezeu miluieste-mă.

8. Doamne, vezi neputința sufletului meu şi trimite harul Tău spre ajutorul meu ca să se propovăduiască întru mine numele Tău cel sfânt.

9. Doamne, Iisuse Hristoase, scrie-mă pe mine, robul tău, în cartea vieții şi-mi dăruieşte sfârşit bun.

10. Doamne, Dumnezeul meu, deşi nu am făcut nici un bine înaintea Ta, dă-mi cu blândețea Ta să pun început bun"[11].

11. Doamne, stopeşte in inima mea rouă darului Tău.

12. Doamne, Dumnezeul cerului şi al pământului, pomeneşte-mă pe mine, păcătosul, ruşinatul, răul şi necuratul, după mare mila Ta, când vei veni întru împărăția Ta[1]".

13. Doamne, primeşte-mă întru pocăință şi nu mă lăsa.

14. Doamne, nu mă duce în ispită.

15. Doamne, dă-mi cuget bun.

16. Doamne, dă-mi lacrimi, aducere-aminte de moarte şi umilință.

17. Doamne, dăruieşte-mi să-mi mărturisesc cugetele mele.

18. Doamne, dă-mi smerenie, tăiere a voii şi ascultare.

19. Doamne, dă-mi răbdare, voință nebiruită şi blândețe.

20. Doamne, sădeşte întru mine rădăcina bunătăților, adică frica Ta.

21. Doamne, învredniceşte-mă să Te iubesc cu tot sufletul, gândul şi inima mea şi să fac întru toate voia Ta.

22. Doamne, scapă-mă de oamenii răi, de draci, de patimi şi de tot lucrul necuvios.

23. Doamne, precum porunceşti, Doamne, precum ştii, Doamne, precum vrei, facă-se întru mine voia Ta.

24. Doamne, facă-se voia Ta şi nu a mea. Pentru rugăciunile şi mijlocirile Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi ale tuturor sfinților tăi, că bine eşti cuvântat în veci. Amin.

RUGĂCIUNE OBŞTEASCĂ DE MĂRTURISIRE CĂTRE DOMNUL SI CĂTRE TOȚI SFINȚII

Preadulcele meu Iisuse Hristoase, Dumnezeul îndurărilor, Adâncul milei, căruia îți pare rău de răutățile oamenilor, primeşte-mă pe mine, cel ce mă pocăiesc acum şi vin cu credință la tine, şi mă miluieşte pe mine, păcătosul, curvarul, spurcatul, ticălosul, hulitorul, călcătorul de jurământ, mincinosul, ocărâtorul, clevetitorul, mâniosul, pomenitorul de rău. Pricinuitorul de sminteală, neînduratul, nemilostivul, iubitorul de avere, iubitorul de slavă, iubitorul de dezmierdare, cel lacom cu pântecele, bețivul, leneşul, pricinuitorul de râs, risipitul cu mintea, mărețul în deşert, mândrul, nebăgătorul în seamă de dumnezeieştile Tale porunci, şi nu mă da mulțimii muncilor pentru mulțimea greşelilor mele. Ci Tu, Doamne, Dumnezeul meu, Cel indelung-răbdător şi îndurat, milostiveşte-Te de inima mea cea zdrobită de păcate şi osândită

de conştiinţă, pentru că nu am păzit sfinţitele făgăduinţe ale Sfântului Botez şi ale dumnezeiescului şi îngerescului chip călugăresc Şi acum, pentru aceste două făgăduinţe, suspin şi mă tânguiesc, rugându-mă ca să fiu miluit în dar şi iertat numai pentru bunătatea Ta, şi izbăvit de chinuri în ziua cea înfricoşată a Judecăţii. Aşa, Doamne Dumnezeul meu, Preadulceie meu lisus, mântuieşte-mă pe mine cel deznădăjduit şi nu mă lipsi de nădejdea şi de aşteptarea mea. Milostiveşte-Te spre mine, cel ce chem milele Tale, curăţeşte-mâ pe mine cel întinat, albeşte-mi haina cea mânjită şi mă mântuieşte pe mine cel desfrânat. Nu mă osândi pe mine, osânditul, nu da fiarelor celor gândite[:,li] sufletul care Te cheamă pe Tine, nu mă judeca vinovat de focul gheenei pentru călcarea făgăduinţelor şi sfinţitelor aşezământuri ala Sfântului Botez şi ale îngerescului chip.

Doamne, Dumnezeul meu, Preadulceie meu lisus, Cel îndelung-răbdător, care suferi răutăţile şi eşti neschimbător întru îndurările Tale, Cel ce m-ai povăţuit către vieţuirea îngerească, învredniceşte-mă ca începând de astăzi să-Ţi slujesc Ţie

curat, prin fapte bune, ca să fac roadă vrednică de pocăinţă şi să păzesc cu cuvioşie rânduiala vieţii călugăreşti şi să împlinesc sfinţitele făgăduinţe fără prihană şi deplin. Doamne, Domnul meu, Preadulceie meu Iisus, Cel atotţiitor, atotputernic şi tare, sădeşte întru inima mea frica Ta şi dragostea legilor Tale. Mintea mea lumineaz-o cu razele darurilor Tale, simţirile mele supune-le Cuvântului Tău, voia mea înloarce-o către Tine, Cel ce eşti dorinţa singură adevărată. Limba mea învaţ-o ca să zică totdeauna: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pentru Fericita pururea Fecioară Născătoare de Dumnezeu, milostiv fii mie păcătosului şi mă mântuieşte". Doamne, prin cinstita şi de viaţă făcătoare Crucea Ta, păzeşte-mă. Doamne, prin sfinţii Tăi îngeri îngrădeşte-mă. Doamne, prin Sfinţii tăi Apostoli şi mucenici, întrarmează-mă. Doamne, pentru toţi sfinţii Tăi, trimite peste mine mila Ta cea mare şi în dar mă mântuieşte-mă pe mine, cel ce sunt răscumpărat cu sângele Tău prea scump.

întinăciunile cele vechi ale păcatelor mele şterge-le. Duhurile poftei trupeşti şi ale răutăţii goneş-

te-le de la mine. De împătimirile veacului acestuia izbăveşte-mă. Trage-mă cu totul către dragostea veacului ce va să fie şi întăreşte-mă să călătoresc pe calea cea strâmtă şi necăjită până în ziua şi ceasul şi suflarea mea cea mai de pe urmă, ca să îmi dau sufletul îngerilor celor buni şi să scap de vămile din văzduh[313], să mă număr cu sfinţii cei din veac şi să mă învrednicesc bunătăţilor celor veşnice.

Prea milostivă Maică a preadulcelui lisus, roagă-te Fiului tău şi Dumnezeu pentru mine, ticălosul şi păcătosul, ca să-mi asculte săraca mea rugăciune. Cruce prea cinstită, arma şi semnul mântuirii noastre, goneşte de la mine tot gândul rău şi toată vrăjmăşia puterii potrivnicului, pornite prin draci şi prin oameni. Mai-marilor voievozi, Mihail şi Gavrilă, chezăşuitorii şi izbăvitorii mei, Sfinte îngere, păzitorul şi acoperitorul meu, şi toţi Sfinţii îngeri ai lui Dumnezeu, povăţuiţi-mă către voia lui Dumnezeu cea preasfântă. Ajutaţi neputinţei mele de care sunt cuprins şi cu trupul şi cu voinţa. Păziţi-mă de vicleşugurile vrăjmaşului şi rugaţi-vă milostivului Ziditor sâ mă miluiască şi pe mine, călcătorul poruncilor Lui celor sfinte, şi să-mi dea să petrec în pace sufletească Şi întru pocăinţă adevărată până la sfârşitul vieţii mele. Iar la ieşirea sufletului meu din trup, fiţi lângă mine mântuitori apropiaţi şi daţi adeverire că m-am izbăvit de muncile cele de sub pământ prin mila lui Dumnezeu.

Sfinte slăvite Ioane, Prorocul şi înaintemergătorul Domnului nostru lisus Hristos, roagă-te pentru mine păcătosul. De Dumnezeu propovăduitori şi întâi între Apostoli Petru, Pavel, Ioan, de Dumnezeu cuvântătorule, împreună cu ceilalţi Evanghelişti şi Apostoli, rugaţi-vă pentru mine, păcătosul. Sfinţilor şi drepţilor Părinţi ai lui Dumnezeu, loachim şi Ana, Iosif Logodnicul şi Simeon de Dumnezeu Primitorul, rugaţi-vă pentru mine, păcătosul. Sfinţilor Proroci şi Propovăduitori ai venirii lui Hristos Dumnezeu, rugaţi-vă pentru mine, păcătosul. Sfinţilor Părinţi, Păstori şi învăţători ai lumii Vasile, Grigore, loan Gură de Aur, Atanasie, Chirii, Nicolae, Spiridon şi toţi sfinţii Ierarhi rugaţi-vă pentru mine, păcătosul. Sfinţilor sfinţilor Mucenici Dimitrie, Gheorghe. Teodor, Artemie,

Procopie, cei Patruzeci, Ioan cel nou"[1] şi toţi Sfinţii Mucenici, rugaţi-vă pentru mine, păcătosul. Sfinţilor cei fără de arginţi şi de minuni făcători, Cosma şi Damian, Chir şi Ioan, Pantelimon şi Ermolae şi ceilalţi, rugaţi-vă pentru mine, păcătosul. Cuvioşilor de Dumnezeu purtătorilor Părinţi Antonie, Paule, Eftimie, Sava, Arsenie, Onufrie, Pahomie, Teodosie, Rfrem, Ioan Damaschin, Ioan al Scării, Petru, Atanasie şi toţi cuvioşii, rugaţi-vă pentru mine, păcătosul. Cuvioasă Măria Egipteanca (şi maica noastră Paraschiva cea nouă)[3,5] şi celelalte cinstite şi cuvioase femei, care bine aţi pustnicit şi v-aţi nevcit, pe Hristos aţi mărturisit, rugaţi-vă pentru mine, păcătosul. Toţi sfinţii cei ce din veac bine aţi plăcut Domnului, rugaţi-vă pentru mine, cel fără de răspuns şi care sunt mai păcătos decât toţi cei din veac păcătoşi.

Rugăciunile şi cererile acestora primindu-le şi ascultându-le, Doamne, Dumnezeul meu, prea dulcele meu lisus, iartă-mi mie orice Ţi-am greşit Ţie de la naşterea mea şi până în ziua şi ceasul de acum cu cuvântul, cu lucrul, cu ştiinţă şi cu neştiinţă, cu mintea, cu cugetul şi cu toate simţirile mele. Tot aşa. iartă şi miluieşte şi pe părinţii şi fraţii mei şi pe toţi arhiereii, preoţii, monahii şi dreptcredincioşii creştini de pretutindeni, şi pe cei ce mă urăsc şi mă iubesc, pe cei ce mă miluiesc şi îmi sluiesc, pe cei ce mi-au poruncit mie, nevrednicului, să mă rog pentru dânşii, pe cei pe care i-am vătămat sau i-am blestemat şi pe cei ce unele asemenea îmi fac sau mi-au făcut, şi dăruieşte-ne cele de folos sufletelor noastre în veacul acesta şi în cel viitor precum binevoieşte iubirea Ta de oameni. Odihneşte şi pe cei mai înainte răposaţi părinţi şi fraţii noştri şi, pentru rugăciunile tuturor, milostiveşte-Te spre mine, ticălosul, şi fă-mă aşa cum mă voieşti Tu, fie că vreau sau nu vreau eu.

Şi mă învredniceşte ca nevinovat şi fără de osândă să mă împărtăşesc cu Preacuratele şi de viaţă făcătoarele Tale Taine, şi ca nu spre judecată sau spre osândă să-mi fie ele mie, când mă apropii de ele cu nevrednicie, ci spre tămăduirea sufletului şi a trupului, spre izbăvirea de muncile cele veşnice şi spre arvuna vieţii fără de sfârşit şi fericite,

întru care aşază-mă împreună cu toţi sfinţii cei ce din veac Ţi-au plăcut Ţie, Doamne, Dumnezeul meu, Preadulcele meu Iisus. Că Ţie se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea din partea tuturor, împreună cu Părintele Tău Cel fără de început şi Preasfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA CUVIOSULUI IACOB

CARE S-A POCĂIT DUPĂ PĂCATELE DESFRÂNARII şi UCIDERII ŞI S-A ÎNCHIS ÎN MORMÂNT, ÎŞI PLECA GENUNCHII ŞI ÎŞI BĂTEA PIEPTUL FĂRĂ CRUŢARE ŞI CU MULT PLÂNS A ROSTIT-O

Cum voi căuta spre Tine, Dumnezeule, şi ce început de mărturisire voi afla? Cu ce inimă şi cu ce conştiinţă îndrăznind voi încerca să mişc limba păgână şi buzele pline de spurcăciune? Şi de care păcat voi cuteza a cere mai întâi iertare? Cruţă-mă, Iubitorule de oameni, Doamne! Milostiv fii mie nevrednicului, Stăpâne Bunule! Nu mă pierde pe mine pentru faptele mele cele de ruşine, căci nu mici îmi sunt păgânătăţile. Desfrânări am săvârşit, ucidere am făcut, sânge nevinovat am vărsat şi, pe lângă acestea, apelor şi fiarelor şi păsărilor am jertfit în miazănoapte[317].

Şi acum Doamne mă mărturisesc Ţie, Celui ce toate le ştii, Bunule, cerând iertare de acestea. Nu mă trece cu vederea, Stăpâne, ci, pentru milostivirea cuvenită Ţie, îndură-Te de mine, păgânul, şi trimite mila Ta cea bogată peste mine, cel care am ajuns în prăpăstiile păcatului. Căci m-a înecat viforul pierzătorului vrăjmaş. Să nu mă înghită pe mine balaurul cel din adânc (şi celelalte)[1].

RUGĂCIUNEA MAI-MARELUI TÂLHARILOR DIN VREMEA ÎMPĂRATULUI MAURICIU.

PE CARE A SPUS-O CU ZDROBIRE DE INIMA ŞI CU LACRIMI MULTE ŞI AMARE, TIMP DE MULTE CEASURI

Nu cer nimic altceva de la Tine, lubitorule de oameni, decât ceea ce cerea mărturisindu-se tâlharul cel mai înainte de mine, aşadar, precum spre tâlharul acela, aşa şi spre mine, tâlharul, minunează milele Tale de oameni. Primeşte acest suspin al meu de pe patul morţii şi precum ai primit pe cei din al unsprezecelea ceas, care n-au făcut nimic vrednic aşa primeşte-mă şi pe mine, cel ce mă înec în lacrimile mele cele puţine şi mă curăţesc cu ele. Dă-mi mie iertare, pentru că nu-ţi cer altceva, căci nu mă lasă vremea, fiindcă pânditorii cei de prin peşteri s-au apropiat. Ci să nu stai împotrivă, nici să-mi iei seama cu de-amănuntul, că nu vei afla întru mine ceva bun. lată, m-au

cuprins fărădelegile şi rău am ajuns către seară. Nesocotite sunt datoriile mele. Dar, precum ai primit suspinarea cea amară a lui Petru, primeşte-o şi pe a mea, Iubitorule de oameni, vărsând aceste lacrimi peste zapisul păcatelor mele şi şterge cu buretele milostivirii Tale greşelile mele cele nease-mănate (şi celelalte) .

Postfaţă

Slujbele bisericeşti, ca şi pravila fiecărui credincios, încep şi se încheie cu cererea: „Pentru rugăciunile Sfinţilor Părinţilor noştri, Doamne Ususe Hristoase. Dumnezeul nostru, miluieşte-ne pe noi". Este o referire la neîncetata rugăciune a Bisericii şi la actul integrării rugăciunii noastre în ea. Sfinţii Părinţi mijlocesc pururea pentru noi îndemnul Sfântului Pavel - „Kugaţi-vă neîncetat'" - este adresai nu numai credincioşilor in parte, ci întregii creştinătăţi, şi cea mai aleasă parte a Bisericii îl ascultă.

Cum se rugau Sfinţii Părinţi - şi cum ne învaţă ei să ne rugăm la rândul nostru - se vede din cartea aceasta, mai puţin cunoscută, a Cuviosului A'icodim Aghioritul, autorul Războiului nevăzut, al Cărţii pentru paza celor cinci simţuri, a închipuirii şi a inimii, editorul Filocaliei, al Everghetinosului şi al multor ailor cărţi de zidire duhovnicească, prăznuit de Biserica ortodoxă la 14 iulie.

Rugăciunile Sfinţilor Părinţi fac parte dintr-o culegere de texte publicată în 1799 la Conslanlinopol,

• *1 Tcs.* 5. 17.

*In Tipografia Patriarhiei, sub titlul **Apanthisma** (in traducere: Buchet de fiori). In unele studii cartea a mai fost citată şi cu titlul primei scrieri din cuprinsul ei, **Prescurtarea Psalmilor Profetului David,** iar alteori ca Evhologhion, ceea ce a dus adesea la confuzii in diversele bibliografii ale operelor Cuviosului Nicodim*[1]. *Dar cuta partea cea mai mare din carte este ocupată de culegerea de rugăciuni, ea a fost cunoscută îndeosebi ca **Apanthisma.** Rugăciunile erau, de altfel, şi partea cea mai citită din ea, cum arată toate exemplarele pe care le-am examinat. **Apanthisma** a fost - şi rămâne - carte de pravilă, dar şi de simplă lectură sau studiu, pentru cei interesați de spiritualitatea ortodoxă sau pentru cercetătorii literaturii creştine orientale*[1], *o introducere privilegiată intr-un domeniu al creației intelectuale şi al trăirii interioare in care mereu mai puțini se încumetă azi.*

-"Pr. Constantin Karaisaridiț *Sfântul Nicodim Aghioritul ş i activitatea sa In domeniul liturgic. Teză de doctorat.* Bucureşti. 1987, pp. 34-35, 94-95 (extras din „Studii teologice", 39, 1987. nr. 1 ți 2).

[1] Ca, de pildă, Irenee Hausherr, SJ „ *Pentbos. La doctrine de la coniponction dans fOrtent chretien.* in „ Orientalia Christiana Analecta". 132. Koma, 1944. l'Srintele Dumitrii Stâniloae. *Stanța Treime sau la început a fost iubirea.* Bucureşti. 1993, p. 86

*Culegeri de rugăciuni in scopuri liturgice sau pentru rănduiala fiecărui credincios au fost de mult alcătuite. Dintre cele dintâi fac parte, de pildă, **Rugăciunile către Sfântul Duh,** care se citesc la **Slujba plecării genunchilor** din seara Cincizecimii. Dintre celelalte amintim **Rugăciunile spre somn, Rugăciunile de dimineață, Rugăciunile pentru fiecare zi a săptămânii.***

Reînnoirea spirituală din Ortodoxia secolului al. XVIII-lea a îndreptat atenția către rugăciuni caracterizate prin note mistice, contemplative, ca şi prin densitatea învățăturii lor apofatice. Ele se deosebeau, astfel, de rugăciunile de cerere obişnuite, „la felurite trehi", sau ocazionale, fiind in chip vădit folosite de trăitorii treptelor înalte ale experienței spirituale, care păşeau spre stadiile ultime ale despătimirii şi unirii cu Dumnezeu.

nuineii rugăciunile către Sl'ânlu! Duhuin *Apanthisma* (din care a publicat patru, cu comentarii, *op. cit.,* pp. 86-95) „o adevărată I teologie ascetică şi mistică. Ele descriu într-un stil nuanțat, de adevărată poezie, cum nu se mai intilneşte azi. drumul spiritual al purificării şi starea mistică a unirii cu Dumnezeu prin lucrarea Duhului Sfânt care susține şi efortul omului credincios".

însemnările Cuviosului Nicodim Aghioritul cară a pregătii manuscrisul şi a îngrijit tipărirea culegerii de rugăciuni din cartea de faţă arată că ea reprezintă un ***Evhologhion*** *alcătuit de Dionisie Monahul Kallipolitul (1730-?)care a vieţuit in schiturile athonite Sfântul Artemie sau Sfânta Ana, liturgisl şi imnogral, socotit drepl unul din învăţaţii greci de seamă ai vremii. Pentru cartea lui, Dionisie folosise şi alte culegeri: una, a lui Dionisie, schevofilax (trezorier) al Mănăstirii Cutlumuş; alia. a lui David Monahul din schitul amintii, al Sfântului Artemie: in sfârşit, a treia, a Cuviosului Macarie Notară (1731-1805), mitropolit al Corintului intre 1765-1776, cărturar, dar mai ales bărbat duhovnicesc, canonizat de Biserica Răsăritului şi prăznuit la 17 aprilie. El u avut un rol important in pregătirea cătorva dintre principalele cărţi îngrijite şi tipărite apoi de Cuviosul Nicodim –* ***Filocalia. Everghetinas, Operele*** *Sfântului Simeon Noul Teolog.*

Evhologhionul lui Dionisie Kallipolitul a ajuns la Neofit al Vll-lea. fost patriarh ecumenic (1789-1794), pe vremea când vieţuia in Sfântul Munte, înaintea celei de-a doua alegeri pentru tronul patriarhal (1798-1801). El a ***aeeneeput*** *o carie închinată anume rugăciunii şi folosului ei, reunind alcătuiri eminente ale Sfinţilor Părinţi şi marilor teologi şi mistici creştini, şi a încredinţai manuscrisul Cuviosului Nicodim, care l-a revizuit. I-a sporit cu alcătuiri proprii şi l-a publicat în tiparniţa Patriarhiei. Cuprinsul cărţii este menţionat in* ***titlu: Prescurtare a Psalmilor profetici ai lui David. Buchet de felurite rugăciuni de umilinţă, cuprinzând şi Rugăciunile teologice şi privitoare[4] spre dumnezeiasca dragoste ale sfinţitului Augustin, episcopul Hipponei. Având la început un Cuvânt despre pocăinţă, şi la sfârşit un Cuvânt despre arhierie. Acum tipărită cu cheltuiala Preasfintitului şi Preaindumnezeitului Patriarh ecumenic n/omnidj D/omnuI] Neofit, şi îndreptată prin osârdia celui mai mic între monahi Nicodim, spre folosul obştesc al drepteredincioşilor, în Tipografia Patriarhiei din Constantinopal, la anul 1799.***

Geneza şi cuprinsul cărţii suni înfăţişate în „Precuvântarea către cititori". în care Cuviosul Nicodim Aghioritul stăruie asupra rolului esenţial al rugăciunii pentru unirea omului cu Dumnezeu şi asupra condiţiilor rugăciunii curate, primite, care-şi atinge

' In sens de „contemplative" (in textul grec *theore*

scopul Este un mic Tratat despre rugăciune, din care vom cita mai departe[3].

Unele lămuriri despre celelalte scrieri pun in lumină valoarea lor spirituală şi culturală (sunt între ele alcătuiri ale unor mari autori ai literaturii creştine) şi încurajează la o viitoare reeditare integrală a acestei cărţi care, deşi tradusă in limba română acum 170 de ani şi mult folosită in viaţa călugărească, a fost aproape cu totul uitată in perioada modernă a culturii noastre.

Titlul complet al primei scrieri, anonimă, dar, cum vom vedea (nota 6), tot a Cuviosului Nicodim Aghioritul, este „Cuvânt despre pocăinţă, care tratează despre primejdia celor ce păcătuiesc cu nădejdea că se vor spovedi şi se vor pocăi", întemeiat pe numeroase argumente şi citate scripturistice şi din Sfinţii Părinţi. El arată, cum se menţionează intr~o notă, „care este adevărata pocăinţă, care sunt desăvârşirile ei şi semnele iertării păcatelor de către Dumnezeu" cu atâta putere de convingere, încât, după aprecierile Cuviosului Nicodim, „zdrobeşte oasele"'. Prescurtarea din Psalmii profetici ai lui David aparţine unui cărturar bizantin celebru, Ghenadie Scholarios, patriarh al Constantincpolului (c. 145i – c 1456). Ea nu este de uz liturgic, ci urmează a fi citită între rugăciunile lor particulare de cei „pironiţi la viaţă" care, deci, din „neputinţa trupului sau a minţii", sunt împiedicaţi să citească Psaltirea întreagă. Ea este adresată nu numai monahilor, ci „oricui poate pricepe", fiind foarte potrivită „celor ce se liniştesc", adică isihaştilor'. Ea a fost inclusă in carie, arată Cuviosul

' intre numeroasele scrieri cu această tema (pentru cele patristice v. Ferdinandus Cavallera. *Indices* la *Patrotogiae cursus comptelus aceurante J.P. Migne. Series graeca.* Paris, 1912, *Index melhodicus. De uralione),* alcătuirea Cuviosului Nicodim este, poate, cea dintâi care se adresează anume cititorului modem. Lucrările mai noi ale lui Alexis Carrel. ierom. Gabriel Bungc ş.a. nu reduc actualitatea acestei introduceri in invătătura despre rugăciune cuprinsă in *Sfunla Scriptură* şi operele Sfinţilor Părinţi.

'*Apanlhisnta*. Constanttopol. 1799, p. 1 (din a doua numerotare, după p. 28). Halo Citterio (Padre Elia), în dizertaţia sa *L'Orientamento ascctico-spirituale di Nicodemo Aghiorila,* Aiessandria. 1987, pp. 342-343. 359, a arătat că acest *Cuvânt despre pocăinţa* este o adaptare a Cuviosului Nicodim după scrierea predicatorului iezuit Giovanni Pietro Pinamonti. *La Via del cieb.* Dascălul athonit a republicat Cuvântul in doua cărţi ale sale: *Cumnasmata pneumalika.* Veneţia. L 8 0 0 , pp. 5 C I 1 - 5 3 5 (cu modificări); vezi şi trad. roir. a cărţii, *Deprinderi duhovniceşti.* A l b a lulia. 1996, pp. 361-364) şi *Exomolocjetarkm.* Veneţia, 1804, la sfârşit, ceea ce confirmă paternitatea versiunii greceşti.

• *ibid..* p. 54.

Nicodim, „pentru că Psaltirea este cea mai veche rugăciune'".

Rugăciunile foarte frumoase, sfătuitoare şi de umilinţă reprezintă, cum arătam mai sus, principala parte a cărţii, singura publicată in acest volum. In număr de 64, alcătuite intre secolul al IV-lea (Sfântul Efrem Şirul) şi începutul celui de-al XVUI-lea veac (Sfântul Dimitrie al Rostovului), ele formează cea mai bogată şi mai aleasă antologie de rugăciuni din literatura ortodoxă. Este un Evhologhion isihasl, o concentrare de învăţătură teologică despre Sfânta Treime, o introducere superioara în cinstirea Sfintei Fecioare, un manual pentru examenul temeinic al conştiinţei. înţelegem din aceste mărgăritare ale-scrisului creştin nu numai cum se rugau Sfinţii Părinţi, dar şi cât de sus aşezau ei îndrăzneala chemării lui Dumnezeu faţă de rugăciunile devoţionale, sentimentale şi cererile mărunte, din interese vremelnice, ale celor de azi.

Următoarele Rugăciuni teologice şi privitoare spre dumnezeiasca dragoste sunt Solilocviile fericitului Augustin (354-430) traduse greceşte de marele

' Precuvântarea către cititori, ed. cil., p. 13.

învăţat Dimitrie Kgdones (c. 1324-1399), un bun cunoscător al spiritualităţii apusene". Publicând aceste „rugăciuni contemplative", Cuviosul Nicodim îl laudă pe Augustin in „Precuvântare" ca „mare dascăl şi teolog preavestit al Bisericii lui Hristos" şi deplânge faptul că puţine dintre operele lui sunt traduse in greceşte, „care lucru este, cu adevărat, vrednic de mâhnire, pentru că ne lipsim de o asemenea bogăţie spirituală"'[0].

Cuvântul de laudă despre arhierie, anonim, pare să fi fost adăugat de Nicodim, căruia ii poate fi atribuit, după idei, procedee literare şi didactice, ca un omagiu pentru iniţiatorul cărţii, Patriarhul ecumenic Neofit.

După rânduielile timpului, Apanthisma a fost supusă, în manuscris, mai marilor tipografiei Patriarhale, pentru aprobarea imprimării, acordată Ia 13 septembrie 1799. între aceştia întâlnim nume familiare istoriei romaneşti din epoca fanariotă: marele

[1] Cuviosul N ic o d im ii reproşează câ a trecut la catolicism, dar apreciază c ă „ î n t r u c e l e l a l t e e r a înţelept bărbat" s i latină, citând în acest sens pe losif Vrienios §i pe Meletie. autorul *Istoriei bisericeşti (Precuvântarea, ed. cit,* p. 13. n o t a 4).
"Ibid.

dragoman Alexandru Sufli, fiul lui Mihai Şuţu, domn al Ţării Româneşti 11783-1786) şi in două rânduri al Moldovei (1791-1795), Alexandru Panu Hangerli, fost ban al Craiovei in 1798, domn al Moldovei in 1807şi 1818 şi reputat orientalist, apoi marele postelnic han Caragea. caimacam al Craiovei în 1797 şi domn al Ţării Româneşti în 1812".

Apanthisma a fost tipărită Ia Mănăstirea Neamţul, cu binecuvântarea Mitropolitului Moldovei, Veniamin Costachi, in 1827, de Cherontie Ieromonahul". La sfârşitul cărţii cu fost adăugate „ Cele 24 de icoase către Domnul, Dumnezeul şi Mântuitorul nostru iisus Hristos"şi „Icoasele Buneivestiri", absente in originalul grec. Se cuvine să menţionăm că între traducerea din 1827şi ediţia de faţă, Apanthisma a mai fost răspândită în România, in chipul cel mai primejdios (dar probabil şi cel mai eficient), in anii dictaturii comuniste Ea a făcut parte din seria de „samizdaturi" teologice (difuzate mai ales prin Părintele Damian Slogu de la Mănăstirea Antim), un capitol important, puţin cunoscut, al vieţii intelectuale româneşti din era contemporană. Dactilografiată de han Peslriţu (colonel scos din armată şi închis, o vreme, ca fost combatant în Rusia), Apanthisma a circulat clandestin şi, desigur, exemplare din ea, legate de pictorul Valentin Hoeflich - redus pe atunci la această condiţie de legător de cărţi, fireşte neautorizat - se mai gâsesc azi in mănăstiri sau pe la credincioşi.

„Rugăciunea este legătura făpturilor cuvântătoare cu Ziditorul lor" - învaţă Sfântul Grigore Palama".

'Ci. pentru toţi aceştia. Mihail Dimitri Sturdza. *Grandes familles de Grece, d'Albanie et de Constantmople. Dic/ionnaire historique et genealogique,* Paris, 1983, pp. 419. respectiv 301 şi 259.

* Numele lui Cherontie Ieromonahul Tipograful de pe foaia de titlu ne-ar indruma, pentru identificarea traducătorului, către cunoscutul dascăl nemţean cu acest nume, care, pe lângă alte scrieri, tălmăcise. împreună cu Grigore Dascălul, viitorul mitropolit al Ţării Romaneşti, *Chtcragarionul* fericitului Augustin. Dar inainte de apariţia acestei cărţi la Mănăstirea Neamţ, 1814, Cherontie se săvârşise, aşadar Tipograful din 1827 era altul. De observat că *Sotilociiilc* din *Apanthisma* aparşi în *Checragarion* dar între cele doua traduceri sunt deosebiri notabile.

" Despre rugăciune şi curăţia inimii (cap. 11, in J. P. Mig *troloyiae cursus completus. Patres Craeci \P. G.\,* L 150, c 1117 B: citat de Cuviosul Nicodim în *Precuvântare, ed.*

Adevărata rugăciune este cea „curată", fără cuvinte, fără cereri. Ea premerge stadiul perfecțiunii, al rugăciunii spirituale sau al contemplației, in care, spune Sfântul Isaac Şirul, „tot ce este rugăciune încetează şi sufletul se roagă în afara rugăciunii"". Atunci „mişcările sufletului, dobândind curăția desăvârşita, participă Iu energiile Sfântului Dult... Firea rămâne fără mişcare, fără lucrare, fără amintirea lucrurilor pământeşti"". Se atinge astfel „tăcerea duhului", superioară rugăciunii, starea veacului viitor, a unirii cu Dumnezeu.

Dar până la această împlinire de care, deşi toți sunt chemați, foarte puțini se învrednicesc, trebuie făcută ucenicia rugăciunii de laudă, mulțumire, mărturisire şi cerere, prin cuvinte iscusit alese şi potrivite de Sfinții Părinți, cu pregătirea şi în atitudinea riguros necesare când chemăm pe Dumnezeu, ca nu cumva încercarea noastră de „vorbire cu Dumnezeu în taină" să se prefacă în păcat.

'•' *Cuvinte pustniceşti,* XXXII, ii *Eurethenta asketika,* ed. Nichi-l'or Thootokis. Uipzift. 1770, pp. 200-207; cilat de Vladimir Lossky. *Essaisur la Theologie mystiqve de VEglise d'Orient,* Paris, 1944, pp. 204-205.

'Sfântul Isaac Sirul, *op. cit..* LXXXV, p. 511, citai de Lossky, *op. ciL,* p. 205.

„Zdrobirea inimii, umilința şi lacrimile sunt aripile sfințitei rugăciuni, prin care ea se suie la ceruri" spune Cuviosul Nicodim'", înfățişându-ne în „Precuvântarea"sa mijloacele dobândirii lor. Rugătorul trebuie să simtă mai întâi frică de Dumnezeu în prezența căruia se află; să măsoare depărtarea dintre măreția şi atotputernicia divină şi nemernicia proprie; „să se roage cu pricepere, iar nu să zică unele cu gura şi să cugete altele cu mintea""; să-şi asume cuvintele rugăciunii, înțelegând că ea a fost scrisă pentru el, nu pentru alții; să se roage intr-o atitudine cuviincioasă, în singurătate şi linişte (căci „pustia este maica liniştii, iar liniştea, maica rugăciunii"") şi de preferință noaptea, după sfatul Sfântului loan Gură de Aur: „Gândeşte-te ce mare lucru este ca în puterea nopții, când toți oamenii dorm şi împrejur e linişte adâncă, numai tu, sculându-te, să vorbeşti fățiş cu Stăpânul tuturor. Dulce este somnul, dar nimic nu e mai dulce ca rugăciunea"[19].

"*Loc. cil.,* p. 17.

"/W</,p. 19,

" Sfântul loan Damaschhul, *Cuvânt io Schimbarea la P.C..* 96, 547-576, cilat în *Precuvântare,* p. 20.

• *Cuvânt ta toți sfinții,* citat în *Precuvântare,* pp. 20-21.

Reuşita rugăciunii depinde, continuă Cuviosul Nicodim, şi de alte condiţii. Nu ni se va împlini prima cerere - iertarea păcatelor - dacă n-am iertat noi mai întâi celor ce ne-au greşit nouă. Nu ni se va asculta rugăciunea decât dacă cerem cu convingerea că vom primi; dacă cerem cele folositoare sufletului, iar nu lucruri lumeşti şi trecătoare; daca vom uni cererea cu paza poruncilor, fără lenevite; dacă ne vom ruga cu răbdare, fără grabă, şi vom mulţumi lui Dumnezeu indiferent că ne va împlini sau nu cererile, îndată sau mai târziu, pentru că, spune Sfântul Vasile ce! Mare, „toate cele pe care le face Stăpânul, pentru mântuirea noastră le iconomiseşte, dar noi să nu încetăm să cerem, descurajăndu-ne"; iar Sfântul Ioan Cură de Aur insistă: „Mare bunătate este rugăciunea daci e făcută cu recunoştinţă, dacă ne vom obişnui să mulţumim lui Dumnezeu şi cănd primim, şi când nu primim. Pentru că uneori ne dă, iar alteori nu, dar amândouă sunt cu folos. Aşa încât chiar de vei primi, chiar de nu vei primi, de fapt ai primit, neprimind /.../ căci sunt împrejurări in care a nu primi este mai de folos. Dacă nu ne-ar fi nouă, adesea, de folos să nu primim, negreşit ne-ar da. însă a nu primi cu folos înseamnă de fapt că primeşti"*.*

Cercetarea structurii rugăciunilor din perspectiva unui capitol al literaturii creştine pe care l-am putea numi evhologie (ştiinţa rugăciunii) ne arată că aceste alcătuiri au de obicei patru părţi. Cea dintâi, chemarea ***(invocatio).*** *este partea teologică; în ea Dumnezeu este numit - Atotputernic, Atotţiilor, Atotştiutor,* ***Veşnic,*** *Preabun, Intrutotmilostiv - potrivit teologiei afirmctive sau catafatice după învăţătura Sfântului Dior.isie Areopagilul, sau este evocat prin negaţii - Necuprins, Neînţeles, Mai presus de fiinţă. Neapropiat. Mai inainte de veci - potrivit teologiei negative sau apofatice a aceluiaşi dascăl, deoarece. Creator a toate, lui Dumnezeu nu I se poate aplica nici unul din numele celor ce sunt. Mintea rugătorului este supusă la început unui efort de înălţare spre măreţie divină, ca să cunoască şi să laude.*

Aşezămintele pustniceşti. 1; citat *ibid.,* p. 24.

Către poporul din Antiohia. 1, citat *ibid.*

*Al doilea demers este cel de mulţumire către Dumnezeu pentru nesfârşita Lui bunătate faţă de om, pe care din dragoste l-a creat, iar după neascultare l-a mântuit din păcat, acordându-i, prin Întruparea Fiului si Pogorârea Sfântului Duh, posibilitatea unirii cu El, a îndumnezeiţii. Este partea de iconomie **a** ru-găciunii. Ea este asociată mărturisirii nevredniciei rugătorului, **a** abaterilor Iui, a distanţei care-t desparte de Creator. De la înălţimea divină mintea coboară In adâncul căderii umane.*

Dar convingerea milostivirii lui Dumnezeu încurajează cererile. Mintea rugătorului se avântă din nou către Ziditorul, uneşte cele două extreme printr-o mişcare de speranţă şi încredere în mântuirea sa şi a toată lumea, adunându-se în locul inimii. Este a treia parte a rugăciunii, întemeiată in încheiere – a patra parte – pe rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu şi ale tuturor sfinţilor, pe Tradiţia de laudă, mulţumire, mărturisire şi cerere a Bisericii.

în rugăciune, mişcarea minţii urmează semnul Crucii.

*Traducerea romanească din 1827 a **Apanthismei,** în care sunt cuprinse şi **Rugăciunile Sfinţilor Părinţi,** se dovedeşte, comparată cu originalul grecesc din 1799, fidelă şi cu remarcabile însuşiri literare. Ea face parte din amplul program de tălmăciri realizat in a doua jumătate a secolului al XVlII-lea şi la începutul celui următor de colaboratorii Cuviosului stareţ Paisie şi de ucenicii acelora în mănăstirile Dragomirna, Secul şi Neamţul. Numele traducătorului nu este menţionat, dar el era un bun cunoscător al limbii greceşti şi textul din 1827 a fost cu folos citit in mănăstiri până aproape de vremea noastră.*

*Literatura teologică romanească din epoca modernă este încă in mare măsură tributară traducerilor vechi. Nu numai Biblia şi cărţile de cult au fost retipărite in ediţii revizuite ale tălmăcirilor din secolele XVII-XIX, dar şi scrieri ale Sfinţilor Părinţi. Două asemenea cărţi sunt vrednice a fi menţionate pentru calităţile lor literare şi grafice: **Viaţa şi nevoinţele** Fericitului Paisie, Stareţul sfintelor mănăstiri **Neamţul** şi Secul, **dată** acum pe slovă **nouă şi graiu îndreptat de Gheorghe Racoveanu,** Râmnicul*

Văldi, 1935, şi ***Cuvintele Sfântului Teodor Studitul, cercetate cu deamănuntul şi date acum pe graiu îndreptat de Arhim. Athanasie Dincă, egumenul Mănăstirii Căldăruşani,*** *Bucureşti, 1940. Sunt modele de valorificare şi continuitate a tradiţiei româneşti de traduceri din liieratura patristică. Amândoi îngrijitorii cărţilor amintite pledează in introducerile la ediţiile lor pentru folosirea vechilor tălmăciri, pentru păstrarea, astfel, a „sincerităţii, naivităţii, căldurii şi miresmei pe care le închidea fraza cea veche şi fără de care scrierea aceasta ar fi moartă "". Cheorghe liacoveanu observa pe hună dreptate că Viaţa Fericitului Paisie fusese tradusă, in 1836, „într-o limbă care la acea dată nu se vorbea -în lume- – lume care cetea atunci pe Eliade şi pe Grigore Alexandrescu"". Era un fel de a spune că limba literară modernă nu mai putea servi tălmăcirilor de scrieri patristice la fel de bine ca româna veche. De aici efortul celor doi îngriji/ori amintiţi de a publica textele într-un grai limpede, inţeles de citi/orii de azi, întocmind „din lexicul cel vechi fraza cea*

-Ch. Racoveanu, *Cuvânt dz lămurire,* in *Viaţa Fericitului*

nouă, pe căt a fost cu putinţă, fără înlăturări şi fără adaosuri"'. Iar aceasta nu este, cum s-ar putea crede, o soluţie de comoditate, o simplă Iransliterare a textului vechi, ci dimpotrivă, o refacere a lui in tiparele vorbirii de azi, respectând nu numai originalul, dar şi traducerea precedentă exemplară.

Acestea au fost şi normele aplicate în această nouă ediţie a ***Rugăciunilor Sfinţilor Părinţi.*** *Traducerea din 1827 a fost confruntată cu originalul grecesc din 1799 şi remaniată in ce priveşte topica şi adeseori vocabularul, înlocuind cuvintele învechite, dispărute din limbă, cu altele înţelese azi, evitând insă neologismele. In original, rugăciunile sunt grupate in zece secţiuri* ***(periodos),*** *marcate la începutul fiecărei rugăciuni către Dumnezeu Tatăl. Am suprimat aceste diviziuni, ca şi numerotarea internă a rugăciunilor, păstrată numai in „Cuprins". Pentru limpezirea unor termeni din româna veche pe care i-am păstrat şi relevarea bogatelor lor sensuri teologice sau filosofice, am dat explicaţii in „Note şi Comentarii", care mai cuprind referinţe ia textele biblice, aproape absente in ediţia din 1799 şi Ini-*

" Ibitf.

ducerea din 1827, informații despre autorii rugăciunilor şi unele desluşiri ale pasajelor dificile.

Mulţumesc şi pe această cale tuturor celor care m-au ajutat, cu ştiinţa, sfatul sau osteneala lor, in diferite stadii ale pregătirii manuscrisului pentru tipar, amintind in primul rând pe părinţii profesori Constantin Gaieriu, Dumitru Popescu şi Nicolae liordaşiu, pe Neonila Onofrei şi Corina Căgeanu.

Virgil CÂNDEA

NOTE ŞI COMENTARII

1, Sfântul Vasile cel Mare (c. 330-379), arhiepiscop al Cezareii din Capadocia, întâiul dintre „cei trei mari dascăli ai lumii şi Ierarhi", prăznuit de Biserica Ortodoxă la 1 ianuarie.

2. *To einai*, condiția de „a fi", „fiinţa". în fraza următoare, „fiinţa" traduce cuvântul *ousia*, esenţă.

3./ez. 33, 11.

4. loan Eugenikos, frate al mitropolitului Marcu al Efesului, a trăit în prima jumătate a sec. XV şi a fost diacon şi hartofilax (arhivar) al bisericii Sfânta Sofia din Constantinopol, apoi nomofilax (magistrat însărcinat cu supravegherea respectării legilor) al despoiatului din Mistra. Autor de scrieri teologice şi ascetice, imnuri şi rugăciuni.

5. *Haimatai* (rom. veche „sângiuri"), sângele matern din care se formează pruncul.

6. *Trikumias,* literal: „valurile de-al treilea", in tălăzuirea valurilor care se lovesc de ţărm, cel mai puternic şi primejdios este al treilea. Traducerea din româna veche („întreita învăluire") nu redă sensul cuvântului.

7. Sfântul loan Gură de Aur (354-407), unul din c e i m a i mari teologi ai creştinătăţii, arhiepiscop al Cotistantinopolului, prăznuit de Biserica Ortodoxă la 13 noiembrie. Rugăciunea este publicată in *P.G.* 63, 923-928. în fraza iniţială *ho pases oromenes kai noumenes kliseos Demiourgos:* „Făuritor al întregii creaţii vizibile şi inteligibile" (adică al lumii corporale şi necorporale, angelice).

8. Iconomia este planjl şi lucrarea lui Dumnezeu pentru mântuirea omului şi unirea acestuia cu El. întru lisus Hristos, care a învins întreita stavilă dintre om şi Creator: a firii (prin întrupare), a păcatului (prin moartea pe Cruce) şi a morţii (prin înviere).

9.1.* 11, 31, citat la *1Pir.* 4, 18.

10. *îs.* 64, 6.

11. *Ml.* 12,36.

12. *Ps.* 33, 20.

•13.2% 24, 14.

14. *Ps.* 37, 22.

15. *lez.* 33, 11.

16. *I Tim.* 2, 4.

17. *Ml.* 9. 13.

18.*1.c.* 5. 31.

19. *Fc.* 18, 27.

20. *Ps.* 21, 6.

21. *Ef.* 6. 19.

22. *Ic.* 1. 17.

23. *Ps.* 38, 18.

24. *Fc.* 18, 21.

25. Mânase, regele Iudeii (689-641 î.Hs.) a profanat Templul din Ierusalim şi şi-a jertfit fiul zeului Moloh *[ARg.2*, 1-17).

26. David, regele Israelului (c. 1002-963 î.Hs.) a pă: cătuit trimiţând la moarte pe generalul său Urie Heteul, pentru a-i putea lua soţia, Batşeba (2 *Rg.* 1-27).

27. *Tes hyposlaseos mou.* persoanei mele.

28. *In.* 14.21.

29. *Ml.* 6, 15.

30. *Ps.* 140, 2.

31. *En le paliggenesias kairâ.* în trad. 1827: „in vremea facerii ceii de-a doa oară".

32. *Ps.* 43, 22.

33. *Ton ouranon kai noeron Dunameon.* „Puterilor cereşti şi inteligente" (rom. veche „înţelegătoare"), „înzestrate cu o înţelegere care nu e din lumea aceasta" a Dumnezeirii supra-divine (Sf. Dionisie Areopagitul. *Numele divine* IV, 1; *RG.* 3, 693 BC).

34. Indicarea sumară a autorului nu îngăduie identificarea lui. Sunt cunoscuţi sub numele de Calist Monahul mai mulţi Părinţi, toţi din sec. XIV. şi isihaştri: Calist I, patriarh al Constantinopolului (1350-1354 şi 1355-1363). din mănăstirea Iviron; Calist al Il-lea, la rândul său patriarh al Marii Biserici (1397), din mănăstirea Xanthopol; Calist Catafighiotul; Calist Anghelicudis (sau Tilicudis), sihastru lângă Melenic (Macedonia).

35. Ca M a i c ă a Creatorului şi Stăpânului lumii, Sfânta Fecioară are dreptul la numele de Stăpână şi Doamnă a întregii creaţii vizibile şi inteligibile (v. şi nota 7).

36. Sfântul Simion (949-1037) numit Noul Teolog pentru adâncimea învăţăturii sale despre indurnnezeirea omului şi trăirea isihastâ. Rugăciunea aceasta ;-. fost republicată de Părintele Dumitru Stăniloae în *Stânla Treime sau La început a fost iubirea.* Bucureşti, 1993, pp. 86-88.

37. *Gnomes sumpnoia kai pros Io hen suneusis.* Se subliniază desăvârşita egalitate şi comuniune a celor trei Persoane ale Sfintei Treimi ca demnitate, divinitate, consens intelectual şi convergenţă spre Unitatea esenţei, temă dezvoltată de Părintele Dumitru Stăniloae în *Teologia dogmatică ortodoxă,* voi. 1, Bucureşti, 1978, pp. 296-306.

38. *Aprositos:* inaccesibil, de care nu te poţi apropia sau atinge.

39. *Aneklaletos:* inexprimabil. De remarcat în introducerea rugăciunii abundenţa termenilor apofatici.

40. Pilulei Kokkiuos. uîlug.n atonii, ales de U u u a ori patriarh al Constantinopolului (1353-1354 şi 1364-1376), adept al învăţăturii Sfântului Grigore Palama şi autor al *Vieţii* şi *Slujbei* acestuia. Pe lângă alte scrieri (unele incluse în *Filocalie),* a alcătuit rugăciuni numai parţial publicate.

41. *Ergasterion:* atelier, magazin, şantier.

42. *Anexichniastos:* insesizabil, indescifrabil, de necercetat, de nescrutat

43. Vezi nota 4. Marea Biserică este numită Patriarhia ecumenică a Constantinopolului.

44. *Kala methex'm:* prin participare. Nu prin firea lui, ci prin participare, prin Darul primit de Sus se face omul „părtaş a' dumnezeieştii firi" *{2 Pir.* 1. 4).

45. *Ps.* 138, 5.

46. *Ps.* 103, 29.

47. Vezi nota 6.

48. *Ic.* 1, 17.

49. Chirii din Constantinopol poate fi teologul căruia i s-au atribuit o *Tălcuire a Sfintei Liturghii* şi o *Istorie bisericească,* vezi A. Ehrhard, în Karl Kruinbacher, *Geschichte der byzantinischen Literatur,* 2 Aud. Miinchen, 1897, pp. 67 şi 190. „Bătrâni" erau numiţi Părinţii duhovniceşti (în *Pateric* „Awa").

50. Nichifor Calist Xanthopol (sfârşitul sec. XIII-inceputul sec. X I V) , m a r e istoric, exeget şi liturgist bizantin. A alcătuit şi rugăciuni, între care aceasta intitulată *Rugăciune de mărturisire către Făcătorul şi Creatorul nostru Dumnezeu, cuprinzând toate patimile şi greşelile omeneşti* (cf. S.G. Papadopoulos, în *Threskeutike kai ethike egktiklopaideia, 1*9, A t h e n a , 1966, col. 652, nr. 5), publicată şi in *P.G.* 147,591 A-600 B. în ed. 1799, nota: In alte [manuscrise], rugăciunea aceasta este îndreptată către Domnul nostru Iisus Hristos".

51. *Adekastos:* incoruptibil, onest, care nu primeşte mită.

52. V e z i nota 42.

53. *1 Tim.* 2, 4, cu modificarea: „cunoştinţa celor lucrate" (î n loc de „a adevărului", ca în textul evanghelic), adică a celor săvârşite de Dumnezeu pentru mântuirea şi desăvârşirea omului, evocate in rândurile următoare.

54. *Arrhetos:* indicibil, inefabil (în rom. veche: de negrăit, de nepovestit).

55. Lameh, descendent al lui Cain, este amintit în cartea *Facerii* 4, 19 drept cel dintâi bărbat care şi-a luat doua soţii, începător al poligamiei. întreg pasajul evocă păcătoşi cunoscuţi. Nelegiuirile locuitorilor din Ninive sunt descrise la *Naum* 3. Pentru păcatele lui Mânase şi David, v. notele 25-26.

56. *Ps.* 85, 16.

57. *Huperophrus:* cel ce încruntă sprâncenele, priveşte de sus, acuzator.

58. *Huperoptes,* în rom. veche: „trecător cu vederea", dispreţuitor.

59. *Phulendeiktes:* cel căruia îi place să acuze; în rom. veche: "iubitorul de arătare".

60. *Moichos:* adulter (rom. veche: „preacurvar"). om care face desfrânare deşi este căsătorit, condiţie agravantă faţă de desfrânat *{pornos,* „curvar") şi de pătimaşii menţionaţi îndată: *bebelos* (pângărit, profanat), *asotos* (libertin), *aischros* (infam, care se discreditează prin purtarea lui).

61. *Aselges:* licenţios, impudic, neruşinat, nepăsător faţă de judecata oamenilor, mai rău decât *aischros* din nota precedentă.

62. *Gastrimargos:* cu pântecele înnebunit (de poftă), mâncău, nesătul.

64. *Akediastes:* indiferent faţă de toate, descurajai, nepăsător (îrt rom. veche: „negrijuliu"). Este o stare premergătoare deznădejdii care duce la sinucidere (păcat capital, împotriva Sfatului Duh), analizată de abatele Pierre Miquel, osb, *Lexique du Dâsert. Etude du quelque mots-cies du vocabulaire monaslique antien,* Abbaye de Bellefontaine, 1986, pp. 17-35.

65. *Pleonektes:* avid, care vrea să aibă mai mult decât i se cuvine.

66. *Orgilos:* irascibil, iute la mânie (in rom. veche: „iulos").

67. *Akampes:* refractar, inflexibil.

68. *Katalalos:* oponent, potrivnic (dar şi clevetitor).

69. *Psithuristes:* delator, denunţător, pârâcios.

70. *Mataios:* inutil, frivol, vanitos (rom. veche: „deşert").

71. *Kataphronites:* dispreţuitor (în rom. veche: „nebăgător în seamă").

72. *Autokaladikos:* osândit de sine însuşi prin purtarea sa. C f . *Tit* 3, 11: *autokrilikos,* cu acelaşi sens.

73. Acest *Catalog al păcatelor,* dintre cele mai complete din literatura etică ortodoxă, serveşte examenului de conştiinţă pregătitor pentru Taina Mărturisirii. El este şi un mic tezaur de termeni amartologici folosiţi în romăra veche, mai bogată la acest capitol decât româna nodernă care a pierdut multe cuvinte desemnând viciile (ca şi virtuţile), o dată cu decadenţa trăirii creştine.

74. *Ps.* 6, 1.

75. *Ps.* 129, 3.

76. *Ps.* 37, 4.

77. Prin păcate omul pângăreşte chipul său divin primit când a fost crea! *{Fc.* 5, 1).

78. *Privelişte,* spectacol, teatru (gr. *theatron). Eis kakias stele tis* (în trad. 1827: „întru răutate stâlp oarecare") se referă la rugămintea păcătosului de a nu deveni, pentru îngeri şi pentru oameni, acel stâlp al infamiei pe care se afişau in vechime sentinţele, în vederea înştiinţării publice.

79. *1 Ptr.* 5, 8.

80. Lista păcatelor pentru care omul va da seamă.

81. *Ps.* 102,12. în ed. Neamțul, 1827, traducătorul a adăugat două note. La „Știi neputința firii omenești" (v. aliniatul precedent), nota: „Se întoarce către Fiul", iar la „Căci Tt ești Dumnezeul", nota: „Iarăşi către Tatăl".

82. Sfântul loan Gură de Aur (v. nota 7), numit aici *Chrusorrhemos:* „cel cu graiul de aur".

83. Sfântul Crigore Palama (1296-1359), arhiepiscop al Tesalonicului, teologul isiliasmului, apărător al învățăturii despre indumnezeirea omului și al dobândirii ei prin despătiraire şi rugăciunea inimii (unele incluse în *Filocalia).* Este prăznuit de Biserica Ortodoxă în duminica a doua a Postului mare şi la 11 noiembrie. Viața lui cea amănunțită a fost scrisă de Philothei Kokkinos (v. nota 40), publicată în *P.G.* 151, 551-656. în *Apanthisma,* 1799, p. 27 *(Cuprins)* se menționează că rugăciunea aceasta este anonima. Sfântul Crigore Palama doar o folosea.

84. *Ps.* 148, 12.

85. Sfântul loan Damaschinul (sfârșitul sec. VII-înainte de 734), mare teolog al Bisericii creştine, autor al operei *Izvorul credinței,* apărător al cultului icoanelor, imnograf. Notă în ed. 1799: „Alții spun câ alcătuirea aceasta este a lui Anastasie Sinaitul", cuvios (c. 640-c. 700) din mănăstirea Sfânta Ecaterina. contemporan mai tânăr al Sfântului Maxim Mărturisitorul și luptător, ca şi acela, împotriva monofiziților si altor eretici de atunci, prăznuit la 21 aprilie.

86. *Ps.* 37, 4.

87. *Ps.* 6, 1. întreaga rugăciune este o dezvoltare a cererilor din acest psalm.

88. *Ibid.*

89. Sărăcia duhovnicească lăudată de lisus: „Fericiți cei săraci cu duhul" *(Ml.* 5, 3).

90. lisus a luat r'irea omenească prin întrupare.

91. *Ps.* 6, 1-2.

92. *Ps.* 77, 37.

93. *Ps.* 6, 2.

94. *Ps.* 6, 2-3.

95. *Ps.* 146, 3.

96. *Ps.* 144, 15.

97. *Idt.* 9, 12.

98. Vezi nota 80. „Cămătarul", „diacul": diavol, pârâşul omului la Judecată.

99. *Ps.* 6, 3.

100. *Ps.* 6, 4.

101. *Fc.* 8, 20.

102. *Ps.* 143, 5.

103. *Iov* 14, 4.

104. *Ps.* 50, 6.

105. *Ps.* 129, 3.

106. *Ps.* 142, 2.

107. *Ps.* 50, 10.

108. *Ps.* 22, 8.

109. *Ps.* 6, 6.

110. *Ps.* 6, 4-5.

111. W /A 7,7-8.

112. *Logois aphathou philanthropias,* „din motivele negrăitei iubiri de oameni" (a lui Dumnezeu), referire la iconomie, planul Creatorului de mântuire şi îndumnezeire a omului, prin întruparea Fiului.

113. *Sugkatabasis:* concesie, îngăduinţa Fiului de a Se coborî pe pământ pentru mântuirea oamenilor.

114. Ceea ce voieşte Maica Domnului se şi împlineşte.

115. Vezi nota 4. Textul rugăciunii a fost republicat cu comentarii de Părintele Dumitru Stăniloae în *Sfânta Treime sau La început a fost iubirea,* pp. 88-91.

116. Logosul, raţiunea supremă de a fi a tuturor făpturilor.

117. *Ousiodos:* în chip esenţial, in însăşi fiinţa.

118. *To logikon:* facultatea raţională a omului.

U9.1n. 4, 23.

120. Prin Sfântul Duh se primeşte, după Botez, Taina Mirungerii.

121. *Tois hupo zugon:* „celor aflaţi sub jug": condiţia celor căsătoriţi în perspectiva monahală.

122. *Tois ekdemousi tou biou:* „celor despărţiţi de viaţă" (mirenească), adică monahilor.

123. *Sophrosune:* cumpătare, infrânare, castitate, în rom. veche: „întreaga înţelepciune".

124. *Hilasterion:* jertfă pentru îmblânzirea lui Dumnezeu *(Rom.* 3, 25), ceci curăţitoare de păcate.

125. Nichifor Vlemmide (Blemmudcs) (1197-1272), învăţat bizantin, autor de scrieri de teologie, fizică, logică, geografie etc.

126. *Hyparxis:* existenţă.

127. *Metedrisas ten gen ep'oudenos* • „ridicând (suspendând) Pământul peste nimic (vid)".

128. *Abyssos-.* abis.

129. *Ps.* 118, 37.

130. *Ps.* 140, 3.

131. *Cp.* Ps. 16,8.

132. *Ps.* 25, 3.

133. *Ps.* 22, 8.

134. *Ps.* 32, 5.

135. *Ps.* 140, 2.

136. *Ml.* 9, 13.

137. Sfântul Efrem Şirul din Nisibe (începutul sec. IV - 373), cel mai mare teolog creştin de expresie siriacă, autor de scrieri antieretice, învăţături monahale, exegeze şi imnuri. Este prăznuit la 28 ianuarie.

138. *Adiaphthords:* incoruptibil, întreg. Păstrarea trupului nedescompus după moarte este o dovadă a sfinţeniei, deoarece incoruptibilitatea dobândită prin aceasta include întreaga fiinţă, atât sufletul, cât şi trupul.

139. Simbolism expus mai pe larg de Sfântul Efrem Şirul în *Cuvânt împotriva ereticilor,* v. S. P. N. Ephraem Syri, *Opera omnia graece el latine,* ed. J. Assemani, t. II, Romae, 1732, p. 263 şi urm.; *Cuvintele şi învăţăturile P.C. Părintelui nostru Efrem Şirul,* trad. de Isaac Schimonahul şi Iosif Ieromonahul, t II, Mănăstirea Neamţul, 1819, pp. 311-315. Vechii naturalişti credeau că perla este rezulratul întâlnirii, prin fulger, dintre rouă şi scoică. „Perla se zămisleşte din fulger şi din rouă şi de aceea este foarte albă; aşa şi Hristos S-a zămislit din Fulgerul cel de Sus, adică din Sfântul Duh" (Teofilact al Bulgariei, *Tălcuire la Evanghelia după Matei.* XIII, 45, în *P.C.* 129, 417 BC şi trad. rom. de C. Grigore şi Sava T. Sarul, voi. II, Rm. Vâlcea, 1933, p. 355. C f. şi studiul nostru (semnat Gh. Bratu), *Textele liturgice ca izvor de învăţătură. însemnări despre Fulger, Scoică şi Mărgăritar, în „Mitropolia Olteniei",* 9,1957, nr. 9-10, pp. 586-602.

140. *Akatalepte Iesou kai anexerunete Christe:* „lisuse Cel de neînţeles şi Hristoase Cel de nescrutat", termeni care sugerează realitatea apofatică, indefinibilă a lui Dumnezeu, care este mai pesus de fire, deci incognoscibil (cf. Pr. Dumitru Stăniloae, *Teologia dogmatică ortodoxă,* voi. I, pp. 157-158). în aliniatul următor: *isop,* arbust din regiunile mediteraneene şi asiatice, din ale cărui flori se prepară o băutură întăritoare. I. a *loan* 19, 29 se arată că de o ramură de isop era legat buretele cu oţet dat lui lisus pe Cruce.

141. *Mt.* 12, 36.

142. *Ps.* 6, 1.

143. *Dn.* 9, 7.

144. *Ps.* 88, 1.

145. *Ps.* 89, 1.

146. *Ponerai prolepseis,* prejudecăţi rele, idei formate în grabă, nereflectate, fără temei.

147. *Tous noetous ophthalmous,* ochii cei gândiţi. care înţeleg, ochii inimii, organul cunoaşterii spirituale

(spre deosebire de ochii trupului care văd cele sensibile).

148. Republicată de Pr. D. Stăniloae. *Sfânta Treime sau La început a fosi iubirea,* pp . 91-93.

149. *Anekbatos,* inevitabil, ineluctabil, absolut.

150. Vezi nota 6.

151./* . 114, 7.

152. *Hupo prolepseos,* „de prejudecată", adică acționând înainte de a reflecta îndeajuns (v. și nota J46). Taducerea veche „de mai înainte prindere în minte" (păreri pripite) a devenit de neînțeles.

153. *lim.* 12, 2.

154. V e z i nota 137. Atribuirea, absentă în ed. 1799, apare în trad. rom. 1827.

155. Vezi nota 123.

1 5 6 . *Ton akatharton prolepseon,* v. notele 146,152.

1 5 7 . D a c ă păcatul a f o s t plănuit, c e l puțin să nu fie comis.

158. *Nepsis:* vigilență, atenție, limpezime de minte. în rom. veche: „trezvire, trezvie".

159. *Diakrisis:* discernământ, judecată dreaptă (în rom. veche: „dreapta socoteală"), pe care Cuviosul Nil pustnicul din Ankyra o numea: „izvor, rădăcină, cap și legătură a tuturor virtuților" *{Despre cele opt gânduri ale răutății, P.G.* 79, 1468 B), iar Sofronie al Ierusalimului „împărăteasa tuturor virtuților" *(Cuvânt la Naşterea Domnului,* ed. H. Usener, în „Rheinische Museum fur Philologie", Frankfurt am Main, 1886, p. 513).

160. Vezi nota 4.

161. *Anendees,* fără lipsuri, perfect

162. Vezi nota 42.

163. *Mikron kosmon:* microcosmul, omul.

164. *In.* 14, 23.

165. *Proskunite:* venerate (rom. veche: „închinate").

166. *Mt.* 11,12.

167. *2 Cor.* 7, 1.

168. *Noetos,* aici în sens de (Soare) inteligibil, vezi și nota 282.

169. *In.* 1, 9. Soarele, Lumina adevăratei cunoștințe este Hristos.

170. *Flp.* 4, 7.

171. Din întunericul lumii trecătoare, în cel al iadului.

172. *Splagchna oiktirmdn,* c f . *Col.* 3, 1 2 : în trad. 1827, „milostiviri ale îndurărilor".

173. Alât în *Vechiul,* cât și în *Noul Testament.*

174. Ps. 21, 6.

175. Atribuită in ed. 1799. p. 128. Sfântului Isaac Şirul (după *Eurethenla askelika,* ed. Nichifor Theotokis, Leipzig, 1770, pp. 14-16. la care se trimite în notă), această rugăciune a fost identificată de Irenee H a u s h e r r , *l'enthos,* R o m a , 1944 („Orientalia Christiana Analecta". nr. 132) pp. 149/150, drept alcătuirea misticului sirian Johannân Sabha (cel Bătrân, Stareţul) din Dâljâtha, autor de scrieri ascetice, rugăciuni şi epistole (cf. A. Baumstarck, *Geschichle der syrischen Literator,* Bonn, 1922, pp. 225-226). După ed. Theotokis, rugăciunea a fost tradusă de Isaac Shimonahul şi losif Ieromonahul, v. *Cuvintele şi învăţăturile P.C. Părintelui nostru Isaac Şirul.* Mănăstirea Neamţul, 1819, pp. 33-34.

1 7 6 . V e z i nota 85. Rugăciunea este versificată după cum menţionează titlul original („în versuri de 12" (silabei) şi are în acrostih literele alfabetului de la *alpha* la *omega,* apoi numele alcătuitorului: *loannou* („ a lui loan").

177. *Theios,* in sensul de (chipul) „îndumnezeit" al Maicii Domnului.

178. Republicată cu comentarii de Părintele Stăniloae, *Despre Sfânta Treime sau La început a fost iubirea,* pp. 93-95.

179. *Analloidton.* invariabil.

180. *Atrepton,* imuabil.

181. *Aperigrapton,* necircumscris.

182. Vezi nota 42.

183. *Theâria,* contemplarea.

184. *Politeias.* în sens larg: vieţuirea civilizată.

185. *Proslemma,* esumare, asociere (aici: a celor două firi, divină şi umană, prin întruparea Fiului).

186. Le-ai dat putere să facă semne suprafireşti.

187. Vezi nota 152.

188. 7b *hegemonikon,* (partea) conducătoare, stăpânitoare a sufletului, mintea.

189. 2 r/m. 2, 15.

190. Sfântul Dimitrie al Rostovului, Părinte duhovnicesc şi teolog rus de tradiţie isihastă (c. 1651-1706). în secolul XVIII scrierile sale au fost răspândite în Ortodoxia românească şi grecească. Cea mai cunoscută alcătuire a lui, *Alfavita sufletească* a fost publicată la Iaşi în 1785.

191. *Le.* 1, 28, 42.

192. *En hupsistois,* c f . *Le.* 2, 14.

193. *Ten koinen phuseOn chorostasian.* „sistemul general al naturilor", lumea corporală (cea necorpo-

rală, a Puterilor inteligibile, este evocată in fraza anterioară).

194. Fiecare ordine a naturii slăveşte pe Dumnezeu potrivit raţiunilor constitutive existente în ea (*enuparchontoi togoi)*.

195. Elementele naturii.

196. Cauza primordială.

197. Plinătatea dumnezeiască, fiind mai presus de toate fiinţele, depăşeşte atât înţelegerea celor de sus (îngerii), a celor de jos, cât şi a celor intermediare (oamenii).

198. *Agatharchikos,* termen din Sfântul Dionisie Areopagitul, *Numele divine* I, 5 *(P.G.* 3. 593 D).

199. *Ps.* 7, 10.

200. *Is.* 64, 6.

201. *Ps.* 88, 17.

202. *Is.* 64, 6.

203. Sfântul Simion (521-596) din Muntele Minunat (Thaumastoretes), lângă Antiohia, în Siria, ascet care şi-a petrecut viaţa şi nevoinţa pe o coloană de piatră, după pilda Sfântului Simion Stălpnicul. Este prăznuit la 24 mai.

204. *Ps.* 118.73.

205. *Ps.* 7, 10.

206. *Ps.* 62, 2-3.

207. Cf. Antilbnul, glas IV, la Utrenia de duminică: „Prin Sfântul Duh tot sufletul viază şi cu curăţie se înalţă, luminează întru Unimea Treimii, cu sfinţenie de taină".

208. Şi întru cei făptuitori şi întru cei contemplativi, următori ai Martei sau ai Măriei (cf. *Le.* 10, 38-42).

209. *Ps.* 37, 21-22.

210. *Ps.* 56, 1-2.

211. *Le.* 2, 14.

212. *lin... haploustate henoteli:* (Sfânta Treime) „în cea mai simplă (desăvîrşită) unitate'. Prin „unime", româna veche reda mai bine decât „unitate" proprietatea dumnezeirii de a fi Una.

213. *Ps.* 108, 1

214. *Ps.* 141, 6; 26, 5.

215 *MI.* 6, 9-13.

216. Dumnezeu este in afară de modalitate („cum") şi spaţiu („unde"), condiţii care se aplică lumii create.

217. Citat din Sfântul Dionisie Aeropagitul, *Numele divine,* I, 7 *(P.G.* 3,597 A): (Cauza tuturor) „Care cuprinde mai dinainte în Sine toată fiinţa. în chip simplu (absolut) şi nedefinit".

218. Bunătatea lui Dumnezeu se revarsă peste întreaga creaţie şi o covârşeşte. Ea nu poate fi depăşită de cele de sus, dar cele de jos nu rămân in afara ei.

219. *Ps.* 140,2.

220. Vezi nota 4.

221. *Ml.* 11, 12.

222. 7 1 » *ynOilihui dumimeis:* facultăţile cognitive.

223. *Ps.* 41, 5.

224. *Ps.* 44, 3.

225. *In.* 14, 23.

226. *Ps.* 50, 11, 18.

227. *Ps.* 137, 6.

228. *Ton oron Ies kales philosophias:* definiţia filosofiei bune (adevărate) care, în concepţia Sfinţilor Părinţi, este gândul la moarte, la provizoratul existenţei temporale a omului.

229. *Pe.* 3, 19.

230. *Ps.* 38, 8-9.

231. *Ps.* 102, 15-16; 32, 2.

232. *Ps.* 39, 6.

233. Pi. 118,20.

234. *Ps.* 44, 3.

235. *Enodiazon;* în trad. 1827; ..binemirezmeşti".

236. Cel ce ai conceput cu înţelepciune cauzele tuturor.

237. *Jconomisind,* dăruind prin lconomia Ta mântuirea şi îndumneze'rea (v. şi nota 8).

238. *Ten Iheorian,* contemplarea.

239. Dumnezeu este infinit *(apeiros)* şi indefinit *(aoristos),* deci este imposibil de a - L descrie, temeiul teologiei apofatice.

240. *Ho haplous kai huper haploteta kai henada.* "Cel simplu şi mai presus de simplitate şi unitate".

241. A / i 12,36.

242. *Rugăciunea după a şasea calismă* din *Psaltire* (v. ed. Buzău. 1835, pp. 87-88) este o prescurtare a acestei rugăciuni

243. Ps. 118, 120.

244. *Prolepsis.* v. nota 152.

245. Este *Rugăciunea a treia către Preasfântul Duh,* anonimă, dintre *Rugăciunile spre somn.* V fZ i *Acatisteriu cuprinzâtoriu de rugăciuni umiiincioase pentru trebuinţa fiecăruea creştin.* Buzău, 1860. pp. 21-23.

246. Cuviosul Antioh monah din mănăstirea Sfântul Sava (Palestina) a redactat către 620 un comenta-

riu cuprinzător *(Pandektes)* la *Sfânta Scriptură,* de la care a primit numele Pandectul.

247. *Ps.* 24, 6.

248. *Dn.* 9, 7. întreaga rugăciune este o adaptare pentru credinciosul creştin a cererilor profetului Daniel pentru poporul evreu, aşadar textul cuprinde numeroase citate din *Dn.* 9, 4-19.

249. *îs.* 64, 8.

250. în *Psaltire* este *Rugăciunea după a şaptesprezecea catismă,* v. *ed. cit.* în nota 242, pp. 250-252. Vezi şi nota 274.

251. *Ps.* 24, 6.

252. Ghenadie (Gheorghel Scholarios, teolog şi filosof bizantin, patriarh al Constantinopolului (c. 1454-c. 1456; m. după 1472). Rugăciunea a fost publicată şi in *P.G.* 160, 525 A-528 B.

253. Lui Dumnezeu se cuvine să-l închinăm primele gânduri şi cuvinte din fiecare zi.

254. *Mt.* 26, 41.

255. *Ps.* 144, 17.

256. *Ps.* 62, 8. .

257. *Adialeiptos,* aici în sensul de (viaţă) necurmată înainte de vreme.

258. Sfântul Simion Metafrastul (a doua jumătate a sec. X), cel mai ma-e hagiograf bizantin, autor al unei serii ample de *Vieţi ale Sfinţilor* scrise la cererea împăratului Constantin VII Porfirogenelul. Prăznuit de Biserica Ortodoxă la 9 noiembrie. Pentru erudiţia şi demnităţile sale a mai fost numit Logofătul. Magistrul şi Metafrastul (exegetul). „Domnul Lo gofăt" din ed. 1799 a fost înlocuit cu „Sfântul" in trad. rom. 1827.

259. Mintea *{nous]*.

260. *Tas phrenas,* "cele dinlăuntru", ca lăcaş al minţii.

261. Lucrarea păcatului înstrăinează pe om de Dumnezeu şi la ludecată va auzi cuvintele: „ Nu te ştiu pe tine" *[Mt.* 25, 12).

262. Cp, *Mt.* 25, 30, 41.

263. Sfântul loan Botezătorul, la întâlnirea Elisabetei cu Fecioara Măria *(Le.* 1, 41) a săltat în pântecele maicii sale, aşadar "mai înainte de a fi in scutece", mai înainte de naştere.

264. Cp. *ML* 4, 16.

265. Am pierdut şi chipul lui Dumnezeu primit la facerea omului, şi restaurarea chipului dăruită prin întruparea Fiului.

266. *îs.* 43. 26.

267. Sfântul loan Botezătorul, ca înaintemergător al Domnului, încheie ceata Profeţilor din Vechiul Testament, este "pecetea Profeţilor".

268. *Mc.* 8, 22-26.

269. Episod din *Num.* 22,1-25: Dumnezeu dă grai asinei lui Valaam din Fatuia şi îl ceartă pi in îngeiul Său pentru purtarea lui.

270. l.a trecerea poporului evreu prin Marea Roşie, *Iş.* 14, 21-22.

271. La Rafidin, când Moise a făcut să curgă apă din piatră cu porunca Domnului, *Iş.* 17, 2-6.

272. *Ps.* 118, 168.

273. *Mt.* 9, 13.

274. D i n *Doxoiogia mică* la Utrenie. Rugăciunea următoare către Dumnezeu-Tatâl se aflâ. cu unele deosebiri, şi în *Psaltire, ei. cit.,* pp. 250-252, c f . nota 250.

275. *Panaitios:* cauză a tuturor (celor create).

276. *Ps.* 17, 38-39.

277. Mihail Critopol din Imbros, învăţat bizantin din a doua jumătatea a sec. X V . Către sfârşitul vieţii s - a retras într-o mănăstire, probabil din Muntele Athos. in afara unei cunoscute cronici *Din domnia lui Mahomed a! II-lea (1451-1467),* cuprinzând şi informaţii despre istoria românilor (ed. Vasile Grecu, Bucureşti, 1962), a scris această *Rugăciune către Domnul nostru Hsus Hristos* şi O *Laudă către sfinţitul Augustin,* publicate de Cuviosul Nicodim Aghioritul în *Apanthisma,* Constantinopol, 1799,p. 192.

278. *Mt.* 18. 22.

279. Baia botezului.

280. *Le.* 15, 18.

281. *Logos,* în sens de „raţiune", dar şi de „cuvânt".

282. *Noile helie-.Soare* inteligibil. V e z i şi nota 68.

283. *Flp.* 4, 7.

284. Vezi nota 36.

285. *îs.* 58, 9.

286. Vezi nota 271.

287. *Ps.* 90, 6.

288. Prin liniştire (isihie) se dobândeşte pacea sufletului şi a trupului eliberate de patimi, inima (partea inteleetivă a omului) rămânând trează, potrivit *Cânt.* 5, 2: „Eu dorm, dar inima mea veghează", referinţă clasică pentru Rugăciunea inimii.

289. *iez.* 18, 32.

290. *Ps.* 29, 11.

291. *Ps.* 6.2: 142, 11;40.4.

292. *Ps.* 108, 27, 30.

293. *Ps.* 102, 10.

294. Tribunal, scaun de judecată.

295. Atât Sfântul Pavel, cât şi Sfântul lacob amintesc oglinda ca instrument imperfect de cunoaştere. Făcute în vechime din me.al şlefuit, oglinzile distorsionau imaginea care se v > d e a neclară, „ c a în ghiotura", ca o „enigmă" *(1 Cor.* 13,12). Iar imaginea este trecătoare: omul care îşi priveşte faţa in oglindă, „s-a privit, s - a dus şi îndată a uitat" *(Ic.* 1, 23). D a r când vom ieşi din trup şi aceste oglinzi se vor sparge, vom fi ca „cel ce se uită cu luare-aminte într-o lege desăvârşită" *(Ic.* 1, 24). „Petrecând în trup suntem departe de Domnul, căci umblăm prin credinţă, nu prin vedere" *(2 Cor.* 5, 6-7), „dar când va veni ceea ce e desăvârşit (v o m vedea) f a ţ ă că:re faţă" *(1 Cor.* 13,10,12).

296. V e z i nota 137. Textul, intitulat *Rugăciune către Preasfântul Duh,* anonimă, apare în *Orologiul cel Mare,* Bucureşti, 1897, pp. 149-150; parţial (de la „şi iartă-mi mie. nevrednicul robul Tău"), în *Acatistier.* Buzău, 1860, pp. 21-23.

297. *Kohnetho kai hupnoso,* „să adorm şi să-mi petrec somnul".

298. Sfântul Teodor (759-826), stareţul mănăstirii Studion din Constantinopol. autorul unei bogate opere teologice dogmatice, ascetice, imnografice, catehetice, pastorale. Este prăznuit la 11 noiembrie.

299. V e z i nota 7.

300. Vezi nota 42.

301. Cuviosul Isaac Şirul (sec. VII), mare ascet şi teolog sirian, episcop de Ninive, autor al unor foarte răspândite *Cuvinte pustniceşti,* traduse şi în româneşte (v. nota 175 şi *Filocalia,* trad. Pr. Dumitru Stăniloae, voi. X, Bucureşti, 1981). Textul în ed. Theotoki (v. nota 175;, pp. 176-177 (şi trad. rom ciL, p. 150). Sfârşitul („ci, Doamne...") e un adaos în *Apanthisma.* 1827. p. 399.

302. Vezi nota 49.

303. *Ps.* 62. 1. 7.

304. *Apokatastatis.* în înţelesul corect, astfel explicat de Sfântul Maxim Mărturisitorul in *întrebări. nedumeriri şi răspunsuri (Quaestiones el Dubia),* 13: „A treia (restaurare), de care vorbeşte mai mult în tratatele sale Grigorie al Nyssei, este restaurarea puterilor sufleteşti căzute in păcat, în starea în care au fost create" *(P. G.* 90, 796 AB: *Filocalia,* trad. Pr. D. Stăniloae, voi. II , Sibiu, 1947, p. 214).

305. *Ps.* 10, 23 şi *Tin.,* 52.

306. *Ps.* 50. 11.

307. *Gnome,* cu înțelesul de „voia [lui Dumnezeu]". Cuviosul Nicodim explică astfel cuvântul in nota sa din ed. 1799, p. 183: „Dorire, aici, se înțelege înclinarea cu desăvârşiri; spre lucrul voit, după Viemide, în sensul: spunem «să se împlinească ceva după voia lui Dumnezeu-, iar nu după hotărârea privitoare la ceva luată cu premeditare şi reflecție. Vezi şi *Cuvântul despre credință al lui Viemide".* Referința completă este: Dosithei Notară, *Tomos agapes,* Iaşi, 1698, pp. 494-502 (republicat în *P.C.* 142, 585-606).

308. *Ps.* 118, 18.

309. Vezi nota 7. Rugăciunea apare şi în *Ceaslov* (ex. ed. 1854, p. 402) şi în *Acatistlier* (ed. 1860. p. 39).

310. Marii trăitori creştini erau încredințați că nu au spor sufletesc, de aceea se străduiau necontenit „să pună început" şi se rugau să li se îngăduie aceasta. Vezi *Patericul,* Awa Pior 85, Avva Pamvo 4 etc. Spre deosebire de orgolioasele pretenții de „inițiere" din zilele noastre, în smerenia lor Părinții se păzeau să-şi atribuie fie şi „începutul" temeinic al trăirii duhovniceşti.

311. în unele ediții ale *Rugăciunii,* după cererea a 12-a apare mențiunea: „Până aici urmează ceasurile nopții" *{Ceaslov,* 1854, p. 402), pentru că în sisternul cronologic bizantin o zi începea la ora şase seara, în ziua premergătoare.

312. Demonilor, fiarelor inteligibile, necorporale *(noetois thiriois).*

313. In *Viața Preacuviosului Părintelui nostru Vasile cel Nou* scrisă de ucenicul său Grigore, sunt descrise *Vămile Văzduhului* (a clevetirii, batjocurii, pizmei etc.) prin care sufletul va trece după moarte, asistat de îngeri, fiind învinuit de diavoli (vameşii) care îi vor dezvălui păcatele, şi ajutat de rugăciunile Sfântului Vasile. Este o scriere de mare răspândire în literaturile creştine răsăritene, tradusă şi la noi de monahul Cosma (1692) şi de Rafail Protosinghelul (1816).

314. Adaos în trad. rom. 1827.

315. *Idem.*

316. Notă în trad. rom. 1827: „Viața acestui sfânt caut-o în luna lui martie 4". Preacuviosul Iacov Sihastrul este prăznuit, de fapt, la 28 ianuarie (cf. *Mineiul pe ianuarie,* Mănăstirea Neamțul, 1846, f. 195'). Pustnicind timp de cincisprezece ani într-o peşteră de lângă Porfirion (azi Haifa) din Palestina, cuviosul a căzut apoi în păcat cu o tânără pe care o vindecase de îndrăcire, a ucis-o atât pe ea cât şi pe fratele ei, ca să nu i se cunoască fapla, apoi s-a nevoit într-un mor-

mânt, revenind la sporirea de mai înainte, arătată prin miracole şi vieţuire pilduitoare (cf. *Viaţa* lui în P.G. 114, 1213-1224).

317. *Tois hudasi kai theriois kai pethenois eis borran,* text dificil în original şi în trad. rom. 1827 („apelor şi hiarălor şi paserilor am dat în văzduh"), care sugerează jertfe vinovate unor zeităţi păgâne (ape, fiare, păsări) din Miazănoapte, aparent din pantheonul egiptean. Miazănoaptea este o direcţie nefastă in tradiţia biblică, locul de unde va veni nenorocire peste Ierusalim şi distrugerea peste Egipt *{Ier.* 1, 14; 40, 20, 24).

318. *K.Ll {kai ta leipa)* formulă *(etcaetera),* notând prescurtarea textului prin omiterea finalului.

319. In trad. rom. 1827, nota: "Istoria aceasta vezi-o în *Viaţa* acestuiaş împărat". Dar episodul nu apare nici in Evagrie *(Istoria bisericească* V, 19-VI, nici în Teofilact Simocatta, *Istoria împăratului Mauriciu* **1-VI1I).**

320. Vezi nota 318.

INDICE DE **AUTORI** ANTOLOCAŢI